

ДАБАР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА
БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕЋЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

СРЕЋА

Срећа овог света заједничка је безбожнима и побожнима, али више безбожнима...

Али духовна срећа својствена је једино хришћанима. Имај истинску побожност унутра у себи, тада ћеш имати и срећу унутра у себи, коју ти нико не може одузети и неупоредиво болju од светске (Тихон Задонски).

Нико неће успети да нас начини несрећним, ако то не учинимо сами; исто тако нико нас не може учинити срећним, ако то ми сами, помогнути благодаћу Божјом, не учинимо (Јован Златоуст).

Сама чежња за срећом и сама идеја о срећи садрже у себи елементе и претензије које сведоче да је срећа за време краткотрајног живота на земљи недостижна, да она треба да прескочи гроб, да победи ужас смрти и да траје у вечности, да се претвори у вечно блаженство.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Септембар:

- Србије, Богословија „Св. Три Јерарха“, Света Литургија и призив Светог Духа пред почетак школске године
- Равна Романија, Св. Литургија и освећење крста и земљишта за нови храм Св. Великомученика Георгија
- Бијело Брдо, Св. Литургија
- Вишеград, Св. Литургија и сечење славског колача поводом славе храма Рођења Пресвете Богородице и општине
 - Свечана литија и славски обред у Општини
 - Славски обред у предузећу „Терпентин“
 - У 18 сати вечерње и молебан Пресветој Богородици пред чудотворном иконом чајничком Красницом
- Борике, Св. Литургија у храму Св. Апостола Петра и Павла,
 - Одликовао о. Радоја Тубу достојанством протонамесника а Црквени одбор Архијерејском граматом за труд око уређења храма
- Високо, са Митрополитом калавријским и егинским господином Амвросијем посјетио грчке војнике
- Србије, бденије у капели Духовне академије са Митрополитом господином Амвросијем
- Србије, у храму Св. Николе Св. Литургија са Митрополитом г. Амвросијем

Октобар:

- Манастир Нова Грачаница, Америка, Св. Литургија
- Призрен, поводом 125 година богословије „Св. Ђиријо и Методиј“ служио Св. Литургију и учествовао у прослави
- Цетиње, посјета богословији „Св. Петар Цетињски“ и Митрополиту Црногорскоприморском господину Амфилохију

- Бањалука, свечани чин заклетве председника, подпредседника и посланика Републике Српске
- Сарајево, примио бугарског амбасадора г. Марка Маркова,
 - Примио представника Уједињених нација г. Виктора Черноменка
 - У 13 сати посјета америчкој амбасади
 - Разговарао са немачким амбасадором у Сарајеву г. Ф. Јоханесом
 - Разговарао са замеником високог представника УН г. Михаелом Штајнером о потребама СПЦ и народа
- Рогатица, у храму Свете Тројице служио Св. Литургију
- Сремски Карловци, посјета богословији „Св. Арсенија Сремца“ и епископу сремском г. Василију
- Београд, посјета Богословском факултету и богословији „Св. Саве“
 - Посјета Заводу за заштиту споменика културе Р. Србије

Новембар

- Вишеград, учествовао на културној манифестацији „Вишеградска стаза“ и

том приликом одржао запажено предавање о владици жичком и охридском Николају Велимировићу

- Манастир Жича, служио Св. Литургију и посјетио Епископа жичког господина Стефана
- Касиндо, у болничкој капели служио Св. Литургију и пререзао славски клач
- Српско Горажде, Св. Литургија у цркви Св. Георгија
- Равна Романија, осветио темеље храма Св. Георгија и служио Св. Литургију
- Сарајево, у Старој Цркви на храмовну славу служио Св. Литургију, извршио славски обред и честитao славу Одликовао Архијерејском Граматом признања:
 - госпођу Бранку Бошњак, диригента хора при Старој Цркви
 - хор Старе Цркве „Слога“
 - „Ла Беневоленција“, јеврејско хуманитарно друштво
 - италијанско хуманитарно друштво „Спрофондо“; грамату примио дон Ренцо

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива **Логосом**. Превести то име са **Реч** или **Глагол**, то значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, у ствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** – јеврејска реч – је по смислу блиска појму Мудрости, живога Присуства Божјег и које избija у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

ГЛАСНИК СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

СРЕЋА

Срећа је безусловна живот-на и морална потреба свакога човека без обзира на његово морално стање, друштвени и социјални положај, на његову животну судбину. Блажени Августин прича, да је једном неки глумац јавно у позоришту обећао да ће на следећој представи рећи сваком слушаоцу чemu тежи. Када је одређенога дана било окупљених много радозналих људи, он им је рекао: сви би тежите да јевтино купите, а скупода продајете. Блажени Августин не одобрава овај одговор, као ни изјаву Енеја, да сви људи желе да буду хвалjeni. Али - наставља блажени Августин - ако би двојица рекли: ви сви желите да постанете срећни, то би сви требало да се сагласе с њима пошто завире у своју душу". Исту тезу заступа блажени Августин у својим "Исповестима", пишући да Иси желе да буду блажени". ЈБити срећан - каже блажени Августин на другом месту - толико је благо, да њему теже како добри тако и зли".

Земаљска срећа поседује вредност и она заслужује да буде жељена, тражена, цењена и чувана. Али вредност земаљске среће је релативна, услед чега она не поседује квалитете да буде више благо и врховни циљ човековог живота. Услед своје бого-подобности, због своје духовно-моралне природе и због свога призывања ка богоуподобљавању и вечном животу човек треба да на прво место постави службу Богу и добру, и само као резултат тога он добија земаљску срећу и вечно блаженство. Побожност и светост су јединствена залога за истинску срећу како у току живота на земљи, тако и у току вечнога живота иза гроба, јер је побожност корисна за све - она има обећање живота садашњега и онога који иде (у Тим. 4, 8).

Како философија, тако и хришћанска етика указује да је истинска срећа последица побожности или сама побожност, схваћена у ширем смислу као поседовање свакога добра.

Вечно животно искуство и размишљање о етичким проблемима довели су неке народе до општи признатих истине да добар човек живи добро, а зао зло.

У ствари, земаљска срећа ништа друго до извесног тренутка радости и ујивања, мира и задовољства. Тих тренутака, међутим, веома је мало. Осим тога они су пролазни и променљиви. Они брзо неста-

ју под притиском променљивости судбине, страдања и жалости, мука и терета, болести и смрти. Онај, који је преживео више тренутака земаљске среће и осећао се најсрећнијим, брзо је осетио тешке тренутке паћеничког страдања и изличног искуства убедио се колико је сужетна и пролазна земаљска срећа.

Хришћанска вера, задовољавајући и потпуно чежњу људског срца према срећи, чува од искушења, саблазни и опасности. Она истиче да земаљска срећа има релативну моралну вредност и то само када се изграђује на побожном животу, услед чега она није више благо и има привремени карактер. Због тога човек не треба по сваку цену и свим средствима да тежи земаљској срећи - у том случају он би постигао некакав сурогат среће, која има само спољашњи сјај истинске среће, али убрзо губи њега и показује своју безличну суштину. Али можда је иста већ покварила човекову душу и гурнула је у вечно погибао. Према хришћанској вери апсолутну и вечно вредност нема земаљска срећа, већ вечно блаженство, које садржи у себи земаљску срећу изграђивану на моралним основама, алије истовремено далеко превазилази, јер она као живот у Богу и према Божјој правди садржи у себи сваку пуну живота и савршенства. Она је превасходно благо, које је независно од било каквог несавршенства и условности временом и простором ограничено стварности постојања грешног човека на земљи.

Хришћанска вера показује пут ка истинској срећи, ка вечној блаженству у побожном и светом животу, преко којих

човек учествује у Божанственом животу, у његовој пуној и радости, у Богу - врховном благу и вечној животу. Сва материјална блага и културна достигнућа могу бити опљачкана од човека; он може бити лишен земаљског успеха и среће, које она дају. Али ниједна сила није у стању да опљачка Бога из човековог срца, да му одузме врлине и да га лиши њихове радости, њиховог блаженства. Ево зашто је срећа у ужем смислу речи земаљска категорија, која не може да задовољи дух човеков устремљенка бескрајном и вечној. Њега може потпуно да задовољи само блаженство, које као чиста верска категорија хармонично сједињује земаљско са небеским, привремено са вечној, људско са божанственим. Земаљска срећа независна од Бога и врлина је ћудљива и тешко освојива. Она ће раније или касније обманути човека и на самртном часу ће коначно отићи од њега. Вечно блаженство као пун живот у Богу и Божјем царству није зависно од земаљских случајева и услова. Због тога човек може да буде блажен чак и на развалинама своје земаљске среће - у најнеповољнијим спољашњим условима, код најсупорнијих мучења и у предсмртној агонији. Тако да скривена тежња за срећом, која узбуђује и саблажњава свако људско срце, у ствари није управљена само земаљском успјеху, него и према вечној спасењу, или, једном речју речено, блаженству. Међутим, она не може да буде постигнуто само људским снагама; онаје Божјидар онима, који то желе и који помоћу Божје благодати воде побожан, свет живот.

Наша срећа је Христос, јер Он онима који верују даје пуну срећу, вечно блаженство: у њој нема ничег недостижног, никакве сенке. Она задовољава све потребе човека, потпуно. Срећа, коју Христос дарује онима који верују је неупоредива, превасходна и вечно: ништа се на земљи не може да упореди са њом, ништа на овом свету не може да је превазиђе и она почиње у времену и траје у вечностима.

Према томе треба да имамо пуну веру у Господа Иисуса Христа и да се надамо у Њега, јер нам Он показује непогрешиви пут ка земаљској срећи и вечној блаженству. Следимо Га и идимо чврсто и самоуверено по путу који нам је Он показао: тако ћемо водити достојан живот, који из земаљске среће прелази у вечно блаженство.

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ПРЕПОДОБНОМУЧЕНИКА ТИМОТЕЈА ЕСФИГМЕНСКОГ

Свети преподобномученик Тимотеј беше сељанин из села Кисани, у Тракији. Прво његово име, које он доби на светом крштењу, беше Трандафил. Када постаде зрео човек он ступи у брак, и у браку добио је кћери. Богоугодан и миран живот ове средње породице изазива завист у злобног врага и он скроји план да разори је сложни брак. У том циљу он запали сладострашћем срце једног муслимана према Трандафиловој жени, те је овај насиљу оте од Трандафиле, преведе је у муслиманску веру, и смести у свој харем. Скрхан болом због погибли своје жене, лишене већних блага, добри Трандафил се стаде усрдно молити свешињем Творцу, да погинулу душу обрати к светлости познања истине. У исто време Трандафил се бојаје за своје кћери да и њих не снађе што и њихову мајку, па их зато смести код својих сродника.

Туга за вољеном женом притискиваше јадног Трандафиле, и он се реши да свою жену на сваки начин ишчупа из руку врага. Зато он, поред усрдне молитве Господу, стаде преко других тајно саветовати своју жену да напусти муслиманску веру, јер јој за отпадништво од православне вере предстоје вечне муке. Свесрдне молитве Трандафилове бише услышене Богом, и Он стави у срце отпаднице мисао благу, те она ускоро осети одвратност према муслиманској вери, покажа се за свој пад и реши да се врати хришћанској вери. Али знајући да је њој самој врло тешко да се ишчупа из канџији отмичара, она предложи Трандафилу да он притворно прими муслиманску веру, па да онда њу преко суда тражи од отмичара, јер јој је немогуће да се она на други начин ослободи из харема. А када она буде ослобођена, они су онда дужни оставити свет и отићи: он у Свету Гору, и тамо се замонашити и молити Бога и искати опроштај за свој неувољни пад; а она у женски манастир, где ће, као и он, покајањем видати своје ране.

Чувши овакав предлог своје жене, Трандафил се реши да ради њеног спасења од погибији испуни жељу њену, угледајући се у томе на светог апостола Павла, који је ради спасења браће сам жељео бити одлучен од Христа. И он, положивши наду на Бога, оде у судницу, и тамо изјави своју жељу да прими муслиманску веру, али под условом да му буде враћена његова жена. Жеља Трандафилова би одмах испуњена: Трандафилова преведоше у муслиманску веру, и после извршеног обрезања над њим, вратише му жену.

Добивши жену, Трандафил се прављаше како тобож држи мухамедански

закон, а уствари он и његова жена тајно исповедају хришћанску веру и испуњавају све црквене требе. Но иако то они добро кријају, ипак су их Турци подозревали и стали их будно уходити. Трандафилу постаде јасно да им је немогуће најдате остати у муслиманској средини, зато своје кћери повери рођацима, па оправдивши се с њима, он тајно са жељом отпутова у град Енос; а одатле у Кидонију где своју жену остави у женском манастиру, а сам пође у Свету Гору Атонску.

По доласку у Свету Гору Трандафил ступи у братство Лавре преподобног Атанасија. Ту се он с ревношћу подвизаваше у монашким подвзима. И тајно проливајуће горке сузе, просећи милосрдног Господа да му оправди невољни грех. Игуман, видећи његову ревност у управљавању врлима, постриже га у монаштво са именом Тимотеј. Примивши ангелски лик, Тимотеј прилагаше труд труду, и у лаврском братству беше као анђео, укращавајући себе незлобивошћу и дубоком смиреношћу. Налагана му по слушања он вршаше са особитим усрђем. И тако преведе он у Лаври око седам година, идући из сile у силу.

У то време додре до Лавре вест, да је у Смирни свети преподобномученик Агатангел Есфигменски благополучно завршио мученички подвиг и да су се његовом јуначком трпљењу дивили чак и сами Турци. Та вест, као и то да је он за своје одречење од Христа пролио своју крв и њоме спраса себе мрљу коју му беше на нео свезлобни враг, силно подејствова на Тимотеја. Њему постаде јасно: да је и он дужан, попут светог Агатангела, да за своје одречење од Христа исповеди пред муслиманима Христа као истинитог Бога и прими мученичку смрт.

Ова мисао о мучеништву стаде га прогонити на сваком кораку. Али, не испитавши своје моћи и без савета искусних стараца и нарочите припреме, он се не решаваше да приведе у дело своју намеру. Зато он с благословом лаврског игумана пређе у Есфигменску обитељ. Тамо он повери себе руковођству оног истог игумана који је заједно са старцем Греманом учествовао у припремању светог Агатангела на страдалачки подвиг. Ту Тимотеј ускоро би пострижен у велики ангелски лик, и под руковођством игумана поче спремати себе на примање мука за име Господа Исуса Христа.

Имајући свакодневно пред својим очима свете мошти новог преподобномученика Агатангела, Тимотеј са много по божног страхопоштовања и скрушеног

усрђа молајаше светог мученика, да му у сведарежљивог Господа измоли благодати: да пострада за свето име Његово. О чи гледно свети Агатангел с љубављу прими Тимотејеве молитве, јер се Тимотејево срце толико разгоре љубављу ка Господу Христу, да он сагоревање од жеље да што пре пострада за сладчајшега Исуса. Зато он и изложи своју намеру игуману, молећи га да му да благослов на мученички подвиг. Али игуман, жељећи да испита Тимотеја, и као не обраћајући пажњу на његову молбу, одби да му да благослов. Но то ни најмање не збуни Тимотеја који, по својој дубокој смирености и безпоговорној послушности, прими речи игумана као да долазе од самога Господа. И прође доста времена, а Тимотеј биваје све јачи у својој намери, и често спомињаше и молајаше за благословда иде на страдалачки подвиг.

Када опитни руководилац, игуман, стече уверење да је намера Тимотејева чврста и неизменљива, он пристаде, даде свој благослов Тимотеју, и посла га са писмом у епархију Мириофитску на обалама Пропонтиде к јеромонаху Герману, бившем сапутнику светог Агатангела, којисе у то време црквеним послом налазио у тим местима, молећи га да Тимотеја припреми на страдалачки подвиг.

Растајући се са игуманом, Тимотеј га замоли за благослов да сврти и оправди се са својим кћерима, пошто је место у коме оне живе на путу за Пропонтиду. Игуман то одби, и нареди му да најпре буде у старца Германа, и да ради оно што му он буде саветовао. Достојни ученик испуни у потпуности наређење свога наставника: пролазећи кроз село у коме живља хуњгове кћери, Тимотеј од туге заплака. При изласку пак из села Тимотеј се срете са једним својим познаником сељанином, и овај га замоли да сврти код њега. Тимотеј то одби, пошто нема времена. Међутим тај сељанин оде к Тимотејевим кћерима и каза им да је видео њиховог оца, који је прошао кроз село и отишао даље. Кћери одмах потрпаше за оцем. А Тимотеј, осврнувши се и видевши децу своју где за њим трче, сам стаде трком бежати од њих. Тако, ни њихове молбе, ни њихове сузе, не могаху зауставити ревносног послушника, који бежаше од њих све док се оне не вратише натраг у село. На тај начин Тимотеј ради послушности пренебреже родитељску љубав.

Стигавши у Пропонтиду, Тимотеј пронађе старца Германа и предаде му писмо Есфигменског игумана. Прочитавши писмо, Герман с радошћу и братском љубављу прими Тимотеја, као будућег муче-

ника, и прими га за свог госта. Припремајући Тимотеја на мученички подвиг, Герман се радоваše у души што га Господ јудстоји да спреми још једног мученика за исповедање светог имена Његовог. И видећи Тимотејеву непоколебљиву намеру, он га кроз неколико дана благословиша мученички подвиг. При томе нађе се и следбеник Тимотеју јеромонах Јевтимије, који, видећи јуначку одлучност Тимотејеву, и сам се распали ревношћу и изјавио жељу да заједно са њим пострада за Христа и прими мученичку смрт.

Герман прослави Бога због ове нове жртве, укреши обојицу поукама и нареди им да се преодену у светобону одећу и да иду у село Кисани, и да се тамо нађу са хришћанима који су прешли у муслиманску веру и да покушају вратити их у хришћанску веру. Саслушавши наређење, Тимотеј замоли старца да му дозволи да се опростис а својим ћеркама. Али старап, предвиђајући да од састанка може бити духовне штете, не допусти то Тимотеју и благо му рече: Чедо, не окрећи се натраг, него с благодаћу Божјом иди на мучење, у чему нека ти помогне и нека те укрепи спаситељ света! Што се пак тиче твојих кћери, ево дајем ти реч, да ћу их ја сам посетити по завршетку мученичког подвига твог.

Тимотеј, који љубав према Господу Христу стављаше изнад свега, са болом угуши у себи осећање родитељске љубави, и пристаде да поступи по савету Германа. И тако, снабдевени благословом и молитвом, Јевтимије и Тимотеј отпутоваше у Кисани, где срватише у кућу једноме бившем хришћанину, Тимотејевом познанiku, а сада отпаднику. После уобичајеног поздрава, Тимотеј поче саветовати отпаднику да се врати Христу; при томе му указиваше на вечне муке које очекују отпаднике од Христа. Но тврдоглави отпадник, уместо да захвали за добре савете, оде и оптужи их судији, који нареди да их одмах доведу у судницу.

Дошаоши у судницу и представници судији, мученици неустрашиво исповедише да су хришћани, а изобличише заблуду и лаж мухамеданске вере. Слушајући хулу на своју веру, судија се разјари, па нареди слугама да чврсто свежу мученичку руку натрашке, и тако их упути у Адријанопољ, сматрајући да он није надлежан да им суди. При томе слуге показаше зверско усрђе: они Тимотеју тако чврсто стегонше руке, да му се плећке готово саставише. Другога дана страдалици Христови стигоше у Адријанопољ. Ту они до знаше ово: дан раније два подвигника Христови, јеромонах Николај и монах Варнава, јуначки исповедише веру; после кратког саветовања судије их вргоше у разне тамнице, забише им ноге у кладе, и

наредише да им у току месец дана ударају по стопалима батине, додајући сваки дан по две батине, почевши са 38 батина. Ова вест укрепи Јевтимија и Тимотеја, и они са радошћу очекиваху мучења за Господа Христа.

Када мученици Јевтимије и Тимотеј бише доведени у судницу, судије им најпре саветоваше да се одрекну хришћанске вере. Но видећи њихову непоколебљивост они донесоше овакву одлуку: јеромонах Јевтимија закључати у тамницу и бити га по табанима као Николаја и Варнаву, а Тимотеја оставити без казне с тим, да се у року месец дана врати у муслиманску веру; не буде ли то учинио, да се преда смртној казни.

Свети Тимоћеј Есфиђменски

Након два дана допутова у Адријанопољ Тимотејев старац, Герман. Он преко тајног посланика свог светим мученицима у тамници, сазнаше да они желе да се причеште светим Тајнама Христовим. Он одмах пође у цркву, узе три парчета нафоре и посла по истом хришћанину светим мученицима у тамници. Сутрадан старац Герман, дознавши да уисту тамницу, где леже Јевтимије и Тимотеј, шаљу и оне који нису платили данак, замоли једнога хришћанина да иде скупљачу данака и до-

стави га да није платио данак. Скупљач данка пронађе Германа у гостионици где је био одсео, и потражи од њега да покаже потврду о плаћеном данку. Герман изјави да потврде нема, јер још није платио данак. Скупљач данка одмах упути Германа у тамницу. Када ученици угледаše у тамници свога учитеља, они од узбуђења и радости заплакаше и сузама радосницама лица своја залише. И сви са радошћу и сузама један другога целиваху. Сву ноћ ту они проведоше у бдењу и молитви, и мрачна се тамница претвори у цркву. По завршетку бденија мученици се Христови исповедише код свога старца, па се онда причестише светим Христовим Тајнама. А када се раздани, благочестиви хришћани откупише Германа, и он би пуштен на слободу.

На посрамљење непријатеља хришћанских, Господ чињаше очигледно чудо: јер док исповеднике сваки дан немилосрдно батинаху по табанима, они се гласно радоваху и благодарају Господу за батине; док ћелати после сваког батинања малаксавају, и од једа шкргутају зубима.

Најзад наступи дан у који промисао Божји позва к себи светог мученика Тимотеја. Тога дана њега судије позваше у судницу, и наговарају га милом и силом да се врати у муслиманску веру. Али пошто он то одлучно одби, они донесоше пресуду да му се глава одрби и заједно са телом бацију реку. То и би учињено 20. октобра 1820. године.

Међутим старац Герман много туговаше што непријатељи Цркве Христове лишише хришћане утхе и радости: да имају свете мошти страдалца Христовог Тимотеја. Но да би макар добио окрвављену одећу светог мученика Христовог, он даде целатима велику суму новаца, те доби од њих мученикову одећу. Са том драгоценошћу он крену у Свету Гору. Пролазећи пак кроз село где живљају кћери светог Тимотеја, он сврну к њима и саопши им радосну вест о мученичкој кончињи његовог оца, и даде им један део од светитељске одеће. А кад стиже у Свету Гору, братија Есфигменске обитељи сретоше са литијом одећу светог преподобног мученика Тимотеја, свечано је унесоше у цркву и положише у ковчегу са одећом светог мученика Агатангела.

После посечења светог Тимотеја, исповеднике Христове: Јевтимија, Николаја и Варнаву, пустише из тамнице и са поругом прогтераše из града.

Молитвама светог преподобног мученика Тимотеја, Христе Боже, удостој и нас добити вечној слави на небесима. Амин.

Из Житија светих за октобар
од оца Јустинијана Поповића

О ВРЕДНОЋИ

Шта ко њосије, оно ће и **појњеши** – вели народна пословица. Како се ко збринуо за себе, онако ће и живјети. Ко свој посао вриједно и марљиво ради, тај се неће бојати глади, а ко сједи скрштену руку, мораће осјетити последицу свог нерада и лијености.

Кад погледамо на тијело своје, видјећемо, да нас оно само упућује на рад и вредноћу. Зашто нам је Бог дао руке, ако не, да радимо њима? – Кад погледамо у природу, видјећемо, да нас и она упућује на рад и вредноћу, јер се у њој све креће, све ради, сваки створ тежи својој сврси. Кад запитамо разум свој, и он ће нас упутити на вредноћу, јер нам каже, да само вриједан човјек може осјећати драж живота свога, а лењивацда је на терету и себи и другима.

Човјеку је Бог удијелио разне сile, тјелесне и душевне. Све те сile он мора употребити, а не закопати их у себи. Ако их не употреби, нема ништа од њих; оне као и да нису у њему. И тјелесним и душевним снагама треба дакле човјек да ради и ако добро ради, ако правилно те снаге употреби, живот ће му бити радостан и користан.

Вредноћа је лијепа врлина, која треба да краси и велико и мало, и старо и младо, и богато и сиромашно. Њом показујемо, да заузимамо лијепо мјесто у свијету, јер док друга бића несвјесно по морању обављају свој посао, разумни човјек постиже своју сврху својом снагом уз помоћ Божју.

Вредноћа је потребна врлина, јер човјек се може одржати у свијету само радом, ако није наслиједио туђу муку, а ако му је и остало у наследство ма и велико имање, нерадом ће га брзо потрошити, па ће се наћи на улици. И тада ће опет морати пријећи или поштену раду или просјачком штапу.

Вредноћом човјек стиче себи толико, колико му треба за пристојан живот; стиче себи лијеп глас међу људима, који поштују вредноћу, а презиру лијеношт; ослађује себи живот, јер му најбоље прија оно, око чега се трудио; *нишића љешице од славе Божје и вечере с правдом стичене* (српска народна пословица); васптива млађе своје илијепим их примјером својим упућује на вредноћу; одржава здравље своје свеже, јер рад кријепи тијело, а нерад га убија; раден човјек на лицу видиши зравље и свежину; одржава душу своју у врлини, јер рад гони од човјека гријех, пошто раден човјек нема кад да мисли о гријеху.

Вредноћа и рад јесу основ како породичном, тако и државном животу. Само тако, где се поштује поштен рад, може напредовати и појединач и породица и држава. Хришћанину осим тога свега налаже и Божја заповјест, да *шест дана ради и посвршиша своје послове* (2 Мојс. 20, 9).

У зноју лица свога јешћеши хљеб свој (у Мојс. 3, 19). Излази човјек на посао свој и на рад свој до вечери (Пс. 103, 23). Иди к мраву, лењивче, гледај шушеве њехове и омудрај... или иди к ђели, па види, како је вриједна и како частан рад ради! (Приче 6, 6-11). Сваки лењивац је у похоћима (Приче 13,). Лијеност учи људе на велику злобу (Сирах 33, 28). Онај што доби шеши таланата, ошиде ше ради с њима и доби још ше таланата (Мат. 25, 16). Устани сиавачу, и вакscrни из мршавих и обасјаје ше Христос! (Ефес. 5, 14). Не једосмо бадава хљеб у коћа, већ у труду и у послу, дан и ноћ радећи, да не будемо на досаду никоме од вас (2 Сол. 3, 8). Ко неће да ради, да и не једе! (2 Сол. 3, 10).

А. Ж.

СРЦЕ ЧОВЕЧЈЕ И СТУДЕНАЦ

Сједиште нашим осјећајима је срце срце. Оно је извор и добра и зла у човјеку. Може се повући врло лијепа паралела између срца човјечјег и студенаца.

Студенац је извор води, коју требамо за своју потребу – срце је извор нашим осјећајима. Као што се непрестано вода у студенац са свих страна прилива, тако бујају и осјећаји у срцу човјечјем. Као што нам је непозната дубина студенаца, кад га посматрамо, тако нам је често загонетно и срце човјечје: дуго човек мора испитивати срце човјечје, док га не позна, па шта више и сваком човеку његово рођено срце је загонетка.

У чистом студенцу је вода бистра као саза, – чисто срце је племенито и пуно узвишењих осјећаја. Нечист студенац даје покварену воду, – у нечисту срцу су покварени осјећаји. Као што се вода у студенцу лако загади, тако се лако поквари и срце човјечје, па је оно онда извор сваке нечистоће. Као што није вода из сваког студенца за пиће, тако није ни срце сваког човјека племенито.

И добар се студенац с времена на вријеме мора чистити, јер вода у њему иначе обљутави. Па тако и човјек срце своје мора чешће чистити исповјешћу и покајањем јер иначе од најплеменијег човјека може постати покварен и грјешан. А као што нам је за живот пријеко потребна здрава вода, тако нам је за срећан и богоугодан живот у првом реду потребно чисто срце, јер је само тако наш рад и живот Богу на славу, а нама на добро. Срце не може бити и добро и зло, као што нема ни студенца, који би давао и добру и рђаву воду.

Дужност је зато сваког хришћанина, да пази на своје срце, да се не загади, већ да га оштремени тако, да његовом племенитошћу може напојити све своје снаге, сав свој рад, као што свежа вода из извора натапа своју околину. Тако ће процвјетати и наш живот, као што буја и напредује дрво, посађено крај извора.

Праведнику је као дрвећу посађену при извору, које даје плод свој у вријеме своје (Пс. 1, 3). Срце човечје је дубоко (Јерем. 17, 9). Нарочито чујај срце своје, јер је оно извор живота (Приче, 23). Који у Мене вјерује, као што Писмо рече, из његова шијела пошћени ће ријеке живе воде (Јов. 7, 38). Еда ли може извор из једне ћлаве шијачији и слатко и горко? ... Нижедан извор не даје слане и слатке воде (Јак. 3, 11-12). И пооказа му чисту ријеку воде животине (Открив. 22, 1).

БОЖИ СЛУГА

Три гроба један до другога. Ни по једном није трава ника. Кукавна Милица се вуче од једнога к другом, па љуби ону црну земљу и нариче да се човеку срце скамени.

— Синови! ... Чеда материна! ... Зар не-срећна мајка и то дочека! ... Не смедосмо од тешкога јада погледати у Милицу а од страха у Љубисава, јер он беше онемео. Никад нећу заборавити његове страшне слике... Сунце на заходу обасају га својим последњим зрацима, а он као камени споменик, гологлав, разгрочио очи, па гледа у непобусане гробове на којима се још ни земља није осушила ... Ветрић му разгони седе власи, баца их у очи и на лице а он се не миче ...

— Ђутимо, гледамо и слушамо.

— Боже! ... Зликовче! ... Гори си од Турчина и Татарина! ... — цикала је очајно Милица...

— Ђути... ето попе!...

— Нека га!... Крвниче, боже!... Крвник си... крвник... бездушник!... Хоћу да вичем! Хоћу да га грдим!... Не може ми ништа, ја га се не бојим!...

Узаном стазицом упутио се стари поп Јова. Позвали су га да прекади гробове. Ишао је лагано, јер су клацале старе ноге под деведесетогодишњим теретом... Али је ишао старац ослањајући се на штап, свога старог другара... Од старости подетињио, па му се лице смешка и на јарко сунце и на зелену траву.

— Помаже Бог! — поздрави нас.

— Бог ти помогао!... Благослови оче!

И стадосмо му прилазити руци.

— Ја се мало задржао. Дођоше ми неки за молитву... Него да свршимо часом...

Пободе птап у земљу, па на њега метну своју читу. Из зобнице што је на рамену носио извади требник који беше увијен у епitraхиј, прекрсти га, прекрсти се и сам, па га забаци на врат.

— Кадионицу! — викну.

Дадоше му кадионицу и тамњан. Он спусти на жар два три зрна тамњана и поче читати помен...

Милица је за све време лежала на средњем гробу обгрливш крајеве рука-ма.

Сврши се помен. Сви се прекрстисмо и рекосмо:

— Бог да им душу прости!

Попа приђе Милици.

— Милице! — викну је.

Она ћути.

— Милице!... Устани!

— Јој, зликовче боже! Јој, душмани-не!...

— Није Бог ни зликовац ни душманин! — рече он неким чудним гласом, гласом који није трпео поговора, а опет некако благо...

— Јесте, попо!... Ти не знаш шта су јади. Тебе никад није овако заболело, јер ниси ни имао свога болећег...

Ми се запрестили. Попа је врло млад обудовио и никад није имао деце.

— То је истина, Милице, али и ја сам мученик!... Ја сам несрећник гори од тебе!...

Милица диге главу и погледа га право у очи. Сви видесмода је заустијада му нешто крупно рекне. Али кад му погледа у очи, она занеме.

Моштии Св. Јована Шанчажског

Он је узе за руку и седе поред ње...

— Никад не реци ни да си најсрећнија ни најнесрећнија!... Од зла горе, а од добра боље има!...

— Али попо!... Три гроба за недељу дана! Три срца, попо, дадох ја црној земљи!...

— Имала си, па си дала!... Бог је дао плода снази твојој, па имаш сад и да му вратиш и да себи оставиш!... Дала си синове, али имаш унуке. Па имаш још једно несаломљено крило — ено Драгутина. Стоји као кап росе, румен као ружа и здрав као јелен из горе!... Зар је то мали дар од Бога!? Зар ти је мало што имаш?...

Нен јогунасти поглед поче попуштасти... Хтела је говорити, али не проговара...

— Видиш, — продужавао је попа — ја те знам дететом. Ова је рука, у Божје име, саставила твоју руку с Љубисављевом. Ја сам ти свудецу крстиси и венчао, био на весељу па сад ево и у жалости твојој!... И ево, као што ти онда рекох у веселој дружини да се Богу молиш — и данас ти ве-лим!...

— Али, попо!...

— Не нужди се! Ти ниси несрећна же-на! Ти си одужила свој дуг Богу и људи-ма... Имало се и узети и оставити. Савиј руке око остатка, па чекај позив Божји!... То што је тебе снашло — зло је, али има горе! Ја рекох и опет велим: ја сам гори не-срећник. Ја сам улудо проживео деведесет година. Једне стварчице на овоме свету нема за коју бих могао рећи: моја је! Ја не знам шта је радост и бол родитељски! Ја туђе добро крадем и својим. Ја сам жељео деведесет година само један тренутак кад бих могао помиловати пла-ву и детињу косицу и рећи: хвала Богу, ово је моје!... Али ми Господ не даде!... Сад чекам смрт, сам као пањ, уверен да неће ничија суза за мном канути... Зар ја нисам гори несрећник од тебе?...

Страшно је било погледати оно тро-шно тело како се тресе... Што нас беше проплакасмо. Љубисав му приђе, узе га за руку и пољубије!

— Хвала, попо! — рече и заплака се.

— Жив био, Љубисаве, па кажи: хвала Богу, кад ово имам!... Не јаучи од свакога бола!... Има и љубићих рана!... Ето, ја и опет велим: Хвала је Богу!...

— Хвала је Богу! — рече и Милица. — Боже, опрости ми!... Удрији ми, Господе, оно што си оставио!... Јој, грешна ти сам!...

— Моли се Богу!...

Па се диге старина... Сунце зашло, али његово руменило на обзорју сијаше као зора. Он је ишао лагано пред нама као светитељ какав... Сви смо ћутали; само чух Милицу како полакорече Љубисаву:

— Ово је Божји човек!

Јанко Веселиновић

СВЕТА НОЋ

— божићна прича —

Уред мрачне и тамне ноћи тумарао је човек. Ишао је од куће до куће и тражио мало ватре, која му је потребна била, да загреје новорођено детенце.

Али на његову се молбу нико одавао није, јер сви спавају дубоким сном. Човек пође даље и виде, да негде далеко блесну огањ. Он се одмах упути тамо. И кад дође близу виде, да је то ватра око које је лежало стадо оваци и њихов стари пастир. Код старчевих ногу лежају три велика пса, који кад видеше непозната човека, диже им се длака у вис, заурлаше и отворише своја велика уста у којима се показаше њихови псећи зуби. И они сви одједном нападоше на непознатог. Један га шчепа за руку, други за ногу а трећи му се обеси о врат. Али му не учинише никаква вреда. Зуби њихови нису их послушали и они подвивши репове, отидоше и поново легоше код пастиревих ногу.

Постојавши мало, непознати се поче лагано између оваци приближавати ватри. И овце, ма да су врло плашљиве животиње, чак се и не помакоше и човек сасвим мирно дође до ватре.

Стојећи крај ватре, незнанац се радовао, што је најзад нашао ватре, коју је тако дugo тражио, али одједном осети над главом некакав фијук... То беше покрај њега пролетео дугачак са шиљастим врхом пастирев штап, који овај беше бацио на њега. Али му ни штап, као ни пси, не учини никаква вреда. Пролетевши мимо њега паде крај ногу његових.

Незнанац се уклони од ватре и упути се пастиру. „Добри човече“ рече му он „дозволи ми да узмем мало ватре. У мене се родило детенце и треба ми ватре да га загрејем“. И пастир, који не имаћаше смелости да му

откаже, рече му: „узми колико ти треба“. Незнанац се захвали пастиру, приђе понова ватри, која се већ беше загасила, узе из пепела жара, зави га у скут своје халјине и оде.

Све, што се догодило пред очима пастира тако га беше зачудило, да се реши поћи за непознатим. Он хтеде да сазна где ће овај отићи и где му је стан. Непознати је ишао доста брзо и кад дође до једне пећине стаде.

Идући за њим на извесном растојању, пастир такође стаде. И лепо виде, да у хладној и мрачној пећини, где осим влажних зидова,ничега нема, седи жена са новорођенчетом на рукама. Тада пастир, ма да беше окорела и тврда срца, видевши озебло детенце, извади из своје торбе белу мекану кожу и пружи је непознатом да у њу завије детенце.

У овом тренутку овај окорели човек беше ганут. У њему се први пут беше јавио осећај саучешћа. Његове се очи отворише и он поче гледати и слушати оно, што раније није могао ни видети ни чути. Јест, он је сада видео анђеле са сребрним крилима и чуо је, како Детету певају похвалну песму. И тек сада је пастир разумео, зашто у ову свету ноћ незнанцу нико није могао ништа зло учинити. Свуда докле је могао догледати видео је анђеле. Они су летом кружили око пећине узлетали к небу и спуштали се земљи. Чуо је како им чак и крила шуште, као сребрно лишће.

Свуда се осећала радост, свуда се чула песма.

Пастир је све ово видео и чуо и спустивши се на камен, молио се дуго.

С. Л.

ОПОМЕНА

Какво ово време дође,
гђе свакж сваког стално блати,
шта учини српски роде,
не дај Боже да се врати.

За сваки грех плата стиже,
од свевишњег-праведнога,
не можемо битисати,
вређајући стално Бога.

Дође време само себи,
многи благо крађом теку,
а сироту у црнини,
мајку сузе, пеку, пеку.

Изгубила мајка сина,
за слободу српске груде,
у Бога се уздајући,
да нам сутра боље буде.

Душан Јокановић, професор

Неки Стефан, родом из Либије, живео је око шездесет година између Мармарике и Мареота. А када се веома усаврши у подвигништву, он би удостојен дара: да разликује душе, те сваки уцвељен човек, ма каква била његова невоља, после сусрета са њим, одлазио би од њега утешен. Њега је познавао и блажени Антоније, и живео је још и у наше време, али га ја нисам видео, јер је живео врло далеко. Њега су видели ученици светога Амонаја и Евагрија, и причали ми о њему ово: „Ми смо га затекли болесна, када се код њега на најопаснијем месту појавила ужасна болест - рак. Ми видесмо да га лечи неки лекар. Представивши лекару болесне делове свога тела, овај свети човек рађаше рукама, плетијаше котарице и разговараше с нама. И док му лекар отсецаше болесне делове тела, он се тако држаше и показиваше такво трпљење као да резаху тубе тело. Ма да делове његовог тела отсецаху као косу, он то не осети нити се промени, благодарећи својој изванредној помоћи од Бога. И док ми с једне стране туговасмо, а с друге - негодовасмо, што да човек таквога живота падне у такву болест и подвргне се таквим операцијама, - блажени Стефан, разумевши наше помисли, рече нам: „Децо, нека вас то не саблажњава, јер Бог никада ништа не чини на злу него за добри циљ. Можда ови моји делови тела заслужују казну, па је боље да пострадају овде, него ли по одласку из овог живота“. Поншто нас утеши на такав начин, и овим речима учврсти у трпљењу, он нас научи да будемо истрајни у невољама“.

Ја ово испричах за то, да се ми не бисмо чудили, када видимо да се неки светитељи подвргавају тако страшним недузима.

Из Лавсајка

Д В А Т Ъ У П А

Један отац је имао два сина. Пред своју смрт позвао их је и рекао: „Децо моја, ја сам већ путник, снага ме издаје. Чујте шта ћу вам рећи. Идите добрым путем, живите по Богу и успећете у животу. Оно што сам могао да стекнем, закопао сам под јабуковим дрветом у башти. Братски све поделите и молите се Богу за моју душу“. Чим је изговорио ове речи, издахнуо је.

Исте ноћи два брата су узели будак и лопату, отишли до јабуковог дрвета, раскопали мекану земљу и нашли два ћупа. Један пун златника, а други пшенице. Однели су ћупове кући, и старији је брат рекао млађем: „Хајде да легнемо да спавамо. Сутра ћемо поделити оно што смо нашли“. Али када је млађи заспао, старији је узео ћуп са златницама и нестало га. Изјутра, када је се преварени млађи брат пробудио и дознао шта се десило, заплакао је од жалости. Сахранио је оца. Стазама гробљанским појавила је се једна баба и упитала га, што му је толико тешко, те тако јеца. Млађи јој је брат све објаснио. Поншто га је саслушала, баба му је рекла:

„Не бој се, синко, ти си млад. Један ћуп пшенице и две снажне руке доволно су богатство! Молисе Богу да ти подари здравља. Имаш волове, имаш и рало. Посеј пшеницу из ћупа. Видиш ли каква је влага натопила угар. Следећа година биће врло плодна“.

Младић је послушао бабу. Посејао је њиву. И настале су године све родније и родније од прве. Млађи брат је купио још земље. Направио је лепу кућу. Ситна деца као пилићи су запијукала у његовој авлији. Он је заловео правду и добро. Ишао је добрым путем и сваке је недеље одлазио у цркву.

Старији брат, изишавши у поморчину са украденим ћупом злата, дugo

је ишао у току ноћи и стигао у једну кафану. Ушао је унутра. У задимље-

ној механи затекао је три пијана човека. Сео је за њихов сто, извикао шаку златника и наручио вино. Девет дана и девет ноћи пили су и певали сва четворица. Један стари свирач им је свирао. После сваке песме, пијани су стављали златник на његово чело и дерали се: „Терај још“! Десете ноћи они су се међусобно посвађали и извукли ножеве. Настала је туча. Свирач је додрагио ћемане и гудало и изгубио се у ноћи. Шта се даље доделио, старији се брат није сећао, али, када се освестио, видео је, да лежи у затвору.

Прошло је седам година. Једног недељног дана, млађи брат, изашавши из цркве, видео је на прагу, где седи и плаче, поцепани и прашњав просјак са дрвеном чинијом у руци. Милостиви млађи брат завукао је своју руку у појас, извадио новчаницу из кесе и сагео се, да је спусти у дрвену чинију. Али када је погледао пројсака у очи, задрхтао је, јер је пред њим стајао старији брат са пројсачком чинијом у руци.

Епикој Никодим

О ВАСПИТАЊУ ДЕЦЕ

Мажке и очеви, да ли су вам деца здрава? За њихово телесно здравље ви, истина, улажете сталне напоре. Али, да ли сте се кадгод запитали, да ли ваша сина или вашу кћер не мучи зао дух као кћер Хананејке? Дали нису захваћени бесом греха непослушности и распојасаности? Водите ли рачуна, као света Моника, са каквим се друговима они састају и да ли већ нису пошли путем духовне пропasti? Данас се врло че-сто старији жале, да су млађи непослушни и да воле да живе без

контроле. Ако је то тако, онда прво што треба да урадимо, јесте - да позовемо Бога и да га молимо чврстом вером.

Не обмањујмо себе, да и без Божије помоћи можемо нешто учинити. Ми чак ни своју рођену децу без Божије помоћи не можемо исправити ни васпитавати. Нека се сваки од нас моли Богу, да нас сачува од грешних страсти, и нашу децу да са чува од искушења, и Бог ће испунити нашу молбу, ако је упорна и стална као и молитва жене Хананејке.

E. H.

У СВИЈЕТУ МАЈКО НЕМА ЉУБАВИ

Љуби Господа Бога свога свим срцем својим и свом душом својом и свом мисли својом, а ближњега као самога себе! Ето то је највећа Божија заповијест – љубав. Па зар је љубав терет? Ко би још љубав у теретом називао? Господ је назвао своје заповијести јармом и теретом за хришћанина само ради тога, што су у оно вријеме заиста људи стењали под фарисејским заповијестима као под сињим теретом, па нас Он зове испод тог тешког јарма у други лаки, у онај, који срце од природе тражи, за којим душа уздише и жуди.

Је ли шарена дуга терет човјеку? – Та радује се њојзи и велико и мало послије суморног дана, послије оловног терета пустих облака. Суморан облак тако бијаше човјечанству у Старом Завјету, а са појавом Господњом на земљи сазија свијету шарена дуга, проби сунце облаке и љубав се земљис неба осмјехује. *Да дивна су дјела Твоја Господе!* (Пс. 103, 244). Велика је мудрост Твоја, а још већа љубав Твоја према нама. Јер Ти си послао Сина Својега међу грешне нас, да нам Он љубав заповиједи, да нам кажеда је то од Бога највећа заповијест! И јесмо ли онда под заповијести? – Та скоро и да нијесмо, јер љубав нам је потреба, па ето и наша потреба и Божја заповијест једно исто тражи!

Да, да! Све би тако било, кад би човјек био човјек. Лијеп би нам живот био, да смо прави хришћани. Не би било онолико муке и уздаха, не би осјећали терета од живота, да нам није тешка заповијест Господња, да има међу нама увијек љубави хришћанске и за Бога и за ближње. Да нам је љубав зачин животу, сладак би нам живот био. Али знате, како пјева наш Љура Јакшић? Пјева сјени своје мртве мајке, која се још брине за сина у животу: „*Ти мислиш, мајко: шта добро му је, кад оно шико шикање не чује, што љаук везе жицом штананом над оним нашим црним штаваном!*“ Мисли мајка зар, добро јој је сину међу људима, кад се отрага оне сиротиње прне, али син болно додаје: *У свијету мајко нема љубави!*“ Ту је ето пјесник опјевao невољу нашу; није је пјевao напамет, већ из болних груди својих. Јер истина је, да у свијету нема љубави.

Била је љубав и у Старом Завјету људима заповијест. Господ каже да је то је-

згрозакону и пророцима. Али људи неразумјеше те заповијести, заборавише на њу, па дође вријема, да се запитају: *а која је највећа заповијест у закону нашем?* И почеше се чак око тога и препијати. Једни говораху: највећа је заповијест она о жртвама, други, да је обрезање, трећи да је она о светковању суботе. И ни један не погоди правог. И дugo би се још препирали, да не дође Господ међу њих, да им не каза, да су рјаво разумјевали закон Божји, да није највећа заповијест ни она о суботи, ни о обрезању, ни о жртвовању, већ да је љубав све и сва, да се на љубави сва срећа заснива, да из љубави треба све да потиче.

Прође онај Завјет стари, дође нови, јеванђелски. И ми еводанас знамо, да је љубав највећа заповијест. Па ако су гријешили стари из незнанја; ако није било међу њима љубави зато, што им је потамњеља свијест о највећој заповијести, зашто да љубави нема међу нама, кад ми знамо, да је то највећа Божја заповијест? Зато да ми гријешимо ето не из незнанја, већ баш свјесно и вољно?

Где сте стара срећна времена, кад је један првомученик Стефан, и послије њега војска безбрјона, главу дао за љубав Божју? Где сте данас ви велики светитељи, који поред свега свог имања и богатства волејте кору хљеба црна, још сузама напотплену, самода сиротињи можете помоћи? Где си данас Саво, српски светитељу и ти Царе Лазо, честито кољено, са јунацима својим све на избор, што волејте народ свој више него себе? Где сте, да видите, чим је ваш крвави зној уродио?! Да видите, каквих данас има ваших потомака, којима је стид и прекрститисе, који би вољели звона прелити у медаље и ордење, који не држе више ништи до крста часног ни до својих светиња, којим сте се ви спасавали! Данас је мода политика; њом се кљука већ дијете од седам година, а сав морал наш је Ђ самољубље, себичност. Данас се мисли, како ћемо кога преварити, коме ногу подметнути, кога гдје опрнити, а да се подигнемо. Шта ће данас нама љубав према Богу, кад смо на Бога заборавили; шта ће нам љубави према ближњима, кад смо се одродили! Не пристаје више у наш материјалистички вијек свети Сава! Њега смо ми требали само онда, кад смо се вили у невољи својој

у времена стара око наших светих богољуба, кад смо се збијали око наших светих задужбина – манастира, кад су још гусле и пјесма могле изазвати у оку сузу покајничку и распламати у грудима осјећај љубави. Тада смо се збијали уједно, ђ тада нам је требао и Бог и ближњи. А данас гусле висе о клину полупане, успомена на великане наше блиједи, а љубав тражи ваљда опет гдје склоништа, где невоља гњечи...

Ето слике о љубави данашњој! Нијесу сви ти пороци, које сам вам набројио, баш сви овдје међу нама, – нијесу и не дај Боже ни да буду! Али нешто међу нама, нешто другдје, па где каква је црна слика! И то је оно, што пјесник каже, да у свијету нема љубави. И ми видимо то и осјећамо, – што да се варамо? Па кад упоредимо живот свој, дјела, ријечи и мисли са највећом Божјом заповјешћу, нећemo ли признати, да нам не ваља живот?

Како је Богу мила љубав, видите из овог примјера: Сви су апостоли били мили Спаситељу, али је највише волио св. Јована. Јован је лежао на грудима Спаситељевим, јер је имао најмекше срце Ђ у њему је било највише љубави. И он је потпuno схватио највећу заповијест свога Учитеља, па је у својим списима највише о љубави говорио и зато се и назива *ајос-тиол љубави*: Ко хоће да зна, шта је љубав и како је треба његовати, тај нек отвори у св. Писму дјела св. Јована, па ће се задивити том широком срцу и разумјеће, зашто је Јован у старости својој, кад већ скоро ни тијелом својим није могао владати, непрестано говорио: *Дјечице, љубиши се међу собом!*

Запитајте срце своје, – оно ће вам право о љубави речи. Кад се пајете овако у свијетлом тренутку расположени за ријеч Божју и заборавите за часак све светске невоље, увреде и бриге, срце ће вам рећи: та заиста нема већег блага од љубави, – и онда можда нећете само за часак заборавити на увреде ближњих, него зајавијек, јер ће вам срце уз ријеч Божју рећи и то, да *не ваља да се љубимо само ријечју ни језиком, већ дјелом и исјином* (1 Јов. 3, 18). Ако такви будемо, онда ћемо заиста потпuno испунити највећу заповијест Христову.

C. A.

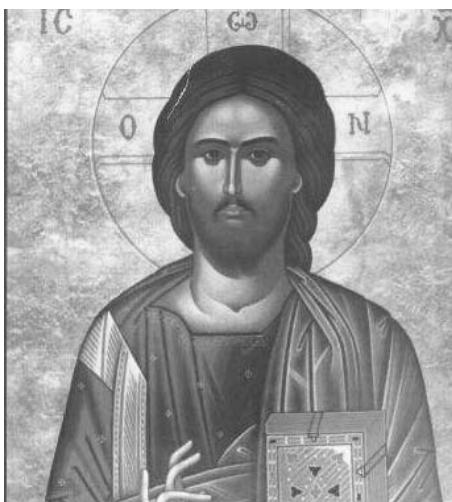
НА ПОКАЈАЊЕ ЗОВЕ БОГ

Грешника који се одвоји и удаљи од Бога, Бог не оставља него као да иде за њим и дозива очинским гласом: Чедо, куда се од мене удаљаваш? Где ћеш без мене и изван мене наћи блаженство? Свуда ће те срести невоље. И тако дозивајући призива га к Себи. А призыва га на разне начине:

Изнутра, преко своје благодати, којом куца на врата срца нашега. Кроз савест, која прекорева због греша и предочава грешнику суд Божји и вечну муку за грехе.

Призыва кроз спасоносно промиšљање, страдање, смрт и ваксрење Сина свога, Исуса Христа, покazuјући му да се то велико дело дододило њега ради. Христос није ради другога дошао на свет него ради грешника. *Јер Син човечји дође да тражи и сијасе штито је изгубљено* (Лука 19, 10). *Не дођох да тозовем праведнике већ грешнике на покајање* (Мат. 9, 13). Он дозива грешника да се покајањем врати Њему: *Заштито си ти, грешниче, осијавио мене? Заштито се удаљаваш од оноћ који ти воли? Сијаш се да сам се ја ради тибебе родио од Ђеве, и обличје слуде узео* (Филип. 2, 7); тебе ради био дете, осиромашио, понизио се, претрпео гоњење, ружење, вређање, понижење, ране, пљувања, подсмех, и свако страдање: најзад умро срамном смрћу на крсту. Све ово ради твога спасења сам учинио. Сишао с неба, да би тебе на небо уздигао; понизио се да би тебе униженог узвишио; осиромашио да би тебе осиромашеног обогатио; предао себе поруги, да би тебе осрамоћеног проплавио; рањаван био, да би тебе рањеног исцелио; умро, да би тебе умрлога оживео. Ти си згрешио, а ја сам твој грех узео на себе; ти си крив, а ја сам казну претрпео; ти си дужник, а ја сам дуг за тебе исплатио; ти си на смрт осуђен, а ја сам умро за тебе. И на ова моја страдања за тебе ништа ме друго није привукло до љубав пре-

ма теби. Зашто дакле ову моју љубав, напоре, подвиге, страдања ради тебе предузете самовољно пренебрегаваши сам себе хоћеш да убијеш?.. Сети се колика је и колико драгоценца цена за тебе дата: крвљу мојом и смрћу мојом искупљен си! Сети се свих мојих заслуга, којима си задобио оправштај грехова и вечни живот и покај се, и тако ћеш се спasti. *Ево сијојим код врата и куцам: ако ко чује злас мој и ошвори врати, ући ћу к њему и вечераћу са њим, и он са мном* (Открив. 3, 20). Тако Син Божји дозива заблуделог грешника.

Зове нас на покајање преко пророка и апостола, као својих посланика и слугу, који нас саветују и моле: *Молимо вас у име Христово, и помириште се с Богом* (У Кор. 5, 20). И још: *вратиши се к мени, говори Господ над војскама, и ја ћу се вратити к вама* (Зах. 1, 3; Мал. 3, 7).. И још: *обратиши се и пројши са свих грехова својих, и неће вам безакоње бити на сјошницање. Одбациши од себе сва безакоња која чинишши, и начинишши себи ново срце и нов дух; заштито да умиреши, доме Израиљев* (Језек. 18, 30-31)? Тако, као што видиш, кроз глас пророчки и апостолски обраћа се Бог грешнику и призыва покајању.

Зове кроз обећања овогемањских и вечних блага, којима, као човекољубиви отац мало дете јабуком привлачи, да се тако помоћи добара пробудимо и обратимо Њему, о чему се у пророчким књигама и апостолским посланицима, доста говори. Свуда нас изван Христа среће беда и зло. Богатство, част, слава, и сласт овог света, које ви тражите, више ће вас оптеретити него олакшати, више уморити него одморити. Добра ли тражите? Свако добро у мени је, и од мене проистиче. Блаженства желите? Немага нигде изван мене. Лепоту тражите? Које лепши од мене? Високог рода желите? Које вишег рода од Сина Божјега? Славе ли желите? Које славнији од мене? Богатства желите? У мени и у мојој руци све благо је нетрлежно. Мудрост желите? Које љубазнији и већи пријатељ од мене, који сам душу своју за вас положио? Помоћи и заштите хоћете? Ко може да помогне и заштити осим мене? Лекара тражите? Ко ће исцелити осим мене, Лекара душе и тела? Утеше, радости и весеља тражите? Ко ће да утеши и развесели осим мене? Покоја и мира себи желите? Ја сам мир и покој душевни, и нигде нећете наћи изван мене. Светлост желите? *Ја сам светлост свеју, који иде замном неће ходити по штами* (Јов. 8, 12). Не желите да се преварите и заблудите? *Ја сам истина. Хоћете да пријете Богу? Ја сам тиши, истина и живоји.* (Јов 14, 6). Не смете да ми пријете? Кome је лакше прићи? Све зовем и примам: *ходиши к мени. Бојите се да замолите? Кome сам ја од оних који моле одбио молбу? Греси вас одбијају од мене? Ја сам за грешнике душу своју положио. Мноштво грехова вас узнемира? Више у мене има милосрђа него што има грехова целога света. Ходите к мени сви уморни и најтоварени.*

превој: Ж. М. М.

ПИСМО МОНАХИЊИ - ПОЧЕТНИЦИ

РАДУЈЕМ СЕ што си се почела озбиљно занимати духовним животом. Нека Те Господ води и нека Ти буде на помоћи!

Засада, као прво, не усилјавај седа у молитви одмах достигнеш оно што се зове „умиљење“. А ако се умиљење и сузе радости и појаве, немој се због тога поносити. Нека то долази и одлази, кад је Богу угодно. А ако се пак умиљење и душевна топлина на неко време прекрате, немој се ни збуњивати ни жалости.

Јер, ма шта људи говорили, *молитва је ћодвић* (напор, борба), и то тешки подвиг. Она је - до последњег даха - скопчана с трудом и с борбом.

Ипак, Господ - по своме милосрђу - даје, повремено, утеху ономе ко се моли, као и не би у молитвеном подвигу посустао.

Своје молитвено правило саобрази с временом и гледај да у почетку не буде предуго.

Добро је што се већ вежбаш и у „Молитви Исусовој“. Кажеш да засада изговараш „Молитву Исусову“ (Господе Исусе Христе Сине Божји, помилуј ме грешну!) по сто пута изјутра и по сто пута увече. То је за тебе довољно. Али, старај се да речи молитве изговараш с пажњом.

Понављам, не збуњуј се ако више пута и не осетиш топлину у души. Настављај молитву и даље. Када си на раду и међу сестрама, труди се да и тада умом „стојиш пред Богом“, то јест, буди свесна да је Господ стално ту, крај Тебе.

Немој још сада, у почетку, тражити од Бога да задобијеш непрекидну умносрдачну молитву. Мало је оних којима је дана та благодат. Једва да је један од хиљаду подважника (ревнитеља у хришћанским врлинама) има. Св. Исаак Сирин пише да се до тога степена долази по великој благодати Божјој, за показано дубоко смирење.

Зато, не тражи одмах оно што је највише у духовном животу и не жалости се што га још не поседујеш. У духовном животу нагли скокови нису препоручљиви, него је ту потребна стрпљива постепеност.

Ти си још млада и телесно и духовно. Св. Јован Лествичник пише: „Ако ти почетник искрено отвори своју душу, скоро редовно ћеш видети да је погрешно настројен. Он одмах жели да постигне сталну умносрдачну молитву, да се

непрекидно сећа на смрт и да се никако не гневи.

Запамти, сестро, - то је стање само савршених.

А ти, имај засада само скрушености у срцу, не мисли о себи високо и понављај у себи „Молитву Исусову“: Господе Исусе Христе Сине Божји, помилуј ме грешну (смиљуј се мени грешно)!“

Жалиш се да не желиш да грешиш, али да ипак грешиш и то, понекад, тешко.

Шта можемо? Људи смо, обучени смо у тело и изложени смо кушањима злог духа.

Зато, не бој се и не очајавај када се саплетеши, него устани, исправи се и поново крени напред... Знај и то да наша постојаност у добру не зависи толико од нас, колико од благодати Божје.

Нека ти сваки пад послужи за поуку да будеш смернија и да не верујеш себи до саме смрти.

А друге не осуђуј ни за шта. Ако осудиш некога, знај да ћеш обавезно пасти у тај исти грех. То је неминовно.

Благо теби ако се међу онима који су бољи и виши од тебе осећаш бедном. Али, не завиди никоме и не чезни превише за високим духовним усхићењима. Многи, који по сваку цену и усилјено траже те духовне заносе, падају у оно што свети оци називају духовном преваром или „прелешћу“.

Благодатно озарење Господ даје човеку ако му је срце очишћено од страсти. У таквом су душевном стању били само свети оци, а ми грешни треба да се молимо са осећањем покајања и да тражимо од Бога прво помоћ у борби са страстима.

У књизи „Отечник“ пише:

Неки ученик дотрча своме старцу и рече: „Тај и тај брат је видео анђела!“ А стари му одговори: „Не дивим се томе брату који је видео анђела; дивио бих се ономе који би видео своје грехе“.

Иако је та старчева изрека кратка, она је у духовном смислу врло дубока, јер је од свега најтеже - упознати самог себе.

Жалиш се на себе да си непостојана.

Па, сви смо ми слични трски коју љуља ветар. Дуне ветар из света, стигну отуд новости и почну нас повијати и колебати и лево и десно...

Велишда нађе на тебе искушење чак и када чујеш да је у неком другом манастиру лепо. Одмах ти долази жеља да и ти одеш тамо. Али, знај, сестро, да куда ћод ћоћеш, иши свој унущањи мешавину носиши са собом. А и ћамо ћеш срећи људска бића, а не анђеле. А написано је да Царство Божије није изван нас, него „унутра у нама“ (Лука, 17, 21).

Ако успеш да унутра, у својој души, оствариш Царство Божје, које је „правда, мир и радост у Духу Светом“ (Римљ. 14, 17), ништа ти друго неће бити потребно, нити ће ти недостајати.

Нека ти Господ у томе помогне; нека те смири, умудри и чува у све дане живота твојега - Амин.

Валаамски манастир 1947.
Схијгуман Јован

ПАСТИРСКИ САВЕТИ

1) Буди добар син својим земаљским родитељима, па ћеш временом постати и добар син Божији.

2) Пази на здравље свога тела и душе. Не сеци грану на којој седиш, да се не срушиш и не озледиш. Запамти: Ожиљци увек остају! Ако и не боле, они тиште и пеку.

3) Труди се да стекнеш што више знања за свој животни позив. Упоредоради и на свом Богопознању. Свако је знање драгоцено и сваки је занат златан, само их треба поштовати. Поштен рад је најбоља молитва Богу.

4) Не бери воће док је зелено и не посеки руком за забрањеним плодом. Све ће доћи у своје време, кад је Бог одредио и људи уприличили. Нећеш закаснити ни за разоноду, ни за љубав, ни за брак. Не буди нестрпљив, па се нећеш кајати.

5) Твоја љубав, младићу и девојко, некаје чиста као и ваше намере да једногдана постанете верни супружни и добри родитељи. Чувајте се непромишљених поступака због којих би доцније морали да првените пред својом децом.

6) Сачувате у младости срде чисто, да би вам каснији живот био миран и спокојан, као што је мирна површина добро за-

клоњеног планинског језера у којој се стално огледају дубина и ширина неба.

7) Љуби чланове своје уже породице, да би могао да волиши своје суседе и позналике, људе из свога села или града и из своје покрајине. Тек када научиш да љубиш ближе своје, односно, људе са којима си у свакодневном дотицају, моћи ћеш да волиш и нешто тако велико и све обухватно као што је човечанство.

8) Буди веран Богу у „у маломе“, то јест: гледај да не нарушиш вољу Божију у на изглед ситним и беззначајним делима. Јер ако се навикнеш да грешиш у ситницама, нећеш пазити ни на крупне ствари. Кај се за ситне преступе и моли помоћ Божију, да би им се успешно могао да супротставиш када поново паднеш у искушење.

9) У ситницама се, као у малим огледалима, показујемо каквимо. Твој живот је саткан од ситних појединости, као што је мозаик-слика начињена из безброй разнобојних каменчића. Уколико је више добрих дела - сјајних каменова! - твој живот ће бити светлији, радоснији и веселији. Ако код тебе преовлађују греси - дела tame! - мозаик твога живота биће мрачан, суморан и тужан.

O. Урош Јованкин

ОСЛОНИТЕ СЕ НА БОГА

Стојим крај прозора и зурим у ноћ. Мрак је, ситна киша сипи. Хладно је. У даљини, као очи неких чудовишта из бајки, сјаје се осветљени прозори на кућама. На свима прозорима завесе, шелукатре. Људи се и ноћу ограђују једни од других исто као и на дану. Ипак, сви ти људи ноћас имају сличне бриге. Јеан мисли ка кишу: „Докле ће падати? Кромпир у траповима у води. Угаљ у подрумима у води. Чему толика киша. Подавићемо се као мишеви“. Други брине о сину студент: „Ако не дипломира ове јесени и на пролеће, тешко ћу му моћи више помагати. Зашто не пожури мало, када зна како се тешко зарађује?“ Трећи мисли о огреву. Четврти о својој болести. И тако редом, сви они брину своје бриге, уместо да се скрушене срца обрате Ономе Који затвара бездане водене, пушта ветрове и облаке да плове небом и Који нам је одавно рекао: „Без Мене ништа добро не можете учинити!“

Киша пада, упија се у земљу. Низ прозоре цуре водени млазви. Да ли то природа оплакује наша безакоња? Да ли то анђели небески уместо нас плачу и моле Господа да се смиљу на тврдоглаве и не-покорне људе? О, роде људски, када ћеш већ једном доћи к себи? – Зар ти можеш да мислишна Бога само онда када се нечеша бојиш, када ти је живот у опасности?

Сећам се прошлих, ратних дана. Сећам се страха од смрти који је био исписан скоро на сваком челу. Шта нас је тада гонило у цркву? – Тада нам је Бог био милостиви Отац, Кога смо молили да нас сачува у животу. А данас?

– Ми ћутимо, стегли смо усне своје и мислимо сваки своју бригу, а ниједнога нема да подигне очи своје к небу и да завапи: „Боже, сачувай нас ове ноћи, ове јесени и зиме; чувај нас кроз све дане живота нашега. Ако нам Ти не помогнеш, нико неће!“...

ПСОВКА У НАШЕМ НАРОДУ

Кад пљусак кише пада на тебе и вола твога, ти псујеша во твој ћути. Зашто онда ти сам псујеша во трпи и ћути? Или има вајде од псовке или нема. Ако има, научи и вола свога да псује; ако нема, зашто се ти не научиш од свога вола да ћутиши и трпиши?

Кад чуваш ногу своју да не стане у блато, зашто не чуваш уста своја да не ригају блатом? И кад чуваш руку своју од огња, зашто прописаш из уста огањ који пеће твоје суседе? Заиста лепши је пред Богом и људима човек нем, него човек који псује.

Какво добро очекујете од Бога ви што грдите Бога? Никакво, сем проклетство себе и свога порода, и свога рада и целог свог живота. Неки добри људи веле: псовком се човек понижава до животиње. Није истина. Животиња није толико ниска да хули на Бога, но, напротив, својим потпуним поштовањем Божијег закона, усађеног у њу, животиња прославља Бога. Псовач је нижи од животиње него земља од неба.

Епископ Николај Велимировић

О ПУТУ КА ВЕЛИЧИНИ И СЛАВИ

У природи сваког человека живи жудња за величином и славом. Нема человека који о томе не мисли, још од раног детињства. Откуда ова жеља у човеку? То је како рече један наш велики беседник (Владика Николај Велимировић, Омилије ј, 417) тамно сећање на некадашњу славу и величину првих људи - наших праотаца - у рају. шта све људи у прошлости нису чинили и не чине данас, да нађу који ће их одвести величини и слави. У томе се небирају средства. Међутим, величина и слава на Земљи је „таштина над таштинама и мука духу“ (Пропов. 2, 11), са човеком слизаз у гроб. Син Божји сишао је на земљу да нам укаже пут ка истинској и вечној величини и слави. Он је сам тај пут прошао, па га и нама препоручује. А, то је пут смирења, служења и жртвовањем.

Пут смирења Попшто је на земљи све пролазно и подложно труљењу, права величина и слава не могу се наћи на Земљи него на небу, у Царству небеском. Ко њих искрено жељи, треба тамо да се окрене и упита. А на том путу прву степеницу сачињава смирење. Сатанска гордост увалила је људе у грех и зарадила истребљење из раја. Лек од гордости је смирење. Као што је гордост претходила погибији, тако смирење претходи слави. И као што је гордост арханђела свалила с неба у бездан пакла и учинила га ђаволом, тако смирење човека уздизе у небо и чини га анђелом у телу. „Сваки који се сам подиже, понизиће се; а који се сам понижава, подигнуће се“ (Лк. 18, 14) - то је значи закон Божји. Највеће смирење на Земљи показао је син Божји, Господ Исус Христос. То је хаљина у коју се Он од рођења обукао и носио целог свог земаљског живота: од витлејемскијасала и пећине у којој се родио па до издисаја на крсту. Ту божанксу хаљину препоручује Он и нама, јер без ње нико у Царство Његово неће моћи да уђе.

Смирење - у чему се састоји. Смирен човек не горди се ничим: ни знањем, ни лепотом, ни оделом, ни богатством, ни покреклом, ни положајем у друштву. О себи мисли, скромно. Све људе сматра бољим од себе, а себе за највећег грешника. Зато никога не осуђује због погрешака, а још мање кога због њих презире. Све своје успехе у животу и сва добрадела која учини не приписује себи него Богу, јер зна да за све што добро учини - благодати Божјој дугује (1 Кор. 15, 10).

Пут служења Син Божји сишао је на земљу ради спасења рода људскога, а спасење се поред осталога, састоји у духовном препороду и обновљењу људи; обновљењу ума, срца и воље. Обновљење ума састоји се у одбацивању грешних мисли, обновљење срца у одбацивању грешних жеља и осећања, а обновљење воље у одбацивању своје огроховљене воље и усвајању савршене воље Божје за закон живота. Тако препорођен човек постаје „нова твар“ (2 Кор. 5, 17; Гал. 6, 15). А новој твари потребни су и нови закони као руководна начела у животу. Обновитељ рода људског објавио

је нови закон. Насупрот старом друштву, у коме је владао закон по коме роб и слуга има да служе своме господару и млађи по рангу старијему, у новом друштву, чији је образац Црква Христова, објављен је други, нов закон: да старији по рангу служи млађима. „Знате да кнезови народни владају народом и поглавари његови управљају њим. Али међу вама да не буде тако! Него ко хоће међу вама највећида буде, нека вам служи, и ко хоће међу вама први да буде, нека буде свима слуга. Јер ни Син човјечији не дође да Му служе, него да служи и да да живот свој у откуп за многе“. Да код људи не би било двоумљења у примени овог новог закона, његов Законодавац први га је примио: сав Његов живот на земљи био је служење људима. Нико није тако служио људима, као Господ! Он је био најревноснији „слуга“ свих (Лк. 22, 27), па је то

и данас. И данас Он свима служи: све храни, поји, одева, брани, исцељује, спасава, ...

Пут жртвовања Врхунац служења је жртвовање. То је природни завршетак и круна служења из љубави. „Од ове љубави нико веће нема, да ко живот свој положи за пријатеље своје“ (Јн. 15, 13). А Христос је живот свој из љубави положио и тиме службу своју крунисао и љубав своју посведочио. Својом службом и жртвом из љубави Он је прославио Бога на земљи (Јн. 17, 4) и Бог је Њега прославио (Јн. 13, 31-32; 17, 5). Тако Бог прославља и све оне који се угледају на Сина Његовог и иду стопама Његовим.

Г. Ц.

ЗАВИСТ

Путовала су три пријатеља. Најулутији је био љубави. Требало је да га поделе на равне делове. Али, пре што су учинили ово, почели су један другоме да завиде. У њима се јавила мисао да сваки дође до већег дела. Сели су да се одморе и поразмисле. Решили су да један иде у град да купи храну, а двојица да чувају благо. Први је отишао. Купио је храну, али је у њу ставио отров. Намеравао је да отрује двојицу пријатеља, а сам да приграби благо. Но, она двојица су се договорила да га убију чим дође, јер ће богатство бити веће кад се благо дели на два дела. Речено - учињено. Чим је њихов друг дошао, убили су га. Сели су да једу па да разделе благо. Најели су се, али благо нису могли да поделе, јер су се отровали. Завист је сву тројицу убила.

Завист је карактеристична особина ђавола. Из зависти он је преварио прве људе и навео их да преступе Божју заповест. Чувајмо се, браћо, тога ђаволског порока. Не будимо лакоми на туђе богатство. Не завидимо ближњима својим због њиховог богатства, због њихових умних способности и положаја, које у друштву заузимају. Нека свако од нас савесно испуњује дужност у Божјем винограду и нека на време даје плодове, које Бог од њега тражи. Ти плодови, као што апостоли кажу, јесу „Љубав, радост, мир, трпљење, доброта, милост, вјера, кротост, уздржавање.“ (Гл.22-23).

Е. Н.

ЧУДОТВОРНА ЧАЈНИЧКА ИКОНА „КРАСНИЦА“

Порекло свете и чудотворне иконе Чаяничке из свега је града Јерусалима. По народном предању и веровању и она је једна од оних икона Богоматере што их је урадио сам свети Апостол и Еванђелист Лука. Ова света икона има на предњој својој страни пре часнилник Богородице са Богомладенцем Христом на десној руци, а на задњој страније лик светог Јована Крститеља. У Србију је донео ову свету икону свети краљ српски Урош Милутин и чуваша ју је на свом двору као заштитницу светог дома Немањића, а затим је икону положио у свој манастир Бању код Прибоја на реци Лиму, где је дуго времена било седиште епископа Дабарског. У манастиру Бањи била је ова света икона све до времена када су свете мошти светога Саве од Турака однешене из Милешеве, којом приликом је опљачкан и спаљен и манастир Бања.

Неки сељак из Рудог, не знајући шта се догађа отишао је у манастир који је управо тада горео, отео икону из ватре и пренео је у Чаяниче. Сељаку је у сну дошла мајка и преклињала га да иде у манастир да јој упали свећу. Он сутрадан рано одлази и налази манастир у пламену. У ватри запази икону са још неопрљеним ликом Богородице и Детета. Као омађијан, упада у пламен и свећу пали, а икону узима и бежи према Лиму. Кријући се по беспућу да га Турци не опазе, ноћу се враћа у Рудо и одлази код ујака за савет. Ујак га упућује да икону веже ликом да се не позна и да је носи у Чаяниче, где је приземна црква за коју Турци не знају и да је преда калуђеру који се по налогу игумана одвојио од миљешевских калуђера и отишао у Чаяниче да опслужује цркву. Кад је са иконом увијеном у лицу дошао у село Зубањ, стигао је једну уплакану жену. Преклињала га је да пође са њом и замолила га да иде код њене родбине да тражи синчића, кога су Турци недавно са осталом децом одвели, али чула је да се мали извикао из сепета (кошаре), и побегао у непознатом правцу, па је пошлала га тражи. Сељак је одвио лицу и показао жени икону. Она га је приволела да сврati код њене родбине, а нахи ће се неко од укућана да му до Чаяниче помогне. Кад су тако дошли, на велико весеље, нашли су њеног сина. Сутрадан је сељак, уз пратњу жени и родбине, дошао у Чаяниче и преко Сига ушао у цркву и предао икону калуђеру. Годину дана касније, 1595. презвитец Аврам у свом рукопису из Болјанића (не-

далеко од Чаяниче), помиње Чаяниче овим речима: „У љута и прискрбна времена“.

Следеће чудо испричао је сам стари чајнички прота-ставрофор Јован Јовановић, који је чајничкој Светињи служио преко педесет година, а записао је то чудо пред њим самим прота Мргуд Косорић из Горажда. „Давно је то било, негде на почетку овог 20. века и то у првим данима моје свештеничке службе. Било је то на празник Пресвете Мајке Богородице на Успење, то јест када се у највећем броју у чајничком храму верни окupљају. Тројица нас свештеника је тога дана служило.

После богослужења, мени је као најмлађем свештенику запало да многима читам молитве за здравље. У тренутку кад се спремах да изађем из цркве, би ми приведен један дечак од око 12 година, а његови родитељи приводећи га рекоше ми да су из Рогатице, да су Јевреји, и да их је велика невоља довела овом светом храму. Наиме: овај им је синчић од пре годину дана изненада онемео. Рекоше ми да су га водили лекарима, и у Сарајево и чак у Беч, и да је све било узалуд. Још ми рекоше да дечак добро чује и све разуме што се од њега тражи.

Оно што сам чинио многим другима, учиних и њему: приведох га пред Чудотворну Икону и прочитах му молитву за оздрављење. Након прочитане молитве, између многих присутних лица потражих очима дечакове родитеље, те угледавши их како коленопреклоно, по прописима

своје вере, узносе молитве к Богу, узех за ручицу дечака и водећи га родитељима упитах га (ни сам не знам зашто то учиних): „Откада си престао говорити?“ Ка-ко се у том тренутку већ приближисмо дечаковим родитељима, ија и они и многи други који се нађоше у близини чусмо ове речи дечакове: „По мраку код Ракитнице...“ Док ми још те јасно изговорене из уста дечакових речи одзывањаху у ушима, због радосних узвика његове мајке, због уздрхалих загрљаја и оца и мајке и сина, њихових суза радосница и често изговараних речи: Ох, Боже, Боже, ... хвала... осана!, ја се од чуда осетих као изгубљеним, збуњеним, и тако не дочух до краја све оне речи које дечак изговори, казујућими шта га је уплашило по мраку код рече Ракитнице.

Дванаест година после тога чудесног исцељења, то јест године 1914., за време рата који је Аустроугарске водила против Србије и Црне Горе, одведен смо са неколицином грађана из Чаяничка као таоци на железничку пругу између Устипраче и Дуба, и то под претњом да ако би ми са чије стране нешто омело проход возова (тада је превлачена аустријска војска и ратни материјал ка Вишеграду), да ћемо ми као таоци бити првистрљани. Чувала нас је стража. Осим што смо били у великој бризи и страху и притом изложени ратним злостављањима, били смо још и гладни и жедни. Тако проведосмо два дана. Трећег дана изненадно нам приђе једно војно лице (по чину каплар) и обрати се мени лично питањем: „Велечасни, јесте ли ви из Чаяничка?“ Кад му потврдида јесам, саже главу моме лицу и тихо прошапућа: „Не бојте се, ја сам онај дечак, ако се сећате, који је некад занемео и у нашем храму проговорио... Сад ћу се вратити“. По повратку он нам донесе довољно хлеба и још неке хране и све нас таоце окрепи. Увече, одведе нас на Устипрачу, смести нас у једну собу, и за све време нашег таоштва, скривајући да то не буде упадљиво, указиваши нам велику пажњу или боље рећи милосрђе. И сад жалим што га више никад у животу не видех. Овакви случајеви надањњивали су и црквене песнике, па су славили и опевали Пресвету Мајку Богородицу, Њено свето житије и чудеса, и говорили: Тамо где хоће Бог, побеђује се поредак природе?“.

Н. В.

ТЕХНИЧКА ЦИВИЛИЗАЦИЈА

Живимо у времену гру-
бог материјалаизма, који одбацује хришћанску веру и морал, замењује Бога материјом и проглашава себе новом религијом. Својим следбеницима се представља као пријатељ. Разне идеологије, покрети, правци, надахнути материјалистичким схватањима, просто се утрукују како човеку обезбеде бољу и срећнију будућност. Дух, човеков је занемарен, а тело стављено у први план. Савремена наука и техника постигле су фантастични напредак. Из дана у дан све је више производа, разних изума, машина, справа и техничких апарати и све се то нуди човеку ради удобнијег живота. Он је опијен овим прогресом и због тога се у њему буде огромне жеље и прохтеви. Настаје трка за богатством, новицем и зарадом. Стандардоманија, као каква мора, захватила је људе који журе да што пре напуне своје станове модерним стварима и уређајима. Чак и без кола не може се замислiti стандард. И савремена мода има пуно својих поклонника. На њу се немилише троши и новац и време. Модни креатори су данас на великој муци, којој моди да дају предност: мини, миди или макси моди.

У животу млађег света нема неких узвишењих идеала. Њихов идеал је слободан живот, а то практично значи неодговорно понашање и неограничена слобода чулних уживања и сласти. Нико од њих не увиђа опасност од таквог пута. Чак бисе могло рећи да и савремена средства информисања: радио, телевизија, штампа, часописи и филмови подржавају такав живот младих.

Поредтога у тежњи за неодговорном слободом и лаким животом, често се насрће на туђу имовину и животе. Све више читамо у штампи о привредном криминалу, проневерама, крађама, насиљу и убиствима. И многи млади малолетници, што је

још жалосније, морално посрћу, одажу се преступима, пороцима, дрогирању и развартном животу.

Запитајмо се сада: шта је донела техничка цивилизација савременом човеку? - Она га је учинила својим робом и везала му поглед за земљу, материју и телесни живот. Дух је заборављен и занемарен. XX век нам је донео машине, али је осакатио душу. Духовно морални развој много заостаје за материјалним прогресом.

Да ли је човек поред толиких богатства, изума и уживања постао задовољнији и срећнији? - Не! Он је остао духовно гладан, празан, усамљен и нездовољан. Живот му је без циља, смисла и садржаја. У души му немир и очајање, које се свршава чак и самоубиством. На челу савремених болести стоје психичке болести као последица поремећене равнотеже у човековом бићу и духовне глади. Све је мање стабилних људи, потпуних личности и чврстих карактера; а све више немирних, нервозних, брзоплетих, лабилних и несигурних појединача који својим животом и радом потврђују да их техника мије задовољила.

Прота Станислав Стражинић

ЗЛИ ДУХОВИ

Највећа опасност од , њих прети оним људима који не верују у њихово постојање, па се зато од њих не плаше и не чувају. Такве мисли, да злих духови нема, зли духови уливају људима, да их на тај начин успавају и учине послушним извршиоцима своје воље. Зато је ово њихово средство против људи опасније од свих (оних напред набројаних) и њиме они највећи успех постижу, највећи број људи њиме убијају.

Порекло злих духови Иако за људе није толико важно да знају порекло злих духови, јер је много важније да знају да они заиста постоје, ипак Бог нам је и то открио. Тако, у Светом писму Новога завета читамо да су зли духови у почетку били анђели Божји, па су згРЕшили Богу, и због тога лишени свога достојанства и забачени с неба (2 Петр. 2, 4; Јуда ст. 6; Открив. 12, 7-9). Од тада они су започели да шкоде човеку, да га одвраћају од Бога, да га наводе на греше и онемогући спасење. Бог није хтео да ове одметнике од Себе и наше непријатеље уништи него им је оставио времена за покајање, као што то чини и са људима који греше, а нама је дао середства за борбу против њих.

Средства за борбу против злих духови Иако су зли дуси неупоредиво јачи од човека, ипак ми успешно можемо са њима да се боримо: прво, крсним знаком и молитвом Господу да нас избави искушења лукавога духа; друго, противљењем њиховим сплеткама и сугестијама (Јак. 4, 7); треће, оружјем које нам наша вера даје (Еф. 6, 11-17); четврто тврђавом вере (1 Петр. 5, 9); пето, будношћу и обазријеши, која неће допустити превару (2 Кор. 2, 11); шесто, причешћивањем тајнама тела и крви Сина Божјега (Откр. 12, 11). Овим средствима можемо не само да се успешно боримо са злим духовима него и да их побеђујемо (2 Јн. 2, 13-14).

Место штитом покриј се Часним Крстом знаменујући њиме тело и душу. А знак крста се не чини само руком, него и мишљу и пажњом твојом, те и када лежеш и устајеш – прекрсти се у име **Оца и Сина и Светога Духа**.

Св. Јефрем Сирин

О БРАЧНОЈ ЧИСТОЋИ

Стуб народа је породица. Такав је породица, такав је подмладак, какав подмладак, такав народ. Здравље подмлатка зависи од здравља родитељског, а родитељско здравље од њихова живота. Где је живот чист, уредан и побожан, ту је здравље снажно; где је живот разблудан, нечист, непоштен, ту је и здравље подривено. Брачна чистоћа је залог срећном животу и родитеља и дјеце, јер и душевно и тјелесно здравље и родитеља и дјеце зависи у првом реду од родитељске чистоће.

Чист брачни живот диже породицу у сваком погледу: ту су родитељи напредни, здрави, паметни, побожни, врли, једно другом искрени, воде бригу о дјеци својој заједнички, задовољни су са својим стањем... Дјеца у таквој породици су здрава, чила, свјежа, напредна, добро васпитана, упућена примјером родитељским сваку врлину.

Осим тјелесног и душевног здравља брачна је чистоћа још и у друштвеном животу врло уважена. Свјет нерадо гледа блудника и неће му повјерити никаква мјеста, које је скопчано с великим чашћу, већ га сваки човјек изbjегава, презире и као зао примјер показује. Гријехом расгрован човјек и није способан, да врши какве дужности, он је само кадар у свом гријеху тонути, док му се промашени живот не угаси. А са собом је убио и своју породицу. Трезвен и честит човјек пак ужива повјерење код свих честитих људи; њему сваки одаје поштовање и истиче га као примјер, одликује га почашћу, – он је свагђе виђен и чувен. Па не само он, већ и његови домаћи су поштовани. Лијепа је препорука, кад се за кога каже, да је из честите куће. Што је речено за човјека, важи и за жену.

Као што брачна чистоћа у сваком погледу користи човјеку, тако му нечистоћа шкоди. Пошто нечист човјек није кадар извршити своје дужности

према Богу и ближњима, заслужује он велику осуду и од Бога и од људи. Знамо како људи гледају на тјелесну нечистоћу, а Бог великим и страшном казном пријети разблудном хришћанину.

Не чини ћрелјубе! (2 Мојс. 20, 14; Мат. 5, 27). Да не буде блуднице између кћери Израилјевих! (1 Мојс. 23, 17). Сине, йази, да ти не побједи љохој лјебоје, нити да уловљен будеш својим очима! (Приче 6, 25). Врла жена је вијенац мужу своме (Приче 12, 4). Сваки љијанац и блудник осиромаши (Приче 23, 21). Блудници... неће царсћива Божјега наслиједиши (1 Кор. 6, 9-10). Ниједан блудник, или нечисти... неће имати дијела у царсћиву Христа и Бога (Ефес. 5, 5). Не оијаји се вином, јер је у њему блуд! (Ефес. 5, 18). Не позива нас Бог на нечистоћу, већ у свејосћ (1 Сол. 4, 7).

Хришћанин се мора чувати тог великог гријеха, који војује и против дијела и против душе његове јер је он кадар растројати и најјачу снагу, па

се свети и на потомству. Брачни живот треба да се одржава у чистоћи, јер је само то прави брак. Домаћи живот хришћанину треба да је домаћа црква, да у њему све буде свето, свијетло, узорно. Сваку прилику, која би га могла навести на нечистоћу, треба сваки да савјесно изbjегава, јер прилика лако може човјека покварити. Пијанство, прекомјерно угађање тијелу, лијеност, зле мисли, рђаво друштво, – све су то непријатељи човјеку, који га вуку у тај гријех.

С. А. Ж.

ЧАСОВНИК

Часовник је једна прекрасна справа, али он није пронађен да нам само показује време дана и ноћи него да нас опомиње на смрт. **То је његово духовно назначење.** Кад мале казальке оптреће секунде и минуте, тада велика казалька достиже наредни час и часовник откуцава. Тако ће и часовник живота нашег да откуца када се изброје дани и месеци и године живота нашег. **Зато Св. Тихон Задонски саветује сваког хришћанина да размишља:**

1. Како време нашег живота не престано одлази
2. Како је немогуће повратити прошло време
3. Како прошло и будуће време није у нашој власти него само оно које сад преживљујемо
4. Како је крај нашег живота непознат
5. Како морамо бити готови за смрт, сваки дан, сваки час и сваки минут
6. Како због тога морамо бити у непрестаном покајању
7. Како морамо свакога часа бити онако покајани и духом расположени како желимо бити на смртном часу.

Еп. Николај

ХАЈДЕТЕ ЗА МНОМ!

Исплетен вијенац од љубави, смјерности, милосрђа, трпљења, – то је живот Господа нашега. Много љепше од мирисног цвијећа запајају те врлине сваког, ко се приближи вијенцу том драгоцјеном, узору хришћанском. И топлина тих врлина за griјава на студени свјетској озебла хришћанина, те који се год приближи извору том топлине и свјетlostи; ко је једном у срцу осјетио благи мелем тога цвијећа, тих врлина, топли дах онога Духа, који то цвијеће оживљава, тај схваћа и разумије ријечи Господње: „Хајдеће за Мном!“

Вијенац тај почео плести још првих дана земаљског живота нашег Спаситеља, а особито од крштења Његова у Јордану и почетка проповједи Његове, божанске, спасоносне. А доплетен је вијенац тај последњим Његовим данима на земљи, кад се оно у њега међу цвијеће појмешало трње, – оно трње што избоде Његово божанско чело на суду пред Пилатом и на крсту. И гле чуда! Вијенац није постао мање достојанца трња, већ и то трње хришћанин поштује и у молитви упире очи своје на то трње на глави Господара распетог. И кријепи се погледом тим и снажи се сликом том, јер то трње, то је прави и за нас спасоносни завршетак вијенца оног, то су оне муке Мученика – Искупитеља, које је за нас у љубави, смјерности, милосрђу и трпљењу без роптања поднио, а с ријечима на уснама: *Ојросиши Оче, људи-ма!*

У дане оне позвао је Господ Себи ученике, брата два Петра и Андрију, и опет брата два Јакова и Јована. Они бијаху већ прије познатица Спаситељем, јер их је Он одмах послије крштења Свог позвао Себи, да их упозна с дјелом Својим, да виде, где Он живи и како живи, а сада их упућене већ у намјеру Своју коначно позива Себи у друштво, да буду *ловци људи*. А ти први апостоли без и једне ријечи, без икаква предомишљања и устезања остављају посао свој рибарски, па иду са готовошћу на нови позив свој. За њих су силене биле ријечи Христове: *Хајдеће за Мном!* – јер су знали, ко их зове и куда их зове.

Многи гласови данас говоре човјеку: *хајде за Мном!* А особито је младић окружен таквим гласовима, који га зову, да уђе у свијет, да окуша сладости његове. За вас је свијет красна панорама, пуна свакојаких слика, а ви би сте већ по радозналости својој ради били, да видите слике те. Сиренски глас свјетских сладости

позива вас, да им приступите. Али ви сте разумни младићи, па не ваља да идете у мрак без свјетlostи. Ви морате разликовати те гласове и позиве, па се само оном одазвати, који ће вас добру одвести.

Погледајте на старије од себе, па ћете видjeti, како пролазе, па ето вам онда најљепшиг примјера и поуке, ком се гласу вља одазвати! Једне људе зове гријех позивом: *хајде за мном!* Знате како пролазе они, који се том позиву одазивају; знате, да од зла добра нема. Јуди гријеше, па мисле, да у злу има добра, али се јако варају и брзо увиде, да је она гријеховна сласт кратка вијека, а да послије сласти долази вијек разочарања, патње и горкога кајања. И ти људи, који и себе нису знали поучити, могу научити друге, нас, да је опасно одазвати се гријеховном позиву. А што је опасно за зреле људе још је много опасније за вас младе и зелене. Јер људи су јачега разума, па ће се можда брже повратити на прави пут, а ви бисте сигурно у својој младалачкој лакомислености пропали у гријеху прије, него би вам разум сазрио, да вас дозве на траг правој стази.

Друге мами богатство за собом, треће славољубље и т.д. Али све те ствари могу бити хришћанину на штету велику, ако се мјере не држи, мјере и разума, – а обично се људи, кад на ту стазу ступе ријетко држе мјере, већ пречесто што народ каже *дају умље за безумље*.

У сваком послу свом треба да човјек пази на душу своју, па да се одазива само оном гласу, који ће бити на добро души његовој.

Душа његова треба да тежи извору благодати и истине, да накалеми ту истину на себе и да у благодати Божјој живи. Човјек треба да се увјек сјећа, шта ће с њим бити до краја. (Сирах. 7, 39), па ће онда добро знати разликовати примамљива обећања и варљиве обмане и знаће извјеђи оне замке, у које се толики људи ухватају и у њима пропадају. Неће тада моћи занос гријеховни угушити у њему Господњи глас: *хајде за Мном!* – већ ће тај глас бити њему снажан, као што је глас пастиров заповјест овјцама.

И сад зове Христос хришћане Себи, али знате, да се сви не одазивају Његовом позиву. Христос говори: *хајде за Мном*, да се научиши правди, побожности, светости, љубави, милости, савршенству... Човјек који води рачуна о себи, увиђа, да су му те врлине највеће благо, па и иде за Христом, а који мисли, да му тих врлина не треба – тај срља у своју пропаст. Ко се туђи од извора благодати и истине, у том не може бити ни благодати ни истине. А каквак је живот без овога не треба говорити.

Ако требамо и ако хоћемо да идејмо за Христом, онда ваља да идејмо онако за Њим, како Он заповједа. Не смије нас ништа задржати у љубави према Њему, не смије нас плаштити ни тешкоћа великог задатка, ни наша немоћ. Апостоли су оставили све, што их је везало за земљу на прву Господњу ријеч, без колебања драговољно. Нити их је задржала љубав према сиротињи, нити љубав према породици, али зато и посташе *ловци људи*. А тешкоћу задатка и немоћ нашу Божју милост накнађује и допуњује, јер ма како да смо мали и незнатни помоћи ће нам Бог у великим дјелу, као што је и Апостолима помогао. Сјетимо се ријечи Његових: *Благо сиромашнима духом; благо онима који ћлачу; благо кројкима, гладнима и жеђнима правде, милосрдивима, онима који су чиста срца, миротворцима, прогнанима ради правде и осрамоћенима за Христом!* (Мат. 5, 3-11). Ето нам силе баш у немоћи на-шој, јер што је свијету мало, Богу је велико, што је свијету незнатно, Бог цијени и узвишиша.

Христос не разликује људе по способностима, већ им свима вели: *хајдеће за Мном!* И ко је год чиста срца, непомућене свјести, а жели себи добро и спасење, треба да се драговољно одазове том позиву.

C. A.

СУД БОЖИ НАД ЧОВЕКОМ

Кад се човек позива на суд, о томе и мисли, и са пријатељима својим саветије се, да на суду не буде осуђен и да се не посрами.

Хришћанине, ти се позиваш на суд и то не људски него Божји: *јер нам се свима ваља јавити на суду Христовом, да примо сваки што је који у телу чинио, или добро или зло* (2 Кор. 5,10). Колико више ти треба да се припремиш и стараш да се на оном суду не посрамиш и не осудиш. Често се догађа да човек и умакне од суда људског; али од оног суда нико не може да умакне нити да избегне, јер је он неминован, и за све.

На суду људском потребни су сведоци ради истраживања истине, који често кривога оправдају. На оном суду није тако: онај Судија не потребује сведоце, него Сам све зна. На суду људском често кривога помогне сребро и злато, како то бива на незаконитим судовима; на оном суду није тако: јер онај Судија поклоне не тражи и не прима. На суду људском кривца често заштићују високе и моћне особе и други помагачи; на оном суду они ништа не могу; они ће се онда и сами скрити и биће као мали и прости. На суду људском често се гледа на лица.. На оном суду није тако, јер онај Судија на лица не гледа, него на савест идела; она ће пред Њим подједнако сви стати: слуге и господари. Цареви и сиромаси. На суду често лукавство оправдава кривца; на оном суду оно ће унутати и онемети; тамо му места неће бити, јер је Судија свезнајући. На суду људском човеку се суди пред малим бројем; на оном суду судићему се пред целим светом, пред анђелима и људима. На суду

људском грехе и пороке човека коме се суди зна мали број; на оном суду дела човекова, речи и зле помисли показаће се пред целим светом.. На суду људском изриче се телесна смрт или каква друга пролазна казна, а на оном суду осуђени грешник предаје се вечној смрти..

Видиш ли како се човек, најмарљивије припрема за суд људски, који према Христовом није ништа?..

Припремај се најближљији за онај дан, после кога свакоме следује да иде или у муку вечну, или у живот вечни. Подржавај на овоме важном делу синовима овога света, који, позвани на суд људски, близљиво се за њега припремају, да се не би осрамотили..

Догађа се да људи који су учинили какав преступ и сазнали свој грех, пре него што се позову цару или другој којој својој власти, са смирењем грех свој исповедају, падају пред влашћу и просе опроштај, и добијају.

Хришћанине, запиш ли ти да ћеш бити позван на суд Божји, и да ћеш бити питан за своје грехе, учињене делом, речју и помишљуј? Учини дакле и ти, као што чине мудрисинови овог века: остависе грехова твојих и приђи Христу Судији, Цару небескоме, коме си ти згрешио, и исповеди грехе своје пред Њим са смирењем; падај пред Њим и осуђуј сеbe пред Њим сад, да те Он не осуди онда. Завали Му митаревим гласом: *Боже, буди милостив мени грешноме!* И чини плодове доследно је покајања (Лука 18,13; 3,8). Тада ће сви твоји греси и безакоња бити избрисани и неће се више поменути; јер Он неће судити онима који нису згрешили, него онима који су згрешили, а нису се покајали; због овога је и покајање било проповедано, да се грешници покајемо, и задобијемо од Њега милост. Кај седакле и заглађују уздасима и сузама грехе своје, исписане у савести твојој, да би се и у књизи Божјој загладили и да се не појаве на оном суду.

То је припремање за онај страшни суд! Другог сем овог нема. Буди дакле увек у истинском покајању, и тако тиме ћеш се припремати за онај суд, на коме ћеш се и ти неминовно појавити; и тако започевши нов хришћански живот, очекује од Њега милост. Ко се каје и живи новим хришћанским животом, његов ранији грешни живот неће му нашкодити; од нас се једино тражи, да се поправимо и променимо на боље.

Мисли увек на тај дан и чврсто држи да ћеш и ти, као и други, на онај суд, суд Божји а не кад труба арханђелска затруби. Ово размишљање покренуће те на истинско покајање и држаће те у смирењу и скрушењу срца. Сећање на онај суд и размишљање о њему неће ти допустити да учиниш грех, да се светиш ближњему, него ће те покренути на приљежну и искрену молитву. Сећајући се оног суда, нећеш тражити весеља у овом свету, него ћеш више желети сузе, плач и уздахе. Што се људи веселе, угађају телу и греше, то бива због заборава на онај суд и неразмишљање о њему. Сећај се дакле суда и кајаћеш се истински и свакодневно ћеш се обновљати и у бољег мењати. Тако нећеш бити онај који си пре био.

Човека окривљеног на суду обузима стид и страх: тако ће грешнике на оном суду обузети неизмеран старх, трепет и ујас; јер ће окривљавати Сам Бог, кога нису хтели да поштују; окривљаваће се због неблагодарности, коју су према Њему показивали; окривљаваће се пред целим светом. Окривљен на суду преступник закона искључује се из броја добрих грађана и обележава се као злочинац а не син отаџбине; тако ће се хришћани преступници закона, који се нису покајали, на оном суду избацити из броја добрих хришћана, и, као јарци, одвојиће се од овада, и обележиће се као неверни..

Преступник закона, осуђује се на смрт, или другу какву казну,, по закону одређену; тако ће се на оном суду грешници осудити на вечну казну. *Идиши од мене проклећи у огњан вечни привремљен ѡаволу и слугама његовим* (Матеј 25, 41). Преступник осуђен на казну по закону одваја се од својих домаћих сродника и пријатеља, и иде са неутешним плачем на одређену му казну. Тако ће се грешници, на суду оном осуђени на вечну казну, одвојити од Бога, од светих анђела Његових и избраника Божјих, одвојиће се за вечна времена и поћи ће са неутешним плачем, трепетом, ужасом и очајањем крајњим у вечну муку. *И ови ће ошићи у муку вечну* (Мат. 25, 46).

Бедни грешниче, покај се и чисти греше своје скрушењем срца и сузама, да све ово не искусиш тамо.. (Св. Тихон Задонски)

П. М. Ж.

ПРАЗНОВЕРЈЕ И ВРАЦБИНЕ

Празноверје и враџбине старе су као и човечанство. Ове болести и данас море свет, не само у нашем народу, него и на читавоме шару земаљском и налазе своје жртве како међу примитивним народима тако и међу културним и отменим светом. Као два неуморна и нераздвојна друга путују они, руку под руку, кроз све векове, преко свију граница и океана и сеју своје штетно семе, које ни до данас није успео да разори, нити искорени, плуг хришћанства и културе. Док се куга одомаћила у једном крају, празноверје и враџбине не познају међу свога пространства. Ове две кужне биљке подједнако прете у колибама као и у богаташким палацама.

У хваљеном ХХ веку, када дух и мисао тако сјајно тријумфују, још увек пружају длан, или буље у талог кафене шољице – и прости и просвећени – и питају модерну Питију црне масти: шта их у животу чека и какав им се свршетак спрема? Шта више, од тих неписмених и простих врачара очекују, да им оне разним враџбинама и чинима, „чудотворном травом“, или „љубавним наитком“ дочарају и поврате изгубљену срећу. Несрећне жене од врачаре траже лека против пијанства свога мужа, а заборављају да питају врачару: зашто не уврча своме несрећном мужу, да огади алкохол, коцку, и друге страсти, које у пропаст и на робију воде?

Празноверја и враџбина толико је много у народу, да их је тешко и побројати, а камо ли описати и оповргнути. Везују их за дане и месеце, бројеве и сате, празнике и небеске појаве, годишња доба, часове рођења, свадбе и смрти, сахране и подуша, снове и привићења.

Међутим сама реч *празноверје* даје одговор на питање: шта је то? Веровање у празно, бесмислено и неосновано дејство неких натприродних, невидљивих, тајних, виших сила, које мимо Бога не постоје. А то веровање усачено је у празне душе оних, који немају праве вере у Бога и не могу да одгонетну „тајну“ празноверја, која је тако проста и једноставна. А свет је у великом делу наклоњен тајанственом и оно га голица и привлачи. Са мало суда здравога разума било би свакоме јасно, да је то заиста веровање у празно и да не постоје „вишесиле“, виле и вештице, чаробне и моћне, достижне и осветљиве, сем Бога и његових анђела и светитеља. Дољно ће бити и неколико примера, а има их и на хиљаде, па да ово докажемо.

Од свих Божјих дана, код празноверног света, петак најгоре пролази. Још увек се налази људи и жена, који важнији посао или пут у петак не предузимају. Као да је петак уклеп, несрећандан. Међутим, за нас хришћане, петак је баш свети дан, јер у петак је Спаситељ поднео за нас крсне муке и спасао нас. Али празноверном свету довољно је, да је у причи некада неко у петак неки посао започео, па се рђаво свршио или је путовао па страдао, те да му услед тога зацрни сваки петак. А шта да кажемо за оне несрећнике, који су у друге дане страдали? Косовска битка паља је у уторак, Лузитанија и Титаник нису потопљене у петак. А ни Светски рат није у петак почeo.

Број 13 је исте среће као и петак. Иако је Христос у друштву Својих дванаест ученика био тринаести, ипак сретамо људе, који ни по коју цену неће сести за сто где седе 13, нити ће становати у кући број 13. Зашто? Ни сами не знају. Они су уверени, да им број 13 доноси несрећу и боје га се. Опет мора да је некада неко несрећно прошао са бројем 13 и због тога се празноверни свет чува „малерозног броја“.

„Када се божићна свећа угаси, на кога пође дим, тај ће те године умрети“. – Коликогод сам посматрао тај обичај, и кретање дима, уверио сам се да никада није погодио. Кад Божја воља дође, разуме се, мрети се мора. И онда празноверан свет на све стране тражи узрок, само не онде где треба. Крива им је тада и божићна свећа и петак, само не неизлечива болест и Божја воља, којој се нико живи одупрети не може.

„Кад нас сврби леви длан, добићемо пару, а кад сврби десни, издаћемо паре“. Нажалост, данас се не може живети без размене добра т.ј. без примања и издавања паре. И просјак прима и издаје паре, а камоли имућнији човек. То је свакодневна појава, која има везе са дланом самотлико, уколико се десном руком исплаћује, а левом прима. А шта веле на то „шуваклије“, који се само левом руком служе, или који уопште немају десну руку?

Пакаољудски је страшнији од ђавољег пакла. Јер ђаволи нису пљували Христа, нити га тукли, када је сишао у пакао, а људи га туку, бију, пљују, исмејавају, када је сишао на земљу и донео са собом сав рај.

„Ако нам мачка пређе пут, нећемо имати среће“. – А ко је крив оним несрећницима, којима мачка није прешла пут, па су ипак несрећни?

„Не ваља јести јабуке пре Петров-дана“ – Наравно, јер тада нису ни зреле.

А шта да кажемо на оне безброжне враџбине? Толико су глупе и смешне, да су њихове жртве виште за жаљење него за осуду или исмеавање. Зар не читамо сваки дан у новинама, како је ова или она лакомислена девојка постала жртва препредене врачаре? Зар да просте врачаре, без вишег духовног живота, могу да утичу на нашу срећу? Заиста мора да је празна она душа, која врачару сматра за духом јачу и пружа јој длан, гледа у њене карте или чека да јој прорече будућност из талога прне кафе.

„Ако на дан свадбе пада киша, младенци ће бити несрећни“. – Сви младенци на дан свадбе желе лепо време. Чим пада киша, већ су донекле несрећни.

„Не ваља на телу зашивати дугме, зашиће се памет“. – Сигурно је боље скинути капут, па да се зашије дугме, јер је комотније и неће нас убости игла.

Могло би се још много примера празноверја и враџбина изнети као и кључ за решавање њихове „тајне“, али сви су једнаки и разумљиви. Сви су плод болесне маште и непросвећеног ума. Где је вера у Бога слабија, ту је празноверјајаче. Где је интелигенција и култура на нижем степену, ту цвета празноверје и врачаре налазе своје жртве. Њихово благодарно поље је нарочито женски свет, јер је лаковеран, слабе воље, наклоњен тајанствености и доспешан. Док мужеви, заузети борбом за опстанак, јуре да заслуже наушни хлеб и не доспевају да се враџбинама баве.

Нема јаче силе од Бога, нити у свету ишта бива мимо Њега или изван Њега. Нити нам ко може са разним чинима уврачати срећу или несрећу, него, поред Божје воље, сваки је своје среће ковач. Као што нисмо у стању да повисимо наш узраст за један прст, да продужимо живот, ма и за један дан, ако је Бог друкчије одредио, тако и срећу не можемо дочарати чинима и враџбинама. Све бива као што песник каже:

„У Твојој су руци, Божје,
Наши дани, наши часи,
Једнима се сунце рађа
А другима звезда гаси.“

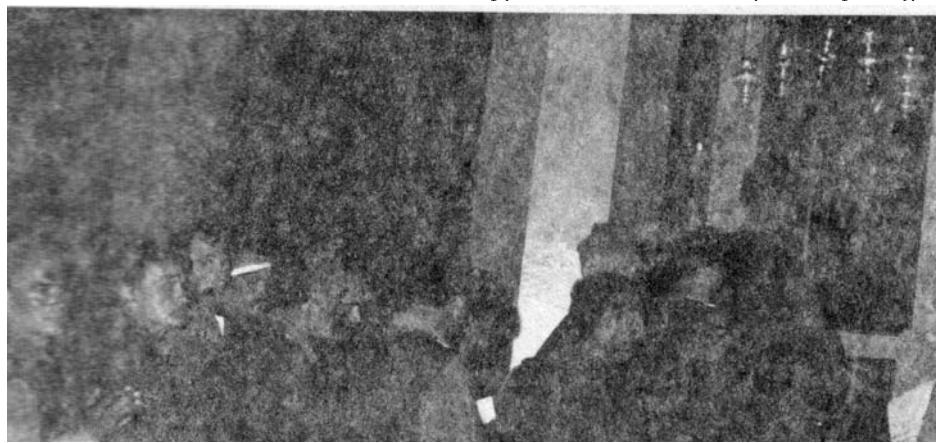
Б. Парабућки

ДА ЛИ СЕ МОЛИТЕ БОГУ?

Молитва има чудотворну моћ да утеши, ојача, препороди, развесели человека и упути га правим путем Божјим. Међутим, ми се мало користимо тим спасоносним и моћним средством у животу. Устајемо и лежемо без молитве. Крстимо се само кад преко-рачимо црквени праг, па и то неправилно. Пуштамо да се вера у нама гаси, да временом постанемо шупљи и празни и да онда ту празнину испуне лажни учитељи који довикују: „Нема живота осим овог живо-

крсте „тамбурашки“: десном руком чине брзе покрете изнад трбуха, који потсећају на покрете које свирач изводи изнад жица свога инструмента. – Тако се не крсти. То није крштење, то је непознавање најосновнијих ствари своје вере.

А шта да кажемо за знање молитава? – Ко уме беспрекорнода очита Оче наши Богојице Ђево? – Мало нас има који то знамо. Ево и за то примера: У једним нашим сватовима неко је затражио пре ручка да се помоле Богу. Сви пристају и

та! Једи, пиј и весели се. Једанпут се живи, једанпут се мре. Овај живот не траје хиљаду година!...“ – Јесте, једанпут се живи, али зашто се живи? За јело, пиће, страсти и уживања – Не! – одговара нам наша Црква. Човек се рађа да би живео са једним вишим циљем него што је: напунити свој желудац јелом. Човек се рађа да би у току живота стекао потребне врлине које ће му омогућити улазак у царство Божје, у већну домовину душе. За тај, вечни живот смо се родили! Због њега трпимо и оскудевамо! Због њега се лишавамо задовољства у овом животу да би тамо више уживали.

Први корак ка светом животу јесте молитва. Како да напредујемо у богоугодном животу када не умемо честито ни да се прекрстимо? – Ево примера: Једног празника приступа свештенику у цркви неки младић ради исповести и држи десну руку у цепу од панталона. Када га је неко упозорио да извади руку и прекрсти се, он је послушао, извадио је руку и њоме начинио један брзи покрет преко лица, као да тера неки инсекат који му је слетео на образ. Зар је то крштење? – Други се опет

одобравају: „Тако и треба! То је ред!“ Пao је предлог да Оче наш очита младожења. Он се почеснебивати и на крају је признао да не зна добро Оче наш.

– Па, добро, нека онда невеста очита! И она је, сиротица, сагнула главу и са стидом признала да није сасвим сигурна. Обратили су се на кума и старог свата, али без успеха. – Ко ће се помолити Богу? – Гостију пуну соба, ту су и момци и девојке, и зрели људи и жене и нико се не усјује. Боје се да ће се осрамотити. Ситуацију је спасла једна госпођа из града, која је беспрекорно очитала молитву Господњу. Човек не би веровао, али ето, десило се!

Многи не знају ни да се правилно прекрсте, ни да очитaju бар две главне молитве. Зато треба да се труде да то науче. Ако се Богу не молимо, не можемо ни очекивати да нам Он помогне. Ако нисмо сигурни, питајмо оне који знају нека нас науче. Затражимо од свога свештеника да нам препишe те молитве. И што је најважније: уредно долазимо у св. храм, где се скupљају верни на заједничку молитву. Ту ћemo се најбоље и најтачније научити

како се треба крстити, и како се треба молити.

Боже, научи нас наредбама Твојим. Испуни срца наша љубављу према Теби, да би Ти верно служили кроз све дане живота нашега на земљи и да бисе удостоји-ли и небескога Твојега царства.

ЂАВО УЗИМА ОБЛИЧЈЕ ХРИСТА

Када се једном преподобни Пахомије беше усамио од манастирске вреве, преда ње стаде ђаво у привидној светлости и рече му: Радуј се, Пахомије, јер сам ја Христос, и дођох код тебе као код пријатеља свог. – А светитељ размишљајући, говораше у себи: Христов долазак к човеку бива испуњен радошћу, и без икаквог страха, и све мисли човекове ишчезавају тога часа, јер се сав ум тада уперује у посматрање Појављенога. А ја откако гледам овога што мисе јавио, испуњен сам узнемиреношћу и страхом. Дакле, ово није Христос већ Сатана. И уставши ограђен вером у Бога, он смело рече: Одлази од мене, ђаволе, јер си проклет ти, и твоје појава, и лукавство злих намера твојих. – И ђаво одмах ишчезе, и постаде као прашина, и испуни кућу смрада, и узнемири ваздух, бежећи и вичући громко: Ја сада хтедох да те бацим под ноге моје, али ме ти предухитри и згази. И сваки дан побеђујући ме, ти ми се ругаш, јер је велика сила Христова која помаже вама монасима. Но ја ипак нећу престати да се борим са вама, јер ми ваља посао мој вршисти. – А светитељ, укрепљујући себе Духом, исповедаше се Господу, благодарећи му за свемоћну помоћ коју Он указује слугама својим против непријатеља.

Жићија Светих за мај

О ПОШТОВАЊУ ПРАЗНИКА

Шесиј је дана у које ће *преба радиши, а не у дан недељни.*

Бог је неограничен и свуда присутан: не ограничава се местом и не обухвата временом. Он је изнад места и времена, свуда присутан и све испуњава. По своме својству неограничености Он се налази на сваком месту и свуда може да прима поштовање и поклоњење. Зато пророк Давид говори: *Благословиши Господа сва дела Његова, на сваком месту владавине Његове* (Пс. 103.). По свом својству свуда присутности Он исто тако постоји и у свако време и увек подједнако може бити прослављан. Зато Христос заповеда: *ће увек молити и не дозволити да досади* (Лука 18, 1), и опет: *бдите увек молећи се* (Лука 21, 36). И апостол Павле исто тако заповеда да се молимо непрестано (у Сол. 5, 18). Но при свем том неограниченог Бога, коме се можемо клањати на сваком месту, хоће да прима посебно поклоњење на једном одређеном месту, а то је - црква, опште место молитве за хришћане, по чему се она и назива домом Божјим и домом молитве, земаљско и видљиво обиталиште небеског и невидљивог Бога. И с друге стране, вечни Бог, којисе у свако време и сваког часа прославља на небу и на земљи, захтева посебно прослављање у особити, одређени дан седмице, а то је недеља.

Као што је црква место само Богу посвећено где ми не можемо ништа друго чинити, осим Богу се молити и све тајне вршити, тако је и празник време посвећено само Богу, у које ми не можемо ништа друго чинити, осим Бога прослављати и молити му се. На томе се оснива четврта заповест Божја у закону датом Мојсеју на Синају. У њој Бог заповеда људима да шест дана у току седмице раде себи, а седми се одморе од својих послова и

тај дан посвете Богу. Радећи шест дана у току седмице себи, ми радимо на спасању своје душе у будућем животу. Испуњавајући ову заповест Божју ми тиме доприносимо највећу корист себи и својој души, а кршењем и преступањем навлачимо на себе гњев Божји и несрећу.

Отпадник од Бога - Деница, кад није успео шта је замислио, то јест да од Бога отме царство небеско, да постави свој престо више облака и постане члан сличан Вишњему, труди се свом силом да омете прослављање Бога на земљи. Видећи како људи у дане празника прослављају Бога, он завиди, бесни и зове своје демоне, саучеснике у отпадништву од Бога, и говорећи им: *хајде да уништимо све празнике Божије на земљи* (Псал. 73, 8 - у словен. Библији). Хајде да удесимо да се прекрате на земљи празници Божји, не допустимо да се Бог прославља, спречавајмо у томе хришћа-

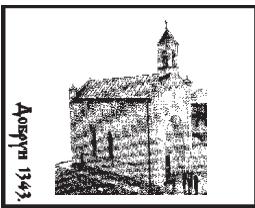
не, задавајмо им радове и светске послове, да немају времена прослављати празнике и ићи у цркву.

Шта ти је стало до празника? - шапће ђаво занатлији, иди заврши свој посао, да би имао хлеба за себе и породицу. Иди на пијац, улива он у уши трговцу, и види како иде твоја трговина. Угледном човеку саветије да учини посету великашу и са њим сврши користан посао. Једним примећује: како можеш да празнујеш, кад имаш толике невоље? Другима улива у главу како и на празник треба јести и како их многи послови чекају од раног јутра. Многима шапће: ниси ти монах ни свештеник, па да идеши у цркву на сваки празник, имаш ти својих послова. - Тако, он саветује, а хришћани, за дивно чудо слушају његове савете. Томе се ђаво веома радије и све више упиње да хришћани напусте празнике и прослављање Бога.

Хришћанине, шта ћеш ти рећи на ово: да ли си ти задовољан што се ђаво радије а Бог унижава?

Ја знам да ћеш ти одговорити: ја често непоштујем празник из нужде; неопходност свакодневне бриге за храном приморава ме да радим; ја напуштам службу и реч Божју зато што морам видети начелника, кога у друго време нећу наћи. Ја данас, иако је празник, морам да завршим посао који не може да чека до сутра - и тако даље. Неразумни! Ти све сматраш неопходним; а твоје спасење зар није нужно дело? Ти сматраш за своју дужност да учиниш то, а не видиш потребу да се држиш заповести Божје, чије преступање је смртни грех?

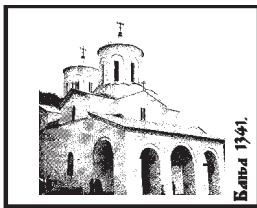
.. Своју малу добит, трговачки посао, услугу важноме начелнику или покровитељу ти сматраш за дело неопходно и драгоцен, а заповест Божју, коју преступаш на штету свога спасења, ти несматраш ни за шта. Теби се чини да губиш време стојећи на богослужењу и слушајући реч Божју? Не губиш га него добијаш, ве-

и н **ДАБРОВ**
ФОРМАТОР

Број 4

ДАБРОВ ФОРМАТОР

ЗАКЛЕТВА БОГУ И РОДУ

Прва конститутивна сједница Народне скупштине Републике Српске одржана је 19. октобра 1996. године у бањалучком Банском двору. Дао је Бог да дочекамо и тај дан, да послиje мучеништва и страдања, сатанизације и mrжње према српском православном народу, послиje много ујиће и превара, народ је изабрао своје представнике. Сједници су присуствовали: Његово Високопреосвећенство Митрополит Дабробосански Господин Николај, Епископ Бањалучки Господин Јефрем, Епископ Зворничко-тузлански Господин Василије и Епископ Бихаћко-петровачки Господин Хризостом. Његово височанство принц Томислав Кађорђевић, спонтано поздрављен најужим и најбурнијим аплаузом; политички представници: изабрани предсједници РС Господ ја проф. др Биљана Плавшић, члан предсједништва дејтонске БИХ Господин мр. Момчило Крајишић, подпредсједници, посланици свих странака у новоизбачном парламенту, те министри, представници војске, европских и светских организација, новинари и други угледни и бројни гости.

Послиje уводних ријечи досадашњег врлог и заслужног предсједника мр. Момчила Крајишића, одавања дужног поштовања свим погинулим и пострадалим у овом отаџбинском рату, приступило се најсвечанијем тренутку на овој првој сједници, *ћолаџању заклетве*. Заклетву су најприје положили нови предсједник др Драган Калинић и посланици. Овом свечаном чину нису присуствовали посланици странке СДА, као и неколико других посланика. Затим су заклетву положили предсједник и подпредсједник Српске, и представници Срба у једничким органима власти у БИХ.

Призор је био несвакидашњи. Изречене ријечи заклетве су у очима изазивале сузе, емоције су надвладале достојанство, сузе тuge, израз боли скупо плаћене слободе и сузе радоснице због прве праве српске државе, Богом дане и Богом чуване Републике Српске, која подсећа на ону славну стару Немањићку.

ЗАКЛИЊЕМ СЕ БОГОМ СВЕМОГУЋИМ, ДА КУ СВОМ НАРОДУ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ ОДАН БИТИ, ДУЖНОСТИ САВЕСНО И НА ВРЕМЕ ИЗВРШАВАТИ, ДРЖАВНЕ ТАЈНЕ ЧУВАТИ, ИНТЕРЕСЕ РЕПУБЛИКЕ БРАНИТИ И ЗАСТУПАТИ, ПРАВДЕ, ЈЕВАНЂЕЉА И УСТАВА ЧАСНО СЕ ДРЖАТИ. КАКО РАДИО, ТАКО МИ БОГ ПОМОГАО.

Сви присутни били су видно узбуђени и одушевљени. Потомци Немањини и Светога Саве, заклињују се на КРСТ И ЈЕВАНЂЕЉЕ, пред Богом Свемогућим и родом поносним српским. Сам чин заклетве извршио је Високопреосвећени Митрополит Господин Николај, са свештеницима и ђаконима епархије бањалучке.

Предсједник РС проф. др Биљана Плавшић, у експозују којим се обратила присутним

и грађанима (преко средстава информисања), нагласила је: „Ево прве српске државе од 1918. год“. У држави ће се поштовати закони; војска и полиција, као и правосудни органи „ће ради-ти строго по закону и у интересу народа и државе“. А затим је додала: „Срећом по нас све, имамо учитеља и водича у нашим моралним настојањима. Сигурно је да се током четири ратне године у српском народу у Р. Српској де-сила једна од најзначајнијих промјена. Почеке је духовни прерод. Наша света, мученичка, Српска православна црква, након 50 година безбожничког мрака, прпећи снагу из дубоке вјере у нашег Спаситеља, Господа Исуса Христа која траје вјековима, почела је да наш народ враћа са свих странптица и да поново утемељује Православље и Светосавље у душу рода нашега. Послиje полујековне tame, у школски програм поново је уведена вјеронаука, а држава ће помоћи да се вјеронаука у што ближој будућности уведе и у средњу школу. Вјеронаука је постала најомиљенији предмет у школама, према истраживању које смо спро-вели.

Ово су дакле, господо посланици, темељи на којима наша држава треба да почива“.

Много уморни и измучени у ових 5-6 година српских Голгота, Срба и Српкиња, од дјете-та до старца, сви су коначно мало одахнули.

Да лије могуће да коначно ми Срби имамо своје парче земље. Како је лијепо, са ових брдовитих простора, тај дан бити грађани Српске.

Одлазећи из Бањалуке, ујверени да смо присуствовали историјском чину и догађају, са надом и вјером да ћемо сада у слободи знати у својој Отаџбини успоставити и установити по-редак који ће нама служити на духовну и материјалну обнову, (потомцима за примјер, а Богу на славу), помолили смо се Господу, Мајци Божјој и Светом Сави да нам помогне и народ утјеши у Српској.

Оно што нам даде, Републику Српску, Ти сачувай Боже и даруј нам снаге и даруј нам вје-ре у свакоме дану.

Продјонац. Момир Васиљевић

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ У РОГАТИЦИ

Далеке 1897. године, на дан преподобне матере Параскеве, освећен је иконостас храма св. Тројице у Рогатици. Овај велелепни иконостас, рад академског сликара Анастаса Боцарића, потпуно је уништен у току Другог свјетског рата. Садашњи иконостас, израђен 1965. године, мно-
го је скромнијих димензија.

Од дана освећења иконостаса, па све до наших дана, на дан св. Петке, народ у већем броју долази у храм на богослужење. Ове године свету Литургију у рогатичком храму, на св. Петку, служио је Митрополит дабробосански господин Николај, са паросима рогатичким протојерејем Милорадом Новаковићем и јерејом Гвозденом Арамбаси-ћем. Пред св. храмом господина Митрополита дочекали су пароси рогатички и већи број вјерника.

У 9 сати почела је света архијерејска литургија. Црква пуна народа, а највише дјеце и омладине. У храму права молитвена атмосфера, прати се свето богослужење и сваки покрет Митрополита. Чује се само глас свештенослужитеља и појање ученика вјеронауке на св. Литургији.

У својој бесједи господин Митрополит је говорио о животу и подвизима свете Петке, о породици као малој цркви и основној ћелији друштва, где су отац и мајка својом молитвеношћу и честитим животом служили дјеци за примерј. Говорио је о Духовној академији „Св. Василије Острошки“ и Богословији „Св. Три Јерарха“, која је после хрватске агресије на Републику Српску Крајину премјештена у Србије и позвао народ да помогне рад ових просвјетних установа Српске цркве. Похвалио је рад Кола српских сестара „Косовка дјевојка“ из Рогатице, које су прве у Епархији, на почетку школске године, посетиле Богословију и ученицима подјелиле пригодне поклоне показавши тиме своју љубав и жеље за добар рад ове школе.

На крају св. Литургије господин Митрополит је вјерницима подјелио нафору и иконице св. Петке, док су за то вријеме ученици вјеронауке пјевали пригодне духовне пјесме.

После одмора и ручка у Парохијском дому, господин Митрополит је у пратњи протонамесника Момира Васиљевића отпуштовао у Митрополију на Соколац.

Милорад Новаковић

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА ОДРЖАНА У СРПСКОМ ГОРАЖДУ НА ЂУРЂИЦ

Осванио је још један леп и сунчан дан Господњи. Дан и празник Ђурђиц, који је од давнина светкован код Српског народа у Горажду. Од давнина светкован и дочекиван био је и кроз служење св. Литургије. Међутим ове године, Ђурђиц је дочекан посебно. Св. Архијерејску Литургију служио је Његовио Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански господин Николај са свештенством, па тако ће овај празник остати у сећањима верника.

Наиме у јутарњим часовима окупљени народ са свештенством, дочекало је господина Николаја и уз певање „Достојно јест“... ушли смо у Свети храм, који је у овом рату много страдао. Иначе храм је подигнут у 15. веку а саградио га је Херцег Стјепан Вукчић - Косача. Након облачења и молитви „Царју Небесниј“ отпочета је св. Литургија. На Литургији је био активан и дечији хор из Копача, који из дана у дан исказује све већу приврженост цркви.

При завршетку св. Литургије, Митрополит Николај је одржао пригодну беседу, говорећи о жи-воту, светковању и значају Св. Георгија код православних верника, а затим се захвалио верницима на њиховој љубави према Цркви.

Послије Св. Литургије прешло се у Црквени дом где је приређен скроман ручак.

Парох Ђораж. јереј Новица Ђебић

НОВА БОГОМОЉА У БЛАЦАМА

Духовни живот Срба на подручју Вишеградске Жупе кроз векове био је мукотрпан као и на другим просторима отаџбине. Православље се очувало захваљујући само Богу и неизмерном трпљењу српског сељака. Више од петстотина година ишло је, Његаш би рекао: - ...јавољијем трагом, заудара земља Мухамедом - После Мухамеда јарам на врату српском и даље је остао само се променио тлачитељ, овог пута прадедови и дедови данашњег Геншера, Кола, Бруха, Броза и Туђмана. Вековима туђмани - туђинци су харали светог Саве дедовину па и ово питомо парче подриња од Вишеграда до планинских висова Стоца и Бабине Горе. Ипак Србин је опстао јер га је Светосавље очувало.

Доласком пролетаријата на српску земљу и друге братске православне народе, агонија и пад целог српства продужила се још педесет година. Он са собом доноси братоубилаштво, богоотпадништво и рушење свега што је свето. Ипак остала су искре у пепелу које су се претвориле у пламен обнове српства и православља. На подручју Жупе те искре су били ретки, али честити спрски сељаци и домаћини.

Срби са подручја Жупе почели су „србовати“ крајем осамдесетих година, упоредо са Србима са Сјемећа, иако им је било теже, јер потурица било је више на том простору, а везу њихову са Жепом Срби нису могли контролисати.

На самом крају слома комунистичког система, а пре избијања сукоба на овим просторима, тачније 600 година од Косовског боја, 1989. год. Срби отпочеће градњу нове богољоље на подручју Жупе у селу Блаце, схвативши да је храм најsigurniji водич кроз будућност и највернији тумач прошлости. Житељи села и засеока: Земљица, Рујишића, Паочића, Ђуревића, Блаце, Преловске Ријеке, Тршевина, Прелова, Обравића, Влаховића, Жлијеба, Оџака, Крагујевца и Поздерчића са веома лепом осећајношћу за врло кратко време саградише себи малу, али врло потребну и значајну богољољу. Богољоље које се спомињу да су некада биле, две у Блацима и једна на домак Поздерчића, на жалост нису сачуване.

Било је великих проблема око избора локације блачанског храма. Прећања власт трудила се да не дође до испуњења

жеље за храмом, што је ишло у прилог Србима мухамеданске вере и Србима без вере - комунистима. Бог је ипак дао да се храм отпочне и за кратко време сагради. Земљиште за цркву прво је био поклонио Миломир Ђорић из Блаца на Палежу на домак темеља бивше цркве. СУБНОР из Вишеграда и Клашиника не дадоше на том месту јер је Палеж симбол четништва и великосрпства. Пошто је паметнији мора да попусти удаљило се од Палежа и на ливади Илије Ђорића из Блаца саграђена је светиња. Синови покојног Илије: Лука, Радомир, Стојан и Станоје Ђорић дародавци су поменуте земље. Кад смо били сигурни да је Ђорић земљиште коначно решење, својски смо засукали рукаве.

Кад народ истински жели неко колективно добро онда Бог и добри људи неизмерно помажу. Нижу се дарови, прилажу се велики и мали прилози. Пошто се без воде тешко гради било које здање почело се размишљати о њој. Решење је било за цркву једноставно, јер одани синови светосавске цркве знају шта треба чинити својој Цркви. Црквидавати Бога задуживати, каже наш народ. Господин Душан Божић, аутопревозник из Блаце и рођак му Ранко Војновић из Вишеграда о свом трошку довели су воду, изградили базен и чесму. Извор је уступио цркви Милован Стјепановић из Вишеграда.

Лепа свечаност била је приликом освећења темеља и полагања камен темељца. Октобра 29. 1989. год. уз присуство верног рода и осам свештеника, прото Новица Јањић, парох чајнички извршио је овај чин. Јетописац новог храма бележи: „... дође и прото Новица са верним чајничанима. Густа магла поче се дизати и показаје се степе на узвишењу звано Градина. Дрина са наше десне стране пуши се и асоцира на прошлост. Стари брод који се види са овог места, немо ћути, само водена пара као неки духови иду ка небу. Нису ли то душе на хиљаде побијених Срба, деце, девојака, нежаји и родољуба српских?! О проклета 1941. године!...“ Народ је са посебном пажњом слушао молитве приликом чина освећења. Са великим поносом, убедљиво и јаком вером прото Новица је поучио народ. Беседа је обливена сузама радосница а народ је плакао од духовног усхићења. Кумове свечаности био је честити, стасит и увек добронамеран Србин Коста Божић, родом из Блаца. Први барјактар је био нико други до Славко Војновић, син покојног Миодрага и Раде из Блаца. Он ће неустрашivo носити барјак и одлучно се борити за спас отаџбине све док његово јуначко срце не посуста у Српском Горажду.

Градња богољоље тећи ће без застоја у чему може посведочити, неуморна маја - домаћица покојна Јованка Зечевић која је више од два месеца спремати храну мајсторима и градитељима. Радове је изводио мајстор-неимар Обрад Марковић из села Црвиће код Бајине Баште.

Већ средином јула 1990. год. храм је покривен и припремљено је славље у народу звано шљеме. У љетопису хроничар записује: „...шушкају кесе пуне хране, ића и пића, торбе набрекле од дарова за шљеме. На храму виори велика српска тробојка. Примећују се и они људи који нису имали никакве везе са црквом. Ваљда ће данас још један Савле постати Павле...“ Са ове свечаности част и чест понесоше Гогићи: Миодраг син Душана, Витомир син Витомира и Велимир - Весо Гогић брат Миодрагов, обојица запослени у Аустрији.

Кад је тог љета Господњег Душан Војновић дошао из Швајцарске да обиђе родно село Блаце, угледавши богољољу, одмах је отворио широко срце и од брата Игњата купио ливаду у површини од 3.541 m² и поклонио је цркви. Сада порта

има преко пет дулума најлепше земље. Овај гест и велики дар брата Душана много је постакао на исто дело и Срби се почеше такмичити у добру. Таква утакмица је Богу најмилија а међу нама најкориснија.

У јесен 1990. год. на Покров Пресвете Богородице још једна лепа свечаност. Из домаћинске и најугледније (у Жупи) куће Стеве Божића израсла је сестра српкиња Петрија Божић запослена у Швајцарској. Она ће своју светињу даривати црквено звено вредности 5000 немачких маракада верни народ Жупе позива на молитву и спас отачства. Чин освећења звона обавио је свештеник Васо Старовлах, парох пријепољски, иначе омиљени бивши свештеник вишеградски. За овај дан може се рећи да са свих страна а међу њима издвајамо књижевника Момира Крсмановића, писца књиге „Те че крвава Дрина“ из Београда и челинци СДС-а Вишеград који су том приликом испред храма обећали да ће свој народ српски водити провереним путем српства и светосављаја те да нас више нико неће моћи заводити за „Голеш планину“.

Храм је украшен лепим иконостасом којег је израдио мајстор-дуборезац Момчило Милопевић из Прељине док су иконе изобразиле монахиње мати макарија и сестра Антонина (Анђелија) Баранац из Вишеграда. Иконе су даривали следећи дародавци:

Тајну вечеру - Василија Липовац из Поздерчића, *Св. Тројица* - Божко и Тимотије Јоксимовић из Блаца, *Г.И. Христиос* - Владе Цветковић из Београда, *Богородица* - Драгиша Војновић из Београда, *Св. Јован* - Славко Војновић из Блаца, *Св. Стефан* - Миливоје Стјепановић из Паочића, *Благовеси* - попадија Милосава Цвјетковић, *Св. Ђорђе* - Миодраг Божић из Блаца, *Св. Сава* - Миловансин Драгана Јинђића из Поздерчића, *Св. Никола* - свештеник Богдан и попадија Зора Станишић, Вишеград, *Св. Сава Освећени* - свештеник Рајко Цвјетковић из Вишеграда.

Храм има необична, лепа, квалитетна и у српској тробојци стакла која је лично урадио у Аустрији Миодраг Гогић из Вишеграда (Блаца) и поставио их на светињу. Народни представници а црквени одборници са надлежним свештеником писцем ових редова успели су да лепо окуне мештана Жупе па је разним акцијама много тога урађено. Постављена је метална ограда дуж црквене порте, пут најсул, коров очишћен...

Када је српски народ коначно доживео да га воде његови синови и кад су место директора вишеградских предузећа преузели Срби, однос према нашим светињама променио се за цео круг. Ништа се није могло пожелети, а да то за светињу не даривају наша предузећа. Тако уз сагласност СО Вишеград којом председава тада уважени српски првак Бранимир Савовић за храм у Блацама „Варда“ је израдила лепо степениште. „Терпентин“ је даривао све потребне боје, лакове и хемикалије, „Металац“ је израдио капију. Не би требало пропустити и не забележити да аутопревозници, покојни Милан Крсмановић, Бранко Гладанац, Марко Марковић, Милан Косорић а посебно Душан Божић многе туре за превоз грађевинског материјала од себе дариваше.

Богомоља у Блацама прославила је шест храмовних слава. Рат нас није омео да на друге Тројице изломимо колач крсни и заблагодаримо Богу на дару. Домаћини од 1991. до ове 1995. год. били су следећи: Црква са црквеним одбором, Станимир Гогић, Неђо Јоксимовић, Средоје Шеврт, Мира Божић, а ове године Рађа Војновић са породицом.

На спољашњем зиду храма већ је истакнута мермерна плоча на којој су исписана имена оних који су се истакли у дару овој светињи:

Добротвори:

Душан Војновић - Блаце
Петрија Божић - Блаце

Велики приложници:

синови +Илије Ђорића - Блаце
Крста Божић - кум темеља - Блаце
Станимир Војновић - Блаце
Драган Јинђић - Поздерчићи
Милева Ђурковић - Опово
Никола С. Божић - Блаце
Божидарка Папић - Прелов, Ријека
Сретен Топаловић - Вишеград
Драго Папић - Прелов, Ријека
Душан Зечевић - Претишића
Војин Војновић - Блаце
Margarit Capaul - Büelach - Schweiz
Лазар Ђорић - Блаце
Рада и Славко Војновић - Блаце
Перо Липовац - Поздерчићи
Станимир Пецикоза - Вишеград
Миодраг Гогић - Вишеград
Радојица Васиљевић - Поздерчићи
Божко Јоксимовић - Блаце
Милоје Шевртовић - Блаце
Саво Божић - Вишеград
Стојана Ђорић - Блаце

Милован Тимотијевић - Крагујевац
Видан Тимотијевић - Крагујевац

У књизи „Посебни приложници“ читам имена: Илија Козарац са Козара приложио 5000 аустријских шилинга, Горан Крлић из Татинице - Стари Брод, Милисав Гавриловић из Коритника, Радивоје Тешевић из Стражбеница, Милован Зечевић са Кочарима... Прилог, прилог... Братство богомольног народа из Вишеграда и околине прилог... Црквена општина Сарајево, Чајниче, прилог... Саво Војновић за кадионицу...

Листајући архиву и документацију за изградњу храма нашишао сам на преко хиљаде имена који су нешто и неколико даривали цркви. Зато се извињавам свима онима који су вредни посебног помена, а ја сам их ненамерно изоставио као што се у једној молитви каже „због мноштва имена“. Најбитније је да Бог зна ко су били српци и душомда се храм начини, а они ће добити хвалу од Господа када се преселе у вечношт.

Ово су народни представници црквени одборници при храму у Блацама:

председник Стево Божић - Блаце
потпредсед. Лука Ђорић - Вишеград
секретар Славко Војновић - Блаце
одборник Петар Гогић - Блаце
одборник Милорад Јоксимовић - Блаце
одборник Видоје Васиљевић - Ђуревићи
одборник Миливоје Ристић - Ђуревићи
одборник Јубисав Васиљевић - Ђуревићи
одборник Драган Јинђић - Поздерчићи
одборник Сретен Новаковић - Поздерчићи
одборник Костадин Илић - Прелово
одборник Драгиша Папић - Тршевине
одборник Стојан Папић - Тршевине
одборник Бранко Митрашиновић - Оџак
одборник Радојица Кнежевић - Крагујевац
одборник Никола Шимшић - Жлијеб
одборник Милорад Ивановић - Парчићи
одборник Раденко Гудовић - Земљиће
одборник Митар Ђорић - Прел. Ријека
одборник Станимир Липовац - Рујишића
одборник Ненад Росић - Стари Брод
свештеник Рајко Цвјетковић - Вишеград

Наш Митрополит господин Николај дао је благослов да се изврше припреме и храм да се осветиако Бога да идуће године. О свим појединостима дародавце и све парохијане на време ћемо обавестити.

Рајко Цвјетковић, првотонам.

ВЈЕРОНАУКА У ШКОЛИ

IIIколски систем без вјеро-науке је увеко оскуђевао у квалитету на постицању васпитних и образовних задатака. Услед духовне запуштености многих породица изостао је правилан одгој омладине мада је на то утицао друштвени систем у коме је Црква била потиснута из јавног и културног живота и сатерана у порту. Државна просвета, средства јавног информисања и масовних медија преузели су функцију вулгарне атеизације друштва, које је било лишено сваке озбиљности и пристојности. Црква и њено свештенство изложени су на стуб срама. Свако је могао пљувати, врећати, омаловажавати и прогонити све што је верско и црквено да за то, не само не буде кажњен, него му се то узимало као позитивно и сведочило о његовој високо изграђеној свести.

У таквим околностима имали смо дје-ку која не поштују родитеље, ученике који не слушају учитеље, раднике који не извршавају задатке својих предпоставље-них, војнике који одбијају нарећења сво-јих старешина, стручњаке без стручности. И огромне материјалне штете и људске жртве узроковане људским фактором („Народ без Бога - гомила раз-бојника“ - Платон).

Религије јесте ствар срца. Она је сама по себи осјећај и то један од најјачих, а уз то осјећај априори, са којим се сваки човек рађа. Зато ће и религијска настава имати у првом реду да делује на срце, да буди у њему осјећаје и смисао за све што је добро, лепо, племенито и узвишене. И вероучитељ ће будити у своме питомцу естетски осјећај, смисао за лепоту и друге лепе осјећаје. Алије његовадужност, да у првом реду пробуди морални и религиј-ски, а уз то и национални осјећај. Ми суп-сумирајмо под религијским осјећајем и

морални осјећај зато што је вјера чувар морала. Вјера даје моралну божанску ав-торитативну санкцију, а чистота морала не може бити без вере и њених побуда. Зато кад год говоримо о религијском осјећају, ми под њим разумевамо уједно и морални осјећај.

Зато је вероучитељев посао један од најплеменитијих, најузвишијих, најиде-алнијих послова. Бити вероучитељ значи оплемењивати човечанство и дизати га из земаљске прашине Богу. Кудикамо је то важнији и племенитији посао, него научи-ти дете читању, писању и рачуну. И ово је све преко потребно, али је оно прече од света. Човечанство не може живети ни бити без идеала, а најузвишије му идеа-ле пружа вера.

Најдуже човек памти оно што му се усади у свесту детиње мдобу. Меморија је у детета у основној школи особито жива. Најјача је у доба четрнаест година. Зато треба школско доба код детета искори-стити, да се у његову свест трајно усели оно што ће му за живот највише требати. То ћемо постићи на тај начин што ћемо снажити коддеце меморисање најпотреб-нијих ствари.

Видљиво је да, од када је вјеронаука уве-дена у основну школу, за ово кратко време, постоји знатно побољшање у моралном по-гледу. То се показује на разне начине, како у савеснијем извршавању школских задатака

тако и у понашању на јавним местима. При-сутност омладине у цркви је знатно већа, скоро као у стара добра времена. То се по-вљено одражава на међусобно разумевање код ћака као и на њихово поштовање према старијим особама.

Час вјеронауке се дочекује са посеб-ним апетитом, јер његова важност и ље-пота далеко јаче дјелује од других предмета. У вези са големом важношћу вјерске наставе, неопходно је увести вје-ронауку и у средње школе. У тим година-ма када средњошколац стасава у зрелог човјека окружен је злом а бјера би га ипак задржала да не подивља и унакази душу и тјело. А здрав, смирен и ведар човјек сву-где је пожељан.

Научио би да све решава полако „с Божјом помоћу“, задовољан с оним што има, сви би имали користи од њега а он понајвише јер би био срећан. А наји сре-ћу и рај без Бога је немогуће. Такав рај се зове пакао, ког су нам и понудили безбо-жници протеклих година и сви смо видје-ли како он изгледа.

На крају, покушајтеда из српске исто-рије и живота избаците оно што је вјера и православље, и шта ће остати? - Ништа. Па и ми Србија која одбацимо Бога постаће-мо нико и ништа. Зато вјеронаука не даје потребна као предмет, него је неопходна, јер нуди опстанак. Зато помозите вероу-читељима и свештеницима а они не траже ништа до разумјевање.

*Михаило Кузмановић
просветни радник, Вардишић*

ЈУБИЛЕЈ САРАЈЕВСКЕ БОГОСЛОВИЈЕ (1882 - 1997)

У времену када су сви Јланови и све амбиције сведени на минимум, како прегивјети, какда добар дио раселених и избјеглих још живи без крова над главом - под љочама сиљених кућа и у колективним смјештајима - под ћеј-шесији бородица у школским ученицима, са штом великом бригом - око коре хљеба и било какве надострешинице, тролазе многи важни јубилеји и бојимо се да неки важни периоди, дођаји и моменти не дају у заборав, јер нас иши мешавишу да избржимо. С тоћа вас подсјећамо на врло важан јубилеј у 1997. години: „Сто ћећнаст година Сарајевске православне богословије“.

Њен рад, који је био у процвату, зауставио је други сјејашки рај, а послератни систем и поред више од стотину писмених молби и захтјева, никад није дозволио њено поновно отварање. Иако су и муслумани и католици имали своје средње и више вјерске школе, а исце нису у јошшо постојале у Сарајеву прије другог сјејашког раја, а рад Православне богословије, на асцијаје вјерског училишта у Сарајеву, многе гарништуре владајућих људи у БИХ нису дозволиле.

Како је задњи рај учинио своје, мноће библиотеке и архиве су сиљене, шећимамо јакомаље података о раду јомените богословије, замолили смо господина Ђика Лазаревића из Пријејоља, иначе сарајевског богословије из генерације майуранаја 1940/41., данака њен ученик каже нешто више о свом штом времену и у јошшо о животу у оно време:

Господине Уредниче, Ваш захтев је за ме- не велика одговорност, и са зебњом га прихватам, из бојазни хоћу ли моби и умети да кажем оно што јубиљу приличи, али и обавеза да као њен ћак, што с поносом истичем, говорим о школи која ми је у животу највише пружила.

Српска православна богословија у Сарајеву, према историјским изворима, основана је пре 115 година или одређење отварање је обављено 12. децембра 1882. године у присуству великог броја званичника тамошње управне власти и црквене хијерархије. Њено отварање се поклапа са буђењем нада и очекивања, појато гајене кроз дуге и тешке векове робовања да се приближава час вјерске и националног самосталности. Време кад народ треба извести из анонимности да стане на историјску позорницу тамо где му је место.

Падом српских земаља у ропство Турака, угасила се српска државност, али је Српска црква остала да прживљава тешка и дуга времена робовања. Но и поред, по злу нечврног прогона и насиља, успевала је да кроз муке и страдања окупља свој народ, храбри га да у тешкоћама истраје и да сачува веру, крсну славу и своје српско име.

И у та, мало је рећи тешка и судбонасна времена, српски народ у Босни изњедрио је снажну духовну и национално-политичку величину у лицу Саве (Косановића), митрополита Ћабробосанског. Његова величина је испољена у далековидности којом оцењује, поред осталог, да се по сваку цену треба изборити за оснивање богословије, јер тада малобројно и уз то неуко свештенство, није било у стању да се супротстави штетном утицају и са истока, а нарочито са запада. Свој милитантни наступ католицизам није ни скривао, што произилази из писма које је надбискуп Петар Варана упутио Ђорђу Бранковићу у коме каже:

„Бог је ову државу (Аустрију) створио хришћанском, а не шизматичком и свакако није у вашој власти да је учините српском...“ Намере кристално јасне, да „шизматицима“ у Аустро-империји нема места.

У то време, веома неповољним условима, таквој претњи, могли су се супротставити само способни и високообразовани свештенци, што је владика Сава добро проценио и управо ради тога се тако упорно залагао да се богословија у Сарајеву отвори.

Сарајевску богословију је од отварања до 1941. године завршило 860 богослова - свештеничких кандидата. Овоме броју треба дојати и генерацију матураната 1940/41., а њих је по мом сећању, а припадам тај генерацији, било 30. Међу ученицима који су завршили ову школу су богослови који су заузимали високе положаје у Српској цркви, а то су дабробосански митрополити: Петар (Зимоњић), др Нектарије (Крљ), Владислав (Митровић), а затим др Симеун (Поповић) епископ Злетовско-струмички и Николај (Јокановић) епископ Захумско-херцеговачки, др Душан Кашић ректор богословије Св. Саве и ванредни професор Богословског факултета, а од ђивих који се налазе на врху пестице високоинтелектуалних духовних пастира, носиоци титула почасних доктора богословских наука су Његова светост патријарх г. Павле (Стојчевић) и епископ жички г. Стефан (Боца).

Поред црквених великоистојника, доктора богословских наука, факултетски образованих теолога, ова школа је дали и јеан број културно-просветних поспеника и успешних радника других занимања и наравно плејаду угледних и образованих свештенослужитеља.

Према непотпуним податцима, усташи Анте Павелића у тзв. Независној држави Хрватској, од некадашњих ученика богословије грозном смрћу уморили су митрополита дабробосанског Петра, 57 свештеника и још неутврђен број богослова међу којима и мог школског друга Бранка Билановића, родом из Херцеговине. Од тог броја окупатори Немци и Италијани су стрељали једанаест.

Страдалника је било и у краткотрајном рату Југословенске војске и оружаних снага Хитлерове Немачке и Мусолинијеве Италије.

Посебно поглавље у историји школе чине они, а њих је, што са болом истичем, највише, који су настрадали у српским националним формацијама, од којих су неки стрељани, неки у борбама погинули, а некима се након завршетка рата 1945. губи сваки траг - нестају незнано куда! Међу њима је и један број професора Сарајевске богословије, јер умрли Михаило (Бусић), професор Јокановић и богослови Душан Савић, Јован Радовић, Ћарло Парезановић, Александар Гаврић, Симо Деспотовић, Крсто Вукојичић, Владимир Тркуља, Чедо Несторовић и други, сви осведочени родољуби и патриоти. Све њиха са пијететом помињем у најди да ће их и школа коју су похађали уписати у књигу већих помена као заслужне патриоте.

Један пак број сарајевских богослова испаштао је свој патриотизам по затворима ОЗН-е, касније УДБ-е, прживљавајући разне тортуре и мучења, од хапшења, па преко истражног затвора, до издржавања осуде у казаматима широм некадашње Југославије. Један од тих сам био и ја. Судио ми је војни суд. Осуђен сам на казну затвора са принудним радом у трајању од 5 година и на губитак грађанских и политичких права у трајању од шест година по издржаној казни. Издржавао сам казну у, по злу гласу чувеној, казниони у Сремској Митровици, а мој „грех“ је био у томе што сам имао национално опредељење и припадао покрету Драже Михаиловићу у то време зван „Југословенска војска у отаџбини“.

Наши школи, Српска православна богословија у Сарајеву, и ми њени ученици смо достојанствено и с љубављу служили вери, чуvalи и неговали духовне вредности своје историје и културе. На исти начин смо кад је требало бранили своју православну веру и домовину, и своје национално достојанство. А ово све чинили у сагласју са речи Господњом: „Овде ће се насељити јер ми је омиљело“. Омиљело као „Црква која нема мрље и боре и што томе сплично“.

Руковођени начелом одбране достојанства, чести и слободе, ми сарајевски богослови смо 1941. године, предвођени тадашњим матурантима организовали и војили 26. марта масовне демонстрације у Сарајеву против потписивања споразума (за нас у то време издајничке) Владе Цветковића и Мачека са фашистичким силима осовине у савез под називом „Тројни пакт“. У демонстрацијама, које су изражавале високу националну свест и слободарске традиције нашег народа, је по слободној оцени учествовало од 10 до 15 хиљада грађана Сарајева.

Није пријатно сећати се бруталног насртјаја полиције на демонстранте и батинање голоруког народа, а нарочито хајке на нас богослове као организаторе демонстрација, а то чини по нашем сазнању полиција (све сами франковци) доведена из Загреба, да гуши демонстрације за које је власт сазнала да се при-

премају. Међутим, и те како је пријатно рећи, а тога се с поносом сећам, али не хвале ради, него да сведочим историјску истину, да је сутрадан 27. марта у нашу школу дошао бач Дринске бановине, извинио се ректору и нама ћајима за небљудске поступке полиције. Одао нам признање за исказани патриотизам, рекавши да је Босна захваљујући нама сачувала образ, проговорила језиком Обилића и Гаврила Принципа, па се школа са оваквим ученицима може поносити. Замолио ректора да ми богослови, заслужено, будемо на челу поворке која је тог дана прошла улицама Сарајева пружајући подршку новој Влади генерала Симовића, која поништава споразум претходне владе са сила- ма осовине и земљу сврстава међу слободне народе света.

Ако смо ишта разумели, то веће, разумели смо да је народ устао са урођеним смислом за историјски поглед на време ондашње и на будућност, исказао ону врсту интуиције, којом он без погрешке осећа приближавање опасности, као и да противнику стави до знања да ће бранити „Крст часни и слободу златну“. А српском народу ништа не улива снагу, као кад брани слободу и веру којој припада. Тад је спреман и на највеће жртве у колико му се то доводи у питање, па зато и не прихвата понижавајуће услове споразума, него у протестном походу тог 26. марта пркосно узвикује: „Боље рат него пакт, Боље гроб него роб!“

Учесници демонстрација (сарајевски богослови и народ јуначке Босне) овим чином казали су Европи и свету: Ко су ишта Срби, колико су спремни жртвовати се за узвишене идеале као што су слобода, вера, достојанство и углед, кућни праг и огњиште и поносно име србиново.

Тај слободарски иступ сарајевских богослова, показало се те вечери, народ високо цени и уважава, па нас је не само подржао, него и пошао са нама и остало уз нас до краја. То веће ми нисмо били издвојени део у маси, него јединствена целина српског народног бића Босне и Херцеговине. У томе се препознаје величина наше школе и по томе цени углед њених ученика, па отуда и тако велика и масовна подршка протесту који смо предводили.

Нашу генерацију матурантата чине ученици из свих крајева некадашње Краљевине Југославије и један из Мађарске, али пореклом Србин, Димитрије Петромарков. Сви међусобно чврсто везани искреним другарством, заједничког интернатског и школског живота. Социјално порекло различито, а имовно стање неједначено, али без великих разлика. Скроји смо имали бесплатно школовање, стан, храну, одећу, обућу и уџбенике. По школском знању једначена средина из које се, истини за волју, за нијансу издавају по памћењу, знању и сналажљивости Славко Контић, родом из Бијељине. Истицао се тада, па се истиче и данас као носилац високог одликовања *Ордена Светог Саве Право Степена за добочине заслуге својој Православној цркви и српском народу.*

У име свих нас још живих његових другова за високо одличје му искрено честитам, а за дарове и поклоне захваљујем.

Посматрајући са данашње дистанце, на-ша школа је гледано у целини имала колегијум професора изванредног стручног знања, међу којима и двојицу са титулом доктора: др Петра Маркићевића и др Јефта Пријатовића. Из области богословских наука посебно је био це-њен др Петар Маркићевић, а из области фило-софије професор Јокановић. Сви они су били искусни педагози и врсни познаваоци предмета струке коју су настави заступали, због тога је задовољство било слушати њихова предавања и уз њихову помоћ стицати завидна знања. За успех у животу и каријери им дугујемо велику захвалност и поштовање.

Група сарајевских богослова на
гробу Гаврила Принцића, 1938. год.

Иначе лично, испуњен сам поносом на своју школу и на другове са којима сам провео најлепше године живота. Тако би се и данас, када би се могао вратити у дане младости и поново одлучивати, коју школу да бирам, определио без размишљања за ондашњу и онакву моју Сарајевску богословију и наравно за диван и још увек ми драг град - град моје младости - Сарајево. Од другова у разреду са којима сам делио зло и добро пуних шест година, боље никад не бих пожелео, а све наше уважене професоре и данас са задовољством слушао.

С великим, али неиспуњеном жељом, не-стрпљиво сам ишчекивао да се поново отворе врата наше школе у истом граду и у истој згра-

ди, па да се ја и моји другови ту окупимо и на-кон, „извршene прозивке утврдимо ког војника нема“. На жалост све до данас то је неостваре-на жеља и нада да ће опет једног дана у нашем Сарајеву и у њему у нашој богословији запева-ти млади богослови „Усклик-нимо сж љубављу“.

Но не треба зато само туговати, него се и радовати, јер желимо и хоћемо да верујемо да наша Сарајевска богословија има достојног наследника у Духовној академији у Србију. У њој стасава један одважан и мудар нара-штај младих теолога, који ће успешио наставити славне традиције Сарајевске богосло-вије и њених ученика.

Срећан сам и посебно радостан, што ми се пружила прилика да ово кажем, и сада је време да се скине вео заборава, да се и Српска право-славна богословија у Сарајеву, са свим својим успесима и жртвама које је поднела, постави на место које је заслужила у историји Цркве и српског народа. Она је умела „да види пут којим треба да иде и како да иде, шта да чини и че-га да се клони“ а све делајући према оном како је Христос рекао: „Ја сам светлост свету; ко иде за мном неће ходити по тами, него ће имати светлост живота“.

Дико Лазаревић
Пријејоља

Господин Дико Лазаревић је доспао актива-
н у црквеном животу. Његов живот је јан вели-
ких дјела и функција и немогуће их је све тјоброја-
ти, али ћемо вам навесити само једну.

Већ дуже година чика Дико је био у пењији
у коју се њовукао са мјеста директора у је-
штескога у Пријејољу. За то време живио је
штиху сјајајући се о својој души и био од вели-
кокорисити младима у Хришћанској заједници
„Милешева“ у манастиру Милешева.

Тада је дошло до пропадања многох фирм-
и и фабрика, па ћако је и ује-штескога у
Пријејољу дошло на њосјачки штап са својим
хотелом „Парк“. Када су све наде биле из-
губљене „неко“ се сјејио сјајог чика Дике,
ојшишаш, штапа за савјет и замолио за ћомоћ. Господин Дико се враћа из мијовине у своју
канцеларију и почиње са радом. Стапаје скоро
нерјешиво... Радници нису примили ћлате скро-
ро 10 мјесеци...

Данас чика Дико још у својој канцеларији.
Стапаје на завидном нивоу, сви радници ре-
дово примију ћлате а хотел „Парк“ и ћоред
великог броја прихваћених избеглица један је од
најбоље послујућих у Пријејољу. Како му је то
шошило за руком нико не зна, али када сам био
код њега, Јоруцио је то конобару двије кафе, и
када је овај донео, он му је ћлатио и ћојашао
блок. Ја сам био изненаден док су се они сасвим
нормално понашали.

Видјевши моју збуњеност, чика Дико се
насмијао и ујашао - „оче Јоване, како је у до-
брунској свећини...“

ј. Ј. Г.

ДУХ СРБИЈЕ ИZNAD ИСТОКА И ЗАПАДА

РЕФЕРАТ СА СИМПОЗИЈУМА У СРБИЊУ

„Тешко јеби Европа,
јеби нерођенио Јорока.“
(Николај Велимировић)

Име Владике Николаја Велимировића у српском памћењу засвагда је надживјело његов овогемаљски прах. Срећа је наша велика што и након пропадљивих четрдесет година од његовог блажено упокојења име Владике Николаја живи неутрнитим сјајем, оживотворено дјелом његовим, осијано ауром његовог духа.

Малоје српска мајчица земља дала таквих корифеја српскоме народу, духовних пастира који ће га водити у времену помрачења и затирања, када „месождерна“ историја у последња два вијека духовног и физичког суноврата Европе тражи само нове и нове српске кости које ће узидати у темеље сатаниног новог храма. У вријеме „распетостисвега“, као дар неба, нова звијезда на Истоку, виша промисао Господња удијелила је српскоме народу Николаја Велимировића који, поред оца Јустина, уради највише, након двовјековног застрањења од православља, на обнови православне духовности и светосавља, тог „православља српског стила и искуства“, што рече отац Јустин.

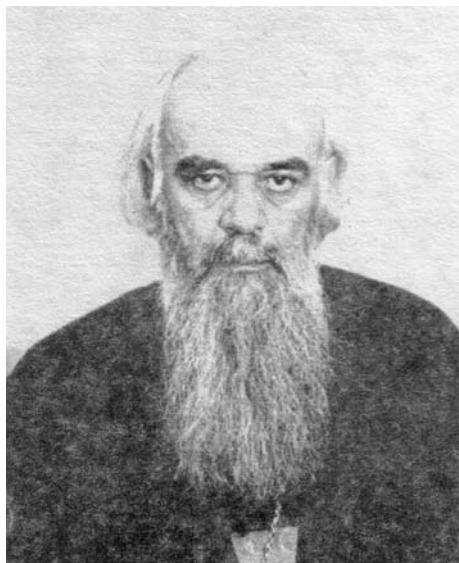
За разлику од њега, који са својом ријетко самјерљивом ерудицијом још у четрнаестој години срео са „слушајшим ликом Господа Исуса Христа“, Владика Николај је имао израженији пут, наглашенију прту изванредног дара поткрепљеног школовањем, образовањем, којем је у ученој Европи мало било равног, са беспријекорним познавањем теологије и философије, језика и белетристике, свјетске културе уопште, како западнохришћанске, православне, тако и источне, мухамеданске и брахманобудистичке.

Као хришћански теолог и мислилац, Владика Николај остави нам у наслеђе више од 20 томова својих дјела, риједак опус у историји хришћанских теолога, као чедо свог имена, па ако је у праву Хегел када говори о „посвећивању живота путем ријечи“, Владика Николај већ давно се посветио.

Двоструки докторат, теологије у Берну и философије на Оксфорду, он није могао а да не искуси све стрампутице ко-

јим велико образовање понекад горди и заводи млада човјека, а што рече Апостол Павле „Љубав изграђује, знање надима“, јер „Све држим за трице само да Христа задобијем“.

Радећи свој мукотрпни, што рече Владика, „сазидани посао“, он зарана постаје свјестан да и „култура има своје дивљаке, као и примитивност своје“. Први су душежеднији, други су крвожеднији“. Дуго у његовим списима пратимо ту унутрашњу борбу Владике Николаја са рационалистичком илузијом Запада да је „**знање свјетлост**“. Тај посвећеник Светог Николаја, епископ Мирликијског, тај умрлиник у послу духовноме, поуздано нам засвједочује како знање, по европски „обучено у тогу строгости“, ваистину само „надима“.

Запојен вољом Свевишињег и вођен његовим промислом, Владика Николај, тај изабрани слуга јеванђеља, у сретно вријеме по српску духовност, повуче се из свјетског метежа крезубе Европе. У свему је то сретна прекретница у његовом животном и духовном сазријевању као теолога, мислиоца и црквеног пастира. Долазак у Охрид, наиме, за епископа Охридског, вратиће га на обале охридске, полазишну и сјецишну тачку српске духовности, и географски и душом га приближити Светој Гори Атонској,

свјетионику православља, коју ће често посјећивати. Дотицај, дијалог, живи разговор са монасима, сусрет са једним простијим монахом, Сиљуаном, којег Владика називање „слатком душом“, тим великим молитвеником, испосником и подвигнијиком, благоупокојеним '38, а канонизованим од Васељенског Патријарха 1988. године за светитеља, дакле сусрет са једним живим светитељем, духовно ће га оснажити и поучити у сазнању да нема просвијећености без светости. А светост се задобија само свјетлошћу божанском, нествореном, датом као благодат Духа Светога. „Само та је свјетлост знање“, одавно је још у 11 вијеку рекао Свети Симеон Нови Богослов.

Тај **свјетлост знања** осјаје Владику Николаја и просвијетлити га за све будуће дане и године живота му овогемаљског.

И без дирљивог свједочења монаха Калиста и побожног записа Рускиње Милице Зверове, ми, позни читачи, и без свједока, дакле, живота му у Охриду, Жичи, у Америци и Енглеској потом, у Дахашу напокон, у свом свом лајцизму, до дна душа својих морамо прожети Владичин одговор на питање њемачког чувара у злогласном конц-лагору у који га затворише ономадни сатанисти: „Да ли и сада вјерујеш да је Исус Христос - Син Божији?“ Одговор је гласио: „Ја не вјерујем“, а након станке у којој су се стражари цинички насмијали, додао, „него ЗНАМ“. Тај прозорљиви одговор кључје за филозофску, теолошку у личну одгонетку најмногоу мнијег теолога српског православља, Српског Златоустог. Та кристализација у одговору на невиђену голготу синова и кћери божијих у тамницама тевтонског ничеовског антихриста, дубока а једноставна као што је и хришћанска православна душа, крунска је реченица Владичина као поклоника славенског философског и теолошког идеала Свечовјека, тог јеванђеоског Христа 20-ог вијека, али речена и доспана животом самим, далека од контемплативнедубине његовог литерарно-теолошког драгуља из 1920. „Речи о Свечовеку“.

„Ја зnam“, рекао је дакле Владика Николај самоме лицу смрти, погледајући кроз прозорлогора Дахаша. До тог одговора који одзвања као *LEX DEI* балканског Христа, могло се доћи само дугим и не-

проходним путем самоиспитивања, кроз властито чистилиште поплочано постом и молитвом, у сред пакленог жрвања смрти, када је до изнемогlosti понављао једну те исту молитву: „Господе, ја сам прах и пепео и узми душу моју“.

По свему позва да буде крстоноша свога народа и савјест Европе, изабран бијаше и од мудрог посленика тек омлажене српске државе, Николе Пашића 1914. г. када је Свечовјек једном разапињан на српској голготи, позван бијаше да ходочасти ученуј Европи и траји помоћ. „Шта ћу говорити“, упитао је млади теолог и двоструки докторант. „Само ће ти се казати“, отвештао му је Пашић.

Од сумње у себе до богонадахнућа којим ће доцније говорити диљем Енглеске и Америке овај Христов борац, као да се потврђују ријечи Апостола Павла када каже: „Сила се божија у немоћима нашим показује“, или „Када сам слаб, онда сам силен“. Јер Владика је говорио Богом, као што је Дух Свети некад говорио кроз уста Христових apostola.

А казивао им је тада Српски Јеванђелист Владика Николај, она што говораше: „Али када се говори о Христу, гасе се фењери“, казивао је „немирној Европи“, тој колијевци науке и демократије, а тек понекад и Христа, све оно што им и ми сада можемо рећи. А то је: „да је Голгота име земљи из које долазим“, „да Србија није толико мишиџама, колико душом издржала петстогодишње ропство које је убијало њезино тело, али није могло убити њезину душу. Напротив. Душа њезина је спашена“.

И онда, као и сада у наше вријеме, дошли су биле модерне убице, нови Навуходоносори, из Беча, Берлина, Цариграда и Софије, а у вријеме овог времене голготе, те наше „једине капије ка Царству Небеском“, и „убице тијела“ из цијelog свијета, Америке напосе, и кренули да разоре њено физичко биће. И то не само у име Падишаха и паганизованог Запада са својим јудео-масонским идолима, већ у име Христа-Богочовјека, онаквог каквог се агенти западне културе, некрсти и јеретици, паписти и натишписти, и други секташи и партијци својатају.

„Запад се игра демонима“, говорио је преосвештени Владика, а и ми им говоримо.

„Русија се одлучила да нас помаже и да нас не помаже, другим речима, да нас помаже само малим прстом.“

„Француска такође, која нас и сада гледа кроз руске очи“, додајемо, натруњена њемачким и америчким пијеском.

Питао је тај апостолски теолог чије су „Молитве на језеру“ биле „нови псалми“ и браћу Енглезе као поклонину Шекспира и Милтона: „Да ли нас је Енглеска створија да би имала право да нас кажњава? Да ли нас је васпитала? Да ли је помагала наше ослобођење или олакшала наше страдање?“

Сам им је Владика одговорио: „Ако кажу „Да“, мени једино преостаје право да кажем - Амин.“

И ми с тобом, преосвештени, углас се пријдружујемо - „Амин“.

„Са осмехом се питамо“, говорио си, ал' горак нам је осмјех, „по чему је наше време боље од времена Навуходоносора, великог вола-бога или бога-вола из Вавилона?“ Као што си се са осмјехом питао јер „осмјех је“, као што рече, „најузвишењи део посла страдања у једној трагедији“, тако си се са осмјехом и надао да ће Српство изаћи из крвавог кола „западне демократије“ и „незнабожачког тока“, кола којег води сам Сатана.

То паганско већ по трећи пут у овоме вијеку прекидају Срби у име „Царства које није од овга света“, у име „Спаситеља који стоји изнад Истока и Запада“, у име народа на Балкану „који ће да светли и једном и другом. Изнад Истока и Запада“.

Не деси ли се напокон да Свјечовјек побиједи силе зла, тај Син Божји, каквим га види Владика Николај у „Молитвама на језеру“, прорицатељ народне будућности и будни пастир и окрепитељ свога народа, „макар са сузом у грлу и сузом у срцу, навешће своју лађу Тихим океаном, и лице његово лучезарно окренуће се пут Азије“.

Немојмо да нас све стигне пророчка промисао Владику Николаја. Да нас Богочовјек не би напустио једини наш пут је у „одушевљењу и живој вери у победу добра над злом“, у вјерности Србије и Српства својој судбини, у вјеронсти самој себи, „јер ће само та врлина Србије најзад бити призната и прихваћена од много-брожних пријатеља и непријатеља“.

Само такви, вјерни своме крсту, вјерни са ми се, бићемо народ који ће да свијетли ИЗНАД ИСТОКА И ЗАПАДА.

Mr. Мирјана Влајисављевић
Филозофски факултет, Бањалука

ЖЕЉЕ СЕ ОСТВАРУЈУ

За житеље Новог Зоранова дошли су и љепши дани. Помоћу Божјом и трудом свих добротвора, дана 12. новембра на св. краља Милутина, напокон је положен камен темељац будућег насеља у коме ће, ако Бог да, живјети храбри Срби Сарајева, а сада грађани Вишеграда. Овај свечани чиндва пута је одгађан, да би присуствовали републички функционери, који и поред жеље из оправданих разлога нису били присутни.

Требало је видјети весела и раздрага на лица свих присутних а посебно омлади-не наших Сарајлија, који су приредили

НИП ТУРИСТИЧКА ШТАМПА У МАНАСТИРУ ДОБРУНУ

У манастиру Успења Пресвете Богородице организован је сусрет руководиоца и радника НИП Туристичка штампа из Београда и управе манастира Добруна у оквиру чега је договорена даља сарадња.

Поменуто предузеће помаже штампа-ње билтена ДАБАР као и уопште манастир Добрун.

У склопу посјете обављено је раније договорено крштење радника Туристичке штампе и то: Југослава Ружић, Славица Влаховић, Стјанимир Мартиновић, Бранислава Мићић кумовао им је генерални директор Драган Канкараш,

БЈЕЛОБРЂАНИ ПРОСЛАВИЛИ СЛАВУ СВ. МАЈКЕ ПАРАСКЕВЕ

На Бјелом Брду и ове године прослављена је храмовна слава св. Петке Параскеве. Литургијује служило свештенство и монаштво овог краја. Вјернима се уз пароха о. Живка обратио и о. Новица Јањић, који је честитао народу велики празник, као и овогодишњем домаћину Драгивоју Јањићу, истичући да је љубав и побожност увјек красила ове крајеве, као и јунаштво, те да храм који Бјелобрђани

врло интересантан културно-умјетнички програм.

Уз молитву Богу и св. краљу Милутину, камен темељац по избору Башка Шкобића, председника Удружења поставили су: председник СО Александар Савић, свештеник Богдан Станишић и посланик Републике Српске Бранимир Савовић. У склопу поздравне рјечи господин Шкобић је присутне обавјестио да ће термин обреда освећења темеља накнадно одредити.

Организатори ове свечаности за све присутне приредили су скроман ручак.

НИП ТУРИСТИЧКА ШТАМПА У МАНАСТИРУ ДОБРУНУ

затим Милан Квргић кумовала је Снежана Петровић; Љиљана Павловић кумовала јој је Ивана Стојановић; Славица Цветојевић кумовала је Виторка Јанковић, сви из Београда. Након обиласка манастирског простора и ручка у народној сали, гости су по договору посетили Вишеград уживајући у предјелима једине праве Српске Државе.

Овај сусрет је организован и као десетогодишњи јубилеј сарадње НИП Туристичка штампа и бивших и садашњих манастира Дабробосанске епархије.

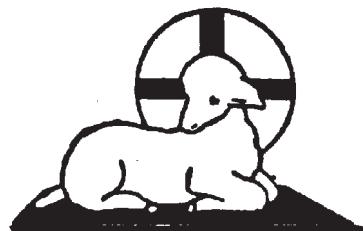
граде уз већ постојећу брвнару, треба да буде мјесто слоге и љубави. Посебно је истакао овогодишњег домаћина Драгивоја - Драга Јањића, који је један од рјетких Срба који има пет синова и двије кћери и пожелио му од Господе свако добро те да и даље узраста у побожности и врлини. На крају треба истаћи да се и за идућу годину јавио домаћин славе - Милош Шљука из Бјелог Брда.

ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ У ОСТРОГ

Парохијани Добрунске парохије организовано су ишли на поклоничко путовање у манастир Острог 12. и 13. новембра, а посетили су и манастире: Милешеву, Дајбабе где су се поклонили и помолили новом светитељу пред нетъјеним његовим моштима св. Симеону Дајбабском, и у повратку из Острога ћеливали мошти св. Харалампија

у манастиру Морачи. Само поклоничко путовање имало је за циљ да многи вјерници који су се завјетовали св. Василију да ће му долазити на поклоњење сваке године, а због ратних година то нису били у могућности замоле св. Василија Остропског за оправдјај и благослов да би издржали у вјери до краја.

ХОР „СЛОГА“ У ДОБРУНУ

Хор „Слога“ који дјелује при Старој сарајевској цркви, уз пратњу свештеника о. Душана Јовановића и о. Војислава Чаркића посетили су манастир Добрун где су у склопу своје турнеје по светињама Србије одржали мали концерт духовне музике.

Својим појањем дочарали су сретна времена овог најстаријег сарајевског пјевачког друштва које дјелује и слави Бога преко двесте година. Ни ратне године нису омеле рад и дјеловање овог хора који сваке недјеље пјева на литургији у Старој Цркви.

БРАНЕ И ДРАГО

У цркви Зачећа св. Јована код Вишеградске Бање, која је још у изградњи, а смјештена је на пропланку борове шуме, прослављена је храмовна слава, где смо имали прилику да видимо како Срби могу да буду сложни. Тај примјер поуке потекао је ни више ни мање него од предсједника општине Бранимира Савовића и предсједника СДС-а Драга Гавриловића. Они су овогодишњу славу прихватили као заједнички домаћини.

Након Св. Литургије вјернима се обратио свештеник о. Богдан Станишић и поучио народ о побожном и моралном животу. Захваљујући свима оним који помогоше и који помажу да се ова светиња доврши. Истакао је како нам ето и челни Срби из општине овом приликом показују како треба да живимо да би опстали.

Било је дивно видјети како посједали народ по порти служећи јелом предсједник општине и предсједник СДС-а. Христос каже „ко хоће да буде први нека свима служи“, па браћа предсједници добро сте кренули само напред и нека вам Бог и Свети Јован буду по помоћи.

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА

Коло Српских Сестара је основано 15. августа 1903. године у Београду, када је одржан до тада највећи сабор Српства, на ком је учествовало више хиљада жена и који је отворила велика српска сликарка Надежда Петровић.

Прије тога сабора, Надежда Петровић ја са пријатељицама замислила да се оснује друштво или одбор који би прикупљао помоћ и дјелио тамо где је потребна. После неколико састанака ова идеја је остварена, на поменутом сабору је званично основано женско, патриотско, хумано и културно друштво, чији је задатак да пружа помоћ пострадалом српском становништву. Називу друштва су кумовали господин Иван Иванић, који је предлагао да се друштво зове „Друштво Српских Сестара“ или „Коло Српкиња“, а велики српски комедиограф Бранислав Нушић је од

ова два назива саставио садашње име „Коло Српских Сестара“.

По конституисању Матице Кола Српских Сестара у Београду, оснивају се одбори и пододбори Кола у Крагујевцу, Чачку, Неготину, Ваљеву, Параћину и другим мјестима Србије. Све те српске жене, мајке и сестре биле су чврсто повезане жељом да помогну својим синовима и браћи, вјековима прогањаним са својих огњишта. Знајући да српски народ може само сопственом крвљу бити слободан, КСС оснива женски болничарски ред. Чланице Кола су се уписивале у свеску, затим прикупљале прилоге у новицу и стварима, приређивале разне забаве да би се што прије дошло до неопходних средстава. Први секретар Кола - Надежда Петровић и потпредсједник Милица Добра одлазе са великим помоћи на згаришта Јужне Србије где остају четири седмице и враћају се пред Божић, промрзле и болесне. Жене Кола су заједно са Српском војском одла-

зиле на бојна поља да прихватају и његују рањенике, затим се старале о дјеци, мајкама и сестрама палих хероја. Затим Коло издаје једну књигу - часопис „Вардар“ који се одржавао до 1941. год., а новац од продаје је био кориштен за помоћ пострадалим и другим којима је помоћ била потребна. Знатан допринос Кола дат је од стране великог броја добротвора и добротворки, чија је помоћ била драгоценја.

Након 50 година затишја, поново је оживјело Коло Српских Сестара, 4. марта 1991. год. у Новом Саду одакле су жене, мајке и сестре поручиле да ће, као и њихове претходнице чувати велику љубав према својој земљи, најжалост и данас натопљеној крвљу.

Друштво Коло Српских Сестара данас дјелује под окриљем Српске православне цркве и његов рад одобрава и потпомаже Српска православна црква.

проф. Анђелка Ђерић
Рођаница

КРСНА СЛАВА КСС РУДО

Коло Српских Сестара у Рудом прославило је своју крсну славу Покров Пресвете Богородице скромно и достојанствено. Тог дана у поподневним часовима све чланице окупиле су се у храму Св. Ап. Петра и Павла где је обављено ломљење Славског колача. По обављеном обреду чланице Колаје поздравиоprotoјереј Саво Брађоњић, истакавши значај Кола у овим тешким и судбоносним временима за српски народ и Цркву, пожелевши им успјешан и плодоносан рад на добробит свих нас. У име Кола присутним се обратила предсједница госпођа Нада Наранџић, поздравивши свештенике, присутне чланице и захваливши се свима који су допринјели успјешном и плодоносном раду, са жељом да следеће славе дочекују у већем броју, бољем благостању, миру и још успјешнијем раду.

protoј. Саво Брађоњић
шарох I руђански

ИЗ АКТИВНОСТИ КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

Иако је рат завршен и ако се почиње стицати утисак да у условима мира рад КСС нема сврхе постоје људи који се на сву срећу не слажу са тим мишљењем. Тако је 27. и 28. јула 1996. год. у Србију у просторијама новоотворене Духовне академије Св. Василија Острошког и богословије Св. Три Јерарха, одржана I Скупштина Кола Српских Сестара Дабробосанске епархије. Овај дводневни радни састанак на извјестан начин је представљао кулминацију четврогодишњег рада вриједних сестара из свих Кола Епархије Дабробосанске. Учеснице ове I Скупштине су поред представница КСС и њихових парохијских свештеника били и Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Господин Николај, професор богословије Св. Три Јерарха господин Јубинко Видаковић, и аутори Зборника Кола Српских Сестара господа Милан и Милена Шећеровић.

Први задатак I Скупштине је био избор Главног одбора тако да су у то тјело именоване следеће сестре: предсједница Љиљана Нешковић из Пала, потпредсједница Мира Скоко из Соколца, секретарица Анђелка Ђерић из Рогатице и благајница Снежана Глодић из Србиња.

Следећи корак у раду био је преглед и решиме четврогодишњег рада Кола. Свака

представница свог матичног Кола је у виду скромног реферата поднијела извјештај о дотадашњим активностима. На крају ових излагања сви учесници су били јединствени да су сва Кола појединачно испунила општи задатак, што је потврдио и господин митрополит Николај говорећи о раду вриједних сестара. Изнесени су и многи проблеми са којима се су срећу сестре у свом раду управо због напријед поменутог мишљења да у условима мира за сестринске вриједне руке нема послана, тако да су Кола сукочена са проблемима као што су осипање чланства, проблем слободних просторија за рад и сл. На крају је договорено да се рад Кола преусмјерава у разним правцима од културне активности до образовних, у којима се пружа шанса познаваоцима лијепих старих рукотворина да своја и слична знања пренесу на омладину којој сада на крају свега треба посветити посебну пажњу.

Рогатица је 7. септембра 1996. била домаћин засједања Главног одбора КСС Епархије Дабробосанске. Скуп је одржан у просторији црквене сале у парохијском дому Рогатичком. Након обављене молитве за успјешан рад у храму Св. Тројице представнице КСС у присуству господе свештеника су почеле са радом. Радом скупа је предсје-

давала предсједница Главног одбора Љиљана Нешковић из Пала. На самом почетку је усвојен записник са Оснивачке скупштине КСС Епархије Дабробосанске одржане 27. и 28. јула у Србињу. Затим су присутни могли да чују веома интересантно излагање госпође Мире Скоко о понуђеним приједлозима Међународне заједнице након чега је успиједила веома живу дискусију. Испоставило се да у рад КСС покушавају да уђу нека удружења жена која се баве сумњивим радом и чак су политички обожена. Учеснице у раду овог скупа у Рогатици су једногласно одбациле сваки приједлог за сарадњу са таквим организацијама и сложиле се да треба истрајати на почетним принципима. Предсједница Републике Српске др Биљана Плавшић која је иначе почасни члан свих КСС је на уприличеном састанку са руководством Главног одбора КСС упозната са горепоменутим приједлозима за сарадњу са таквим организацијама.

На крају ове теме, предсједница Главног одбора госпођа Љиљана Нешковић је прихватила на себе дужност да ће овај проблем изложити и митрополиту Николају.

Успиједила је нова тема која је у ствари представљала договор о посјети младим војницима у Црној Ријеци код Хан Пијеска која је у тренутку писања овог текста на опште задовољство и гостију и домаћина већ обављена. Тај задатак су преузеле на себе представнице Главног одбора КСС. Прије завршетка рада овог скупа направљен је распоред посјета парохијских Кола богословији и Духовној академији у Србињу. Тако да свих дванаест парохијских Кола епархије има прилику да један месец у години буде гост овим духовним школама и да својом мајчинском и сестринском пажњом обрадује ћаке и студенте. Распоред је направљен од септембра па надаље тако да у посјети богословима у Србињу у септембру бијаше КСС Косовка дјевојка из Рогатице, у октобру КСС Соколац, у новембру КСС Пале итд.

На Архијерејској Литургији одржаној 27. 10. 1996. на дан Св. Петке у храму Св. Тројице у Рогатици митрополит дабробосански господин Николај је у беседи рекао да су сестре КСС Косовка дјевојка из Рогатице прво отишли у посјету богословима на чemu им се веома захвалио и јавно их похвалио пред свим посјетиоцима храма.

Слободанка Арамбашић
Рогатица

ли свети Василије Велики, јер га приносиш на дар Богу, којити га враћа са каматом. Испуњавај своју дужност, хришћанине, држи празнике, које поштују и Агарјани и Јевреји, и ако имаш неки неопходан посао, препусти га Промислу Божјем, и Бог ће га довести до срећног краја. Част која се Богу указује Бога задужује, она не пропада, него се од Бога нама враћа са каматом; јер ма како биле тешке околности, Господ ће их све отклонити и подарити онима који претпостављају духовна дела - телу здравље, души бодрост, у пословима лакоћу и у целом животу добар успех.

Кад су Јевреји били у пустинији, Бог им је у току седмога дана седмице слао храну с неба (ману), да биседмога дана, празничног, остајали у својим шаторима, благодарили Богу и прославаљали Га. Одавде можемо закључити да ће Бог у току шест дана, датих нам за рад, ниспослати на наш труд свој благослов и благодатну помоћ, као некад ману; а у седми дан, у недељу, ако будемо радили, Он ће уместо благослова излити проклетство на наш рад и од њега нећемо видети користи.

Господ хоће да ми недељни дан, и друге празнике, проводимо у цркви, у молитви, у песмама и славослављу и слушању речи Божје. На тај начин, ако не радимо у недељни дан и на празнике, задобићемо корист; ако пак на празнике радимо, не само ништа добити нећемо, него ћемо изгубити и оно што смо дотле били стекли. Значи, шести је дана у које треба радићи, а не у дан седми, недељни (Лука 13, 14).

На какав начин треба прослављати празнике

Бог, нам је открио у малобројним речима пророка: *преспаниште* (са радом) и *разумиште да сам ја Бог* (Псал. 46, 104). То ће рећи, ослободите се и одморите од сваког посла и светских брига, и познајте да сам ја Бог, нека

сав ваш ум са свом својом побожношћу буде обраћен к мени. Празник значи - дан Богу посвећен. Према томе, као што ми у цркви стојимо скромно и побожност треба да сачувамо у дане празника било да смо на путу или у кући, јер је празник - дан Божји; такво је светотатство сваки грех којим чинимо на празник, јер је он дан Божји. Красти или блуд чините на празник, исто је што и красти или блуд чините у цркви, јер је и једно

да остатак времена проведемо за молитву, исповест и причешће, како су то чинили древни хришћани (Дела ап. 2, 42.). Суштина празника, по речима светог Златоуста, састоји се у показивању добрих дела, у побожности душе истрогости на чина живота.

На празнике треба да покажемо своја добра дела, а не парадне хаљине и украсе. А ми се трудимо да их познајемо тако да се мушкарци појављују накинђурени као жене, а жене као идоли; они не долазе у цркву да би се поклонили Богу и прославили Га, него да их виде људи и да им се диве. Тиме се врећа Бог и обезвређује празник.

„Побожност душе“, коју треба показати у дане празника, није у ждерању, пијанству, шетању. Мене боли и стидим се како хришћани проводе своје празнике. Занатлија, шест дана проводи у својој радионици умерено, уздржљиво, скромно, разумно, а у недељу он у крчми полуди. На тај начин недеља је дан за крчмаре. Шта би рекли свети Никола, свети Димитрије и други, видећи како хришћани њихову успомену прослављају више са кафанским песмама, него црквеним псалмима, више са незнабожачким ждерањем и опијањем него са бескрвном жртвом у храму, више са демонским пресићавањем него са хришћанском побожношћу. Зар се тако освећује и прославља празник светих?

„Строгост начина живота“, која се захтева од хришћана, значи да смо дужни све дане проводити у страху Божјем, као добри хришћани, а у дане празника ми смо дужни да будемо свети у правом смислу те речи. Али ми у дане празника налазимо особити повод да душу своју још више оптеретимо гресима. Зато нам Бог може рећи исто оно што је рекао Јеврејима устима пророка Исаије: *младине више и субоћи... мрзи душа моја* (Иса. 1, 14).

Ж. М.

Са службe у Лукавици

и друго посвећено Богу. Грех на празник тежије од греха учињеногу обичан дан. Ово треба добро да запамтимо. Празник значи свети дан, који ми треба тако да проведемо да бисмо и ми постали свети: да се сакупљамо у цркву, да слушамо службе, особито свету литургију - коју ако пропустимо смртни грех чинимо - да читамо Свето писмо и Житија светих,

РАЗЛОЗИ КОЈИ ПОБУЂУЈУ НА ЉУБАВ ПРЕМА БОГУ

1. **Бог је највиша доброта**, вечна и бесконачна. И уколико је неки човек добар, он није добар сам по себи, него уколико је учесник Божје доброте. Само је Бог у себи по својој природи добар. Зато Христос говори: *нико није добар осим једнога Бога* (Мат. 19, 17). Сама дакле доброта Божја привлачи свакога ка љубави према Богу. И мада људи воле и зло, они га воле под видом добра и као добро, а не као зло; јер зло нико не воли него бежи од њега. Па кад волимо створено и несавршено добро, колико више треба болети природно и савршено добро, које је једини Бог. Овоме пророк саветује: *окусиши и видиши како је добар Господ* (Исал. 34, 8).

2. **Бог је љубав**, како апостол говори (1 Јов. 4, 16), и јесте љубав вечна и непроменива. Ако је Он у створењима, на пример у мајкама усадио пламену љубав према деци својој, неупоредиво већу и превасходнију љубав има сам. Јер сама божанска љубав Његова на љубав привлачи срце човечије. И човек ничим тако као љубављу не привлачи љубав других према себи, јер без љубави ништа нам није пријатно. Љубав и најсуровија срца привлачи себи, као магнет гвожђе. Мада и не познајемо човека, али чујемо да је он мио и симпатичан човек, наше срце загреје се љубављу према њему. А ми смо са свих страна опкољени љубављу Божјом, јер у Њему живимо, крећемо се и јесмо (Дела Ап. 7, 28). И ма куда окренули, Божја љубав нас свуда срета; и толико има њених сведока и проповедника, колико има Божјих доброчинстава према нама, тако да ни најкраће време не можемо бити без ње. Како онда да таква љубав не покрене наше срце ка узјамној љубави?

3. **Бог је највећа лепота**, које се анђели свети и сви Божји угодници не могу на-
ситити... *Обукао си се у величанство и красоту, обукао си светлост као харину* (Псал. 104, 1-2), говори Псалмопевац, Духом Божјим просвећен и подстакнут. А ова лепота није телесна него духовна, која неупоредиво превазилази телесну... Ову лепоту у маломе донекле богољупци осећају још овде на земљи, када са псалмопевцем понекад узвикују: *Боже, Боже мој, к Теби раним, жедна је Тебе душа моја* (Псал. 63, 1), као што кошућа тражи јошаке, шако душамоја тражи Тебе, *Боже!* *Жедна је душа моја Бога, Бога живога* (Псал. 42, 1-2).

4. Бог је човека из доброте своје створио, без икакве нужде иличне користи, из небића у биће га превео. Колико сама ово захтева од нас љубави и захвалности, може сваки лако увидети.

5. Бог је човека створио друкчије од осталих твари, на особити начин, после нарочитог савета. Стварајући свет, пре-блажи Творац наш и Бог говори: *нека буде, и би шако* (1 Мојс. 1, 3, 6, 9, 11, 14, 15, 20, 24), *рече и би, заповеди, и јосифаде* (Псал. 148, 5). А кад је хтео да створи човека, као да ствара велико и преславно дело, говорио је: *да сијоворимо човека и његову личку и љубодију* (1 Мојс. 1, 26). О, колико се велике части удостојио човек у стварању од Творца свога!

6. Велика је част за човека што је створен таквим Божјим саветом, али још је већа част што је створен по лицу Божјем. Сва остале створења, небо и земља и сви украси њихови, сведоци су Божје свемоћу, мудрости и доброте Божје; али човек је лик Божји... О, колико је високо одликован човек од Бога!...

7. Бог је сви свет одредио на службу човеку. Небо, сунце, месец, звезде, ваздух и земља са украсима...

8. Палог човека Бог је тако чудним и несхвативим начином подигао и у првобитно стање обновио, чак и у боље, кроз јединородног Сина свога Исуса Христа, тако да онима који Га примише, даде им власт да буду децом Божјом, који верују у име Његово (Јов. 1, 12). Небо уместо раја са свима добрима, која око не виде, ухо не чују, и у срце човеку не дође (1 Кор. 2, 9)...

9. Даје онима који просе Духа Светог Утешитеља, Просветитеља, Наставника и Хранитеља, који вапије у срцима њиховим: *Ава Оче* (Гал. 4, 6)!

10. Заблуде и удаљена жељно призива на покајање; покајнике прима са радиошћу.

11. Сва ова и друга незнана блага из једине љубави чини нам... Достојно је дакле и праведно љубити Онога који је прво љубио нас (1 Јов. 4, 10 и 19)...

12. Бог је **Отац наш** (1 Кор. 8, 6). Само ово име **Отац** може и треба у свакомда запали огањ љубави према Њему. Како да синови Оца не љубе? Син који оца рођеног не би волео, сматрао би се од свих за срамно и гнусно чудовиште. Ако је Бог отац наш, Он је онда и љубитељ, и промислитељ, чувар помоћник, заштитник наш. Ако Га Оцем нелицемерно називамо (1 Петр. 1, 17), и као Оца у молитви призивамо..., онда као Оца треба и да Га љубимо и са љубављу име Његово да спомињемо и призивамо.

13. Бог љуби човека и хоће да и човек Њега љуби, и тако у дружење с њим да уђе. А дружење није друго до узајамна љубав. За поданика је велика почаст да има дружбу са царем земаљским, колико је неупоредиво већа част за човека, убого створење од праха, да има дружбу са Богом, Творцем и небеским Царем! Ову част није могуће не само реју исказати него ни умом схватити. Овом тако високом достојанству призива нас Бог својом љубављу, и својим доброчинствима, као весницима и сведоцима своје љубави, привлачи и убеђује. Овде је достојно са пророком зачудитије и узвикнути: *Господе, шака је човек, ше ћа се сећаши* (Псал. 8, 4)? О, колико смо слепи и неосећајни кад се од тако високе и слатке дружбе одвраћамо и од живота и бесмртног Бога окречемо мртвој твари! И незахвални смо кад Љубитеља нашега нећемо да љубимо!...

Св. Тихон Задонски

ДУХОВНИ ЖИВОТ

Једнога су дана запитали француског сликара Короа, који је био познат по томе што је веома брзо сликао, колико је времена утрошио да наслика портрет своје мајке. Одговорио је: „Колико времена?! Пет минута и – читав живот“...

Тако је некако и с духовним рођењем. Велики доживљај – онај одлучујући час сусрета с Богом – траје пет минута, а онда настаје и траје кроз читав живот.

На шта наилазимо на полазној тачки пута вере? Прво наилазимо на Божје уплитање у човеков живот.

Бог је тај који почиње. Он први долази да потражи човека, уплиће се у живот појединца – пресретне и усмири човека на пут.

Вера прераста у наду која нас везује за Бога који обећава. Нада, у библијском смислу речи, настаје онда када се више ништа не може очекивати од људи, када Бог остаје једини ослонац у животу.

Сигурностда нас Бог воли, да Он воли читав свет и да га чврсто држи у својој свемогућој руци јесте темељ наше наде. *Човек се онда преиђаша Богу да га Он води, да га Он одговара, да га Он носи. Као што јајње јушића да га њасцир носи на раменима...*

Верност је најконкретнији облик љубави. Али, верност се учвршиће искушењима. Свака¹ верност пролази кроз три велика искушења. То су: *време, самоћа и крејс*. Сваки је човек способан да се за тренутак одушеви. *Осцијаши веран Богу кроз цео живот* значи *прихваштиши „Божју споросију“*. Нама се увек жури. *Бог, међушим, за све има времена, чишаву вечносни*. Семе је посејано, и Бог ништа не оставља недовршено. Он који је добро почeo, *Он ће и довршишти* (Фил. 1, 6).

Самоћаје велико искушење верујућег човека. У духовном животу самоћа је, у ствари, она сухоћа душе коју можемо назвати *Божје ћујање*.

Кад нам се учини да је Бог далеко и кад молитва не успева да исцеди из срца никад радостиједини је излаз не спушишши једра, осцијаши веран и спајајши черсцио. У Плачу Јеремијиномстоје ове речи: *Добро је у миру чекајши спасење Божије* (Јер. 3, 26). То једино помаже, иначе је бродоломом неизбежан.

На шта чинимо ми Србиу овимтешким тренутцима искушења за све нас? Да ли се бар некад запитамо где нас воде много-

брожни путеви којима ходимо у нову неизвесност? Схватамо ли време у коме живимо и распознајемо ли знакове тог времена? Обраћамо ли се Свемогућем Богу за помоћ у овим смутним временима? Зар још нисмо схватили значај свима познатих и често у нашем народу изговараних речи: *Само Слобода Србина Спасава*.

„Иако се царство само по себи раздијели, то царство не може опстати; И кад се дом сам по себи раздијели, тај дом не може опстати“ (Марко 3, 24-25).

рађа у нама морална величина до које се иначе никада не бисмо уздигли. На нама се онда испуњавају оне речи из Еванђеља: Жена кад рађа мучи се, али кад се роди дете, више се не опомиње жалости од радости, јер се роди човек на свет (Јован 16, 21).

Не можемо пригрлiti Христа а да не пригрлимо и крст на коме је Он разапет!

Шта нам је то у свету очарало поглед и везало срце па не можемо да уздигнемо поглед навише, према Творцу своме? Зар није речено у Књизи Проповједника да „све је таштина и мука духу“. Зар и сами се не уверисмо у истинитост ових речи?

„Покажте се, јер се приближило Царство Небеско“ (Мат. 3, 2). Овим, у сва времена актуелним речима Св. Пророка Претече и Крститеља Господњег Јована позива и данас наша света православна црква своја духовна чеда на покајање и повратак из робовања греху.

Једино Божја иницијатива може човека извући из греха. Наше је да ту Божју иницијативу прихватимо. То је чин којим допуштамо Богу да поново уђе у наш живот. А кад се Бог поново усели у мене, све се у моме животу може преокренути изменити на добро.

А чији си ти народе мој? Кога следиш? Коме се клањаш? Шта више љубиш: врлину или грех?

Грех прекида тај однос међусобног припадања у љубави. *Грех и јесте ће све-га чин највеће верења, издаја пријатеље сијава, очигледан ћример незахвалности. Грех прекида оно пријањање у љубави великог Пријатеља.* Стога Свето Писмо и назива грех „прељубом“. *Прељубници – каже св. апостол Јаков – не знайте ли да је вашие враћање у пријатељсавијо са свејом не-пријатељсавијо према Богу* (Јак. 4, 4).

Живот врлински испуњен је љубављу и миром Божјим. Бог је тај који побеђује грех, а побеђује га тако што у срце грешника полаже Своју силу, Своју љубав Духа Светога. „Нов дух удахнућу у вас“ (Јез. 36, 26).

Пробуди се народе српски, завали Свемогућем да те изведе из tame на светлост и упути путем који води ка јединој истинитој, вечној Светлости – Њему Творцу свега видљивог и невидљивог, вечној љубави у миру и Духу Светоме!

Пробуди се народе мој, јер велико зло у теби и око тебе се дешава, будућност твоја у овим тренутцима се решава!

Теодора

Зар вам ове јеванђелске речи не говоре сасвим довољно шта нам је чинити да би опстали и физички и духовно?

„Крст носити нама је суђено“, како каже Владика Његош. Лако је певати у цркви песме у славу крста, али је тешко осетити његову тежину на својим плећима. С крстом морамо сви рачунати.

Болест, немоћ, неразумевање, непријатности, забране, одвајање од вољене особе (у наше време рат и оно што он носи са собом) – коме од нас није тиме живот испреплетен? Али често под теретом крста не видимо оно основно: да кроз страдања која се подносе са надом у Бога,

С КИМ ЈЕ БОГ, НЕМА СЕ ЧЕГА БОЈАТИ

Лијепо је и добро човјеку, кад нађе ваљана друга, с ким се може у свему сложити. Нађе прилика, да затребамо једно друго, јер човјек не може живјети сам у свијету. Упућени смо на помоћ међусобну. И кад човјек зна, да има пријатеља, на кога се може у невољи ослонити, осјећа се јачим и за свако добро дјело предузимљивим. Зато и каже старозавјетни мудрац: *Браћ, којја браћа помаже, јесће као град тврд и висок* (Приче 18, 19).

Кад толико цјенимо помоћ и заштиту наших ближњих, колико више треба да поштујемо и да тежимо за помоћи и заштитом Божјом! Пријатељ не може свагда помоћи, јер је и он човјек слабих сила. Он помаже само дјелимично, а права помоћ долази од горе. Бог штити и помаже оног, ко се Њега држи.

С којим је људима Бог? – Као што ми волимо онога, ко се показује према нама љубазан и послушан, који слуша наше заповјести, савјете, опомене, који гледа, да нас нечим не увриједи, – тако и Бог више љуби оне људе, који су према Њему у свему послушни: који се држе закона Његова и поштују св. вуљу Његову, који беже од гријеха, који Бога вријеђа, а пристају уз добро, које Бог заповједа. Може ли таквим људима бити зло? – Сам је Бог рекао, да ће наградити такве праведнике и на небу и на земљи: на небу вјечном славом и блаженством, а на земљи благословом Својим.

Наилазе каткад биједе истина и на добре људе. Је ли то Бог заборавио своје праведнике? – Није, јеру Бога је снага јача од зла, које нам пријети. А како ваља гледати на зло, које нас снalaзи у земаљском животу, о том је речено на виши мјеста. Који тврдо вјерује у Бога и Његову помоћ, тај не осјећа страха ни пред ким; људи га могу оштетити у земаљским ситницама, али ће му све то Бог обилати наградити вјечним наградама.

Увјерење да Бог на разне начине помаже честитим људима, врло је важно и већ оно много помаже човјеку. Кад знамо унапријед, да нам напрезање није узалудно, радимо с много већом вољом и издржљивошћу. Посао напредује само тамо, где је љубав према раду. Зато ће и цио хришћански живот бити сасвим другачији од живота других људи, јер сједне стране љубав према чистом животу и увјерење, да нам је Бог у помоћи, а с друге стране не сама благодат Божија помаже човјеку у свим његовим добрим дјелима.

Хришћанин ваља да се увјек сјећа Бога, да Га има на уму при сваком свом раду, да се држи Њега и моли Његову помоћ, па му неће најдити никакве сile.

А. Ж.

О СТРАХУ

Душа човјечија и нехоти-
це даје од себе доказа,
да је зависна на овом свијету од ви-
ших сила, да има бића јачих од ње. То
се најбоље огледа у страху, који се у
њој често види. Да је она највише би-
ће и да је те свијести у њој, не би по-
знавала никаква страх. А свијест о
 зависности рађа у њој страх пред ја-
чим бићима или силама.

Страха има разног. Страх у
обичном смислу ријечи јесте стреп-
ња, да нам се не додоги какво зло. Већ
саме зле слутње могу побудити такав
страх. Кад се човјек нађе на невољи,
боји се, да не прође зло. Затим има
страх, кад се човјек боји, да му неће
посао испasti за руком. Тај се страх
рађа из љубави према послу, који ра-
димо. Онда има страх од казне за по-
чињени гријех. Тај страх осјећа
човјек према сваком бићу, које би га
могло повући на одговорност за ње-
гова дјела. То је већином тзв. ропски
страх, дрхтање пред казном. Има
страх дијете пред родитељем и човјек
пред Богом, тзв. синовљи страх, кад
се боји, да не увриједи родитеља или
Бога, да не изгуби њихову љубав.

Како страх може бити разно-
врс-тан, тако је и суд православне Цр-
кве у погледу на поједине врсте страха
разан. Неке врсте страха ваља изbjе-
гавати, а неке баш присвајати себи.

Обичан страх, плашљивост, долази
виј од природе наше. Такав страх
већином шкоди човјеку. Добро је бо-
јати се зла и чувати се, али ко се
чеш-ће подаје том страху, малаксава
и он га спутава, те не може слободно
напредовати. Најпослије прелази та-
кав страх у кукавичлук, кад се човјек
боји на сваком кораку опасности и
тамо где је нема. На такве људе бије-
де најлакше и долазе, јер им сами та-
ко рећи отварају врата, а најприје им
они и подлегну, јер немају снаге да се
боре с њима.

Онај страх који човјек осјећа из
љубави према свом послу, користан
је човјеку. Он га подстиче, да марљи-
во ради свој посао, упозорава га на
опасности, које би му могле сметати.
У нормалној мјери такав страх може
бити снажном побудом за усавршава-
ње. По себи се разумије, да је и такав
страх штетан, ако је у великој мјери.
И он може да спута човјека. У морал-
ној науци назива се такав страх скру-
пулозношћу, која је за осуду.

Ропски страх није лијепо свједо-
чанство за хришћанина. Њим он по-
казује, да не ради добро зато, што би
то била потреба његове душе, него
што мора. А такво се добро много
мање уписује у заслугу, него оно учи-
њено од добре воље. Међутим и тај
страх има своје мјесто и значај код
оних људи, који се нису у моралном
погледу попели на такву висину, да
могу на њих утицати узвишене побуде.
Боље је да се чини добро и изbjегава-
ва зло ма и из страха од казне, него да
се чини зло. Обично се такви људи
касније морално оснаже, те долазе и
до виших побуда.

Најузвишенији јесте синовљи
страх. Он управо није страх, него љуб-
ав, страхопоштовање. Посебно пре-
ма Богу треба хришћанин да осјећа
такав страх, јер Бог није зао госпо-
дар, који кажњава, него милостиви
Отац, који љуби људе. Који хришћа-
нин осјећа такав страх, тај је на путу
спасења, јер он љуби Бога, па ће се
чувати, да Га гријехом не увриједи, а
стараће се, да му угоди добрим дјели-
ма. А Бог ће му ту његову љубав оби-
лато наградити.

Хришћанин ваља да се учвршићује
у синовљем страху, јер ће му он најбо-
ље помоћи, да се удостоји називати
дјететом Божјим.

С. А.

О ХУЛИ

У кога је живо увјерење, да постоји Бог као биће најсавршеније, особито милостиво према људима, али и правосудно, тај ће ту вјеру своју показати и дјелима и ријечима својим. Кога загријева нека мисао, тај по тој мисли и ради. Спољашњост човјекова јесте вјеран израз његове унутрашњости. Унутрашњост се човјекова мијења. Расположење његово душевно разно је у разна времена услед разних прилика. Има људи, који никад нису имали у себи праве хришћанске вјере, има их који су своју вјеру сачували цијелог живота, а има их, који су некад имали живу вјеру, па је изгубили.

Безбожници су кадри похулити на Бога и име Његово, јер не признају, да има Бога. Они ће хулити на Бога ради вјере других људи, јер уз своје невјерје не трпе туђе вјере. Хуљење њихово јесте протест не против Бога, Кога они не признају, већ против вјере других људи. Но особито је велик гријех, кад хули на Бога хришћанин, који је изгубио праву вјеру у Бога. Много има хришћана, којима нису задовољене жеље и очекивања, који су вјеровали у Бога, док им је било добро, а кад дођу зле прилике, отпадају од Њега (као што има много и обратних случајева) и узрок своме злу не виде у себи, већ у Божјем промислу. Ови много више гријеше него безбожници, јер док ови, вјерни свом начелу, да Бога нема, дозвољавају себи разна исмијавања, којима ће понизити вјеру нашу, дотле хришћанин, који ропће и хули на Бога, заслужује тим већу казну, јер он хули на Онога, за Кога је увјерен да постоји и да је јачи од њега.

У хулу на Бога рачунају се још и други гријеси, на пример, исмијавање светиње, крива заклетва, зле ријечи против Бога и вјере, псовка и т.д.

Хула на Бога јесте један од највећих гријехова. Ко дотле дође, да свјесно и хотимично похули на Бога, у

том већ више нема никакве врлине хришћанске, тај је гори и од безбожника. Повратак му је јако тежак, јер би му се морале прилике – пошто оне највише на њега утичу, промјенити тако, да би биле кадре промјенити и његово душевно расположење. По учењу хришћанске етичке науке такви су људи у стању моралног озлојења и очајања, а то су последња стања у греховној лествици.

Од тога гријеха ће се хришћанин сачувати, ако пази на своју вјеру, да му не ослаби, ако се клони друштва безбожничког, ако мисли, ријечи и дјела своја удеси према Божјем закону, – једном ријечи ако васпитава себе и утврђује у страху Господњем.

Који рече хулу на Духа Светога, неће му се ојпросити ни на овом свијету ни на ономе (Мат. 12, 32). Ја се молих за тибебе, да не ослаби вјера твоја и ти кадје обраћивши се утврди браћу своју! (Лука 22, 32).

С. А. Ж.

О БРИЗИ

У нашем животу ми обично постављамо другостепене бриге на прво место. Као и многобоји, бинемосе: шта ћемо јести, или шта ћемо пити, или у шта ћемо се обући. И тек на крају, ако имамо времена, нешто одвајамо за бригу о душама својој и за царство Божје. Стога су наше бриге многобројне и уместо да се смањују, оне се повећавају. Највише брига ми улажемо да увећамо имање и умножимо богатство своје. И сиромашни и богати надмећу се ко ће више стећи, не бирајући средства. Много брига улажемо за телесно здравље и лепоту. Бриге жена да прате најновију моду у одевању, шминкању и разним украсима, већини од њих одузима половину расположивог времена. Заокупљени тим и таквим бригама, Божјег царства се сећамо само у цркви, уколико и тамо не усрдсредимо своју пажњу на одећу и држање својих познаника.

Господ Исус Христос нас је опоменуо, да све ово многобојишишту: „Зна и Отац ваш небески шта вама треба.“ Чим Бог храни птице небеске и одева польско цвеће у одело раскошније од Соломонова, то ће се Он неизоставно побринути и о нама да будемо нахранјени и одевени. Да је човек одређен да само на земљи живи, то би га Бог најбоље хранио и најлепше га споља украсио, јер је човек најсавршеније створење Његово. Ми не треба да иштемо од Бога само оно, што Он даје ништавним тварима, које су само за земљу одређене. Бог је цар небески, а ми смо синови Његови. Није угодно да иштемо само један конач од Онога, Који може да нам да царску одећу. Не требада се као Божји синови унижавамо да тражимо као просјаци само парче хлеба од Онога, Који нас позива за трпезу у царству небеском. Као Божји синови треба да тражимо оно што је достојно нас - да постанемо учесници у Његовом царству и наследници Христови. Ако од Бога ово иштемо, Он ће нам га дати. А све пак наше друге бриге Он ће нам задовољити без наше нарочите молбе.

С руског превео М. М.

СТРАШНИ СУД

На Страшном суду неће се интересовати које смо народности и каквога смо рода, какве смо школе учили. Једино мерило ће бити, да ли смо испунили Христову заповест о милосрђу и љубави према Богу и ближњима. Најстрашније ће бити то, што наша извињења неће бити узета у обзир. Многи од нас запитаће, као што је писано у Јеванђељу: „Господе, кад те видјесмо гладна или жедна, или госта и гола, или болесна или у тамници, и не послужисмо те“ (Мат. 25, 44). Многи ће од нас, значи, покушати да се извине тиме што су они били готови да послуже Христу и Његовом делу, али Га, међутим, нису срели и нису имали могућност да му помогну. И тако ће сваки грешник бити праведно изобличен у своме лицемерју, јер ко хоће да послужи Богу, може то да учини испуњавајући заповести Његове. Човек је образ и подобије божје. Само ако волимо своје ближње, тада можемо рећи да волимо Бога: „Ако ко рече: ја љубим Бога, а mrзи на брата својега, лажа је; јер који не љуби брата својега, кога види, како може љубити Бога, кога не види“ (1 Јов. 4, 20). Ево како је један књижевник ову јеванђеоску мисао објаснио у следећој причи:

„Једнога јутра рано пред гвоздена врата раја зауставио се деда Јован Брадата, кмет села Ржева и закуцао тихо. Тешка Божја врата се отворише и отуда појави се глава светог Петра кључара.

- Ко куџа?
- Ја, деда Јован, стари кмет Ржева.
- Зашто си дошао?
- Зато што сам праведник. Завршише се године моје на земљи. Дојади ми да управљам селом и људима да чиним добра. Дођох да се одморим и да се порадујем рајској лепоти.

- Лепо си смислио - рече свети Петар, али чекај да видимо да ли си праведан, па онда.

- Ако је до праведности, ако ја нисам праведан, ко други може бити.

Свети Петар донесе теразије.

- Чекај да видим, деда Јоване. Најпре реци своја добра дела. Теразије ће показати. На леву страну теразије ево међем твоје грехе - ево га, једна кап. У десну страну теразије стави сва твоја добра, која си у току живота учинио. Ако добро превагне - добро си дошао у рај, деда Јоване.

Деда Јован поче да набраја:

- Пре свега, свети Петре, да ставим чесму на сред села са два корита. Лепше чесме од ње нема. Вода јој је бистра као алмаз. Увече силази цело село да напуни судове. За деда Јована је доста само ово добро.

- Мало је, рече свети Петар.

- Пошто је мало, да ставим велики камени мост на Јантри. Да видиш како је висок! Свест ће ти се замрачити, ако погледаш надоле; дао сам хиљаду жутих дуката за њега. Зар је то мало?

- Лак је, деда Јоване, твој грех је много тежи.

- Тако ли? замисли се деда Јован. Онда да ставим и нову цркву. Знали је? Погледај кроз облаке! Како је лепа! Видиши ли је? Бели се на сред села. Изнад врхова највиших ораха сија крст Божји. Седам година деда Јован зидао је цркву. Сан ме није хватао. Не жалим се на то. Све што сам градио, ради душе сам чинио.

Свети Петар подиже теразије и десна страна одскочи нагоре, а лева, на којој је био грех нагну се ка земљи.

Деда Јован уплашено погледа Божјега кључара и рече:

- Кажи ми какав је мој грех?

- Тежак.

- Па зар може једна ништавна и беззначајна кап да буде тежа од моста, цркве и чесме?

- Може, - рече свети Петар. - Грех је много тежи.

- Кажи ми да га чујем.

Свети Петар рече:

- Сећаш ли се када си завршио камени мост? Из девет села људи се слегоше у Ржево - да виде велики мост и да узму учешћа у весељу. Колико је вина тада просуто! Пред мостом, седећи у прашини, пружио је испуцану руку један гладан и слепи просјак. И усне су му нешто шапутале, али се речи нису чуле. Када си ти пролазио крај њега и видео пружену руку, ниси се машио за појас да потражиши кесу, већ си се сагнуо, узео са земље један камичак и спустио си га просјаку у руку! И рекао си му: „Ево, ја сам од њега цео мост направио“. Просјак ти није ништа рекао; опијао каменчић, али му је из једног ока заблистало једна чиста суза и полако склизнула низ образ. Ту сам сузу ставио на теразије. Видиши ли је?

Деда Јован сагну главу и пође напоније према паклу.

„Дакле, браћо, гледајмо око себе да у лицу бедних, болесних, гладних и затворених угледамо лице Христово. Подјамо привремена блага, да би добили вечна. Чешће се сећајмо, да ће доћи крај животу нашем, доћи ће крај целоме свету и да ћемо после тога сви изаћи пред праведног Судију. Да будемо удостојени да последњега дана чујемо утешне речи: „Ходите благословени оца муга; примите царство које вам је припремљено од посташа свијета, јер огладњег, и дадосте ми да једем; го бејах, и одјенујте ме, болестан бејах, и обиђосте ме; у тамници бејах, и дођосте к мени“. Амин.

Протојереј П. Христијанов

СРБИ У ТРАНЗИТУ

Поново сам у Вуковару. Први пут у почецима рата, новембра 1991., и сада на истеку 1996. У оба путовања био сам очевидац пада овог града. Тада војничког, сада моралног. Република Српска Крајина више непостоји. Има само Срба који се селе. Њихова уступчна станица је Источна Славонија. То сада зову „Сремско-барањска област“. Звучи цинично, исељавање Срба са ових простора обезбеђиваће снаге УН. Све остало је још једна страница књиге која ће се звати „Распродажа Срба“.

Вуковар је пуст, разорен какав је и био. Само су улице рашчишћене и зграде државних служби оспособљене за рад. Највише људи ћете срести на пијаци хране и аутомобила. Увоз половних возила из Немачке са минималном царином и регистровањем овде је постао уносан бизнис. Постоје десетине агенција које се баве „срећивањем“ папира и преводом за СР Југославију. На овај легално-илегалан начин пословања преко ноћи се обогатио известан број Срба. У међувремену, апокалиптично делују слике гранатираних кућа иза чијих склепаних врата и прозора вире у вас нечијадец. Њиховодијство биће обележено успоменама на смрт, глад, немаштину и хладноћу. Огромна већина од сто педесет до стоседамдесет хиљада Срба отићи ће одавде. Куда, то велики број њих још није одлучио. Презимиће овде и на пролеће, до 14. априла 1997. г. Ердутским споразумом мораће да изаберу; Хрватска власт, или пут под ноге. Читao сам формулатар за домовину који је грађанима делио УНТС. Између

осталог дословце пише: „изјављујем да сам припадник хрватског народа“... „да другу власт и закон нећу попримавати до моје домовине Хрватске“. Следи потпис.

Остаће у Барањи само старци који су се одавно оправстили са овоземаљским животом, мешовити бракови и колебљивци.

Иронично, сада је најлакше избеглицама из Западне Славоније, Далмације и Крајине. Они од прошле године нису свој на своме и свеједно им је куда ће отићи. Отежавајућа околност је чињеница да је

брзо заборавимо. Он неће отићи. Продаће трактор и машине. Купиће два добра вранца. Најбоља. Провозаће се њима кроз цело село лагано... па ће их ошинут преко њива до свог винограда...

- Тамо сине, скинућу им амове и пусти ониако голе у Србију. Леђи ћу у мој виноград и зурити у небо изнад мене. Метак сам себи наменио. Љутали смо. Венац лозоваче држао се још увек о зидове боце. Зазвонио је телефон и седи човек ми додаде слушалицу рекавши да је за мене. С друге стране живе нечији гласови, чак и један дечији, псовали су нам мајку српску и курве четничке претећи да ће нас уско ро заклати на спавању.

- Мир се враћа у Славонију, живеће ови народи поново заједно! рече Жак Клајн и свечано пресече вршцу отворивши уз шампањац телефонску централу и ПТТ саобраћај између „Републике Хрватске и Сремско-барањске области“.

Журио сам ка Илоку. Требало је да слика мтемеље православне цркве који су подигнути 1992. г. на месту некадашњег истог храма кога су усташе спалиле и срушиле до темеља 1942. Крвави круг се поново враћа. Успут, у Вуковару испред рушевине у којој је одржан 1918. г. „Конгрес уједињења КПЈ“, један старап прошио је динар. Поред те зграде коју су и звали некада Раднички дом, текла је Вука, мирила и бистрадоказујући Андрићеве речи да је само река вечна.

Пролазиће дани и обе стране полеми-саће међу собом ко је бранио и одбранио Вуковар. Нико од њих неће поменутисем у своју заштиту, разбијене дечје лобање чија су невина тела расута по овој равници. Само деча имају морално право да буду анђели чувари ових рушевина. Јер, они су жртве. У међувремену, као што је од Сарајева направљен европски Техеран, Нови светски поредак од Вуковара ствара европски Дизниленд. Хлеба и игара. Туђа крв је најбоље погонско гориво.

Чистота Вуке уливало се у велики, прљави Дунав. На тераси хотела два Јорданца и један Амер испијали су хладно пиво сликајући један другог за успомену. Испод, мутном реком плутао је исписани картон са крстом и четири З. То је нови знак овдашњих Срба: „Завежи Завежљај - Заборави Завичај“.

Саша Савовић

Дјечија страна

ТУЋИНЧЕ

Туђинче, иди негдје друго
и шири своја црна крила.
Код нас си остао превише дуго,
јер нама ничија зла нису мила.

И не кори, туђинче, моје ријечи,
јер ријечи су мој мач и мој штит.
Ја не дозвољавам да неми крик срца
буде мој једини упит.

Туђинче, нелиј моје сузе,
јер сузе су мој продор у ноћ лудила.
Велика је жртва што нам је узе
и треба ми времена да би та
осјећања убила.

Одлази, одлази туђинче!
Несиј овдје своје црно ћавоље сјеме,
јер оно овдје лако не ниче.
Одлази, одлази туђинче!

Драгана Нишић
Бањалука

Дјечији хор у Лукавици

ОЈ СРБИЈО

Ој Србијо, Србијо,
ти колевко великане
откуда ти мајко наша,
толико душмана

Ој Србијо ризницио,
многије светиња
чувај Српске крајине,
под својим скутима.

Ој Србијо кошницио
вредније пчелица
чуј вапаје Крајина,
светих мученица.

Ој Србијо, Србијо,
мајко најмилија
да ли ти је сестра
Небеска Србија.

Драган Арсић
Београд

НАША КУЋА

Наша кућа, драга децо - то је цео свет у малом. И у свакој кући, као и у свету, треба да има старијих и млађих, оних који наређују и оних који слушају, који поучавају и који се уче. Међу члановима сваке хришћанске куће треба да царује љубав. Старији да се брину о млађима, о њиховом здрављу, телесном и духовном напретку. Млађи, деца, треба да слушају старије, радо и с љубављу и да им се повинују у свему, да су скромни, добри, услужни.

Деца треба да се привикну на ред; што навикнеш у детињству, остаје целога живота. Деца треба добро да употребе своје време, да радо и с вољом уче, па кад одрасту да постану разумни и корисни чланови друштва. Младост, детињство - време је сетве. Ко мисли да има добру жетву, треба на време да се побрине за добру сетву.

Браћа и сестре треба да живе у миру, да се помажу, да се воле. У таквој кући, у којој се на све ово пази, зацариће се мир и љубав и на њој ће увек бити благослов Божји.

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

БЕЛИ АНЂЕО

Бели Анђеле,
хвала теби
без Тебе Христос,
васкрсао неби.

Дигао си камен свети
у гробници Христа сео,
у Милешеви сада стојиш
на фресци сав си бео.

Ова песма је,
захвалница теби
јер без тебе Христос,
васкрсао неби.

Јелена Аранчићовић
Пљевља

ПРЕД БОЖИЋ

Пахуљица бјелих
с' неба лети рој,
са њима се преплиће
и звончића звон.

Предсказују радост
и мир цјелог свјета,
рођење у шталици,
Божанског дјетета.

З. Б.

БОРЦИ РАКОВИЦЕ

Јућро је, јуцањ се чује
и ексилозија گранате,
али се ипак не бринемо,
зnamо, чувају нас наше штапе.

Сунце се смјеши штапом,
иза облака се не крије,
а ја ћа усрдно молим
да борце наше ћрије.

Они, чувари наши
даноноћно бдију
не дају непријатељу
линију да ћробију.

Раковачки батаљон
штапом је свима
он је снтрах и штрећеј
нашим душманима.

А онај штапом је
нека му је вјечна слава,
сјећаћемо се увијек њега
и нека мирно сијава.

Ја чешћимам борцима нашим
на њиховој храбросити
и ако имају каквог ћријеха
ши им, Боже, ојросити.

Раковица, 16. јуни 1995. године
Недељка Перишић, Доброн

ХРИСТОС И ДЈЕЦА

Много је Христа у детету, у сваком детету: у христоликости бождане душе. У сваком детету је - сав Христос, сав малени, слатки Исус. Ко уме да гледа у дете, мора то пронаћи у њему. Свако дете је - читаво небо на земљи, Царство небеско на земљи. Христоликошћу своје душице свако је дете мали Христос на земљи; толико је у њему Бога, неба, бесмртности, вечности. И још: свако је дете - мало Еванђеље и у свакоме - много свеже небеске Истине, и Правде, и Јубави, и Доброте, и Вечности. У сваком детету је толико небеског, божанског, да Богочовек Господ Христос ради изједначује Себе са дететом, изјављујући: „Који прими такво дете у име моје, мене прима“ (Мт. 18, 5). А то значи: који прима једнога од оних који су се вером у мене обукали у мене, унели мене у срце своје (Еф. 3, 17); који су се мноме, мојим Еванђељем повратили и постали као деца (Мт. 18, 3). Нема сумње, сваки следбеник Христов је дете Божје, чедо Божје.

о. Јустин Пойовић

јер је таквих Царство Божије.

НАСЕЉАВАЊА И СЕОБЕ

Писци из првих векова после Христа помињу Србе као врло бројно племе, настањено у пределима близу франачке границе, где и данас живе Лужички Срби. Од Лужице српска насеља су се ширила преко Чешке (Бојке) до Одре и Висле, где су граничила са Хрватима. Померивши се на леву обалу доњег тога Дунава, Срби са осталим словенским племенима, у V и VI веку стално пљачкају Илирик и Тракију, чак стижу до зидина Цариграда. Током владавине цара Ираклија (610-641) Словени се трајно насељавају на Балканском полуострву. Византија, ослабљена другим ратовима и унутрашњим кризама, не може да им се супротстави.

Историчар Владимира Ђоровић истиче да су се Срби груписали у планинским пределима од Саве и Пливе до Лима и западне Мораве и од Цетине до Бојане. О великим српским кретањима сведочи подatak да је цар Константин III (641-668) насиљно преселио много Словена у Малу Азију и од њих створио посебне војне одреде. Међу њима било је и Срба, јер се у близини Никеје помиње град Гордосервион (Град Срба), будуће епископско средиште. Из тог времена потичу извештаји о Србима у Епиру и Тесалији. Византijски цареви настојали су да покоре насељене Србе. Познато је да су српски кнезови 680. године, када је Византија склопила врло повољан мир са Арапима, послали изасланике са поруком да признају врховну римејску власт.

Срби ускоро почињу да окупљају врло сродна племена и да их потчињавају своме политичком и културном утицају. Међу старословенским племенима у Херцеговини и Босни познати су нам, поред Срба, још само Дуљеи и Смољани. У IX веку завршен је процес стапања околнih племена са Србима у етничку, а затим и политичку целину. Тадашње племенске територије, назване жупама, биле су релативно мале и формиране су око река, у пољима или на местима погодним за пашу. Родови и братства живели су у задругама, карактеристичним још за индоевропску традицију. Жупанска власт била је ограничена старом установом Народних сабора, а жупански положај наследан. У средини жупе обично се налазио град, редовно уточиште од непријатељских напада.

Римски цар и писац Константин VII Порфирогенит, у незаобилазном делу - О

управљању царством, бележи, средином X века, ове градове: Которац и Десник у Врхбосни, Међуречје на граници Босне и Рашке и Добриски у Захумљу. У истом спису набројане су и српске земље у приморским крајевима и у унутрашњости Балканског полуострва. Најзначајнија је Србија, касније названа Рашка, која је захватила планинске пределе између Ибра, Западне Мораве, Таре, Пиве, горњег тока реке Босне и област Соли, око данашње Тузле. Поменуте су и Травунија, од Боке Которске до Дубровника, Захумље, од Дубровника до Неретве и Паганија, од Неретве до Цетине, чије становништво је врло касно примило

хришћанство. Те приморске земље понекад су се налазиле у оквиру српске државе, а повремено су биле самосталне.

Трагично време у коме живимо доноси нова, врло значајна сазнања о напој прошlosti. Београдски археолог др Ђорђе Јанковић после бројних ископавања тврди да су Срби настанили западне српске области већ у периоду од IV до VII века, несумњиво пре него што су насељени највећи делови данашње Србије и Црне Горе. По његовим речима, српски матични простор између V-VI и IX века простирала се, колико се сада зна, између Косова и Лике, Јадрана и Посавине. Професор Јанковић наглашава да „Није свеједно да ли смо изгубили крајеве у које смо наводно избегли пред или за време Турака, или смо предали и препустили не-пријатељу делове отаџбине, који су по пространству равнијом што су Срби за сада успели да задрже“.

Александар Шољевић
студенић Духовне академије

ВЕРНИ У МАЛОМ

Много пута ћемо данас чути светитеља прошла, да су дошла нова, да су светитељи прошlost. Неки мисле да се ови данашњи догађаји страдања Српског народа могу окарактерисати као национализам или политика. Али запитајмо се да ли је то заиста тако? Нису ли ова времена страдања, освештана времена, времена светих?

Српски народ доживљава у овом XX вијеку много искушења и патњу. Управо данас у овом вијеку ми смо поднијели голготски вјенац мука, као некада први хришћани. Први хришћани су бацани у чељусти звијериње и мучени разним мукама али нису хтјели да се одрекну пута истине, крста Христовога, добијајући утјеху са неба: „ходите ви који сте билијерни у малом, уђите у радост Господара свога“. Тако је исто и српски народ устајао да брани Крст часни и слободу златну кроз цјелокупну своју историју. О овоме би се могли написати цијели романи и историје, али сјетимо се само како су достојанствено подносили побједе и поразе. Колубара, Цер, Албанска голгота...

Можда највеличанственији споменик Српскога народа јесте Мојковачка битка, када једна војска гине за спас свога савезника, како каже наша народна пјесма, наше испуњено Јеванђеље, где српски витезови гину за Христа. Није ли се баш ту испунила Христова заповест да је највећа врлина ако неко положи живот за ближњега својега. Погледајмо на Голготу Српскога народа, а она је у овоме времену велика. Довољно је набројати само мјеста страдања, коментари су сувиши: Албанска беспуња, Плава гробница, Јасеновац, Јадовно, Голубића. Да ли и један народ на овом свјету има више страдалника и мученика од Јасеновца. Или можда у новије време, вријеме данашњице треба споменути село Кравице, Чемерно, Сарајевску тамницу. Колико нових мученика, „вјерних у малом“.

Морамо да се сјетимо мученика - свештеника оца Недељка из Трнова који је мученички страдао за Крст часни и слободу златну. Колико је младића, очева положило животе на бранику Небеске Србије, који због вјерности Богу и Божијој правди пострадасти тјелом. Али због те жртве јцело се небо весели, јер ви добисте новомученици српски вјенац нетрлежни, како каже блаженопочивши владика Николај Велимировић.

Колико нових Светитеља! Колико вјерних у малом! Зато вас молимо, молите Христа Бога да спасе душе наше.

Радоје Ђорђа
студенић Духовне Академије

ХРИСТОС

Чувени уметник Леонардо да Винчи кад је радио слику Тајне Вечере, нарочито се трудио да лик Христов привлачи сву пажњу. Али је и појединости на слици уметник брижљиво обрадио. Нарочито му је пошло за руком да ванредно наслика у углу слике једну лађицу. Кад је слика била изложена, уметник је ценио утисак. Приметио је, да су гледаоци велику пажњу обраћали на ту лађицу и говорили:

— Како је дивна ова лађица! Види се, да ју је радио велики уметник.

У вече, кад је публика отишла, уметник премаже насликану лађицу.

— Нека ништа, рекао је тада, не одвлачи пажњу од Христа.

Ова мисао уметникова важна је и за наш друштвени и лични живот. *Христос за нас ће треба да буде увек на првом месту и пре свега.*

Зато, у великој су заблуди сви они, који мисле да просвете и унапреде друштво без Христа. У заблуди су кад уображавају да могу без Хришћанства да препороде људе, да их бољим учине. Вековно искуство показало је, да сви поку-

шаји, да се човек уздиже духовно, без божанске помоћи, нису успевали. Жалосно је, што прошлост није освестила данашња покољења. Жалосно је, што многи образовани људи данашњице сматрају Христа само као најсавршенијега човека, који је смрћу својом засведочио истинитост своје савршене науке. То је исто, што и непризнавати и одбацивати Христа. Али ми незнамо човека — Христа. Ми знаамо и исповедамо Христа — Богочовека, Који је науком, чудесима, животом, смрћу и васкрсењем Својим доказао Божанство Своје. Он је Спаситељ наш.

Ко хоће истински да се усавршава, мора из дубине душе да верује у Христа Богочовека. Мора потпуно да усвоји Његову науку. Мора, помоћу спасоносне благодати, да мисли, жели, осећа, говори, дела, живи, као што је мислио, желео, осећао, говорио, делао и живео Христос, укратко: треба да диште једним духом с Христом.

Само Христова наука пружа праву срећу човеку. Само она задовољава урођену тежњу човекову за правом срећом и истинским блаженством.

Христос је истина, светлост и живот. Он за нас треба да буде у свему све!

Црква у Mrkonjić Граду

Руски светитељи

Калемљене мојом руком
Дозреле крушке, шљиве и јабуке
Долина хучи, језива тишина,
Набујала ријека ко змија,
Шиштећи промиче кроз утробу моју
Као по дну моје луке,
Ваља камење, мостове и међе,
И ко зна све којеничије муке,
С туђег прозора промрзко
Хладном руком стишићем
Очне веће, сљепоочнице, укочен врат,
Све ме боли...
Јер не могу да гледам,
Кој зна које веће пропадање,
И све наше бруке.

Дјетинство, другове, родбину
Миле ми комшије, не видим
У земљу живи пропадоше
Извор са ког први пут пиж воду
Не могох пити
Звоно свог стада не чујем,
Ој Крајино и Мрке доратове
Ни потајно,
А камоли гласно не пјевам
На брежуљку,
Сред зарасла гробља,
Најдражјим палим свијећу и бјежим
Да не чујем пријекор,
Алж од себе и срамоте своје
Побјећи не могу.

Слободан Нишић
Бањалука

КЊИГА О НАЈГОРЕМ ОД СВИХ РАТОВА

„Овај рат (1991-95) најзороје од свих могућих ратова. Њега су започеле исцјавоље силе које су углавном и започињале све ратове. А нама хришћанима, нама православним Србима је осијајало да се увек бранимо и одбранимо...“

Ейскай Захумско-херцеговачки Атанасије

„Јагње Божије и звијер из бездана: философија рата“ наслов је књиге о рату која је настала сарадњом богословије „Свети Петар Цетињски“ и одсјека за философију Философског факултета у Никшићу, а издала издавачка установа митрополије црногорско-приморске „Светигора“. Ради се о зборнику радова са Другог богословско-философског симпозијума у дане Светих Кирила и Методија, одржаногове године на Цетињу, у који су се накнадно укључили и психологи, пјесници, држав-.

ници... и сви заједно (њих 22) покушали да прозре шта је овом рату претходило, какве је посљедице оставио ја овај народ, и - како је то рекао др Мирко Зуровац - „шта нам се заправо додигло?“

Да би се дошло до одговора, књига је морала да задре и у саму суштину рата и открије његове небеске коријене: „Тоје и наш Патријарх рекао негде на почетку овога рата - рат је почeo још на небу. Михаило Арханђел је збацио Сатану и његове следбенике као отпаднике од Бога и од велике већине анђела. Постоји дакле један рат Сатане против Бога...“ каже о томе Владика херцеговачки Атанасије, додајућида „свако покољење има свој рат - објављени или необјављени, јавни или тајни; директни физички рат, или још гори: духовни, душевни или психолошки рат“.

Ту се на њега надовезује др Радован Карапић, предсједник Републике Српске, чији текст отвара поглавље „Рат као искуство“. Питајући се у наслову „Да ли је ово био рат?“, он се враћа у небеску сферу испитујући духове „по дјелима њиховим“ и пише: „Цркве нема. Има само рушевина, на којима су зеленом бојом исписана писмена и знаци, непознати домаћој чељади, па чак и њиховим убици. Чудни знаци, који би требало да буду Божје поруке. Али, ратник зна: куда Бог прође, не оставља овакве трагове, и не потписује се овако...“

Овим ратом, дакле, доминира једна огромна лаж, која пружима све његове сегменте. Ту лаж осим владике Атанасија, анализирају и др Мирко Зуровац, асистент Богословског факултета Богдан М. Лубардин је један од приређивача књиге, јерођакон Јован (Тулибрк). Професор Зуровац говори о великом „погонима лажи“ покренутим за изоловање српског народа од свијета. „Али није читав свијет против Срба“ каже он, „и српски народ се мора покренути изнутра и пронаћи начин да истина допре до оног дијела човјечанства који му није непријатељски који ће му пружити руку и помоћ да се усправи“. Функционисање погона лажи анализира Богдан Лубардин, а јерођакон Јован истражује њено поријекло, говорећи да је њено присуство знак присуства „лаже и оца лажи“, и да је она производ најсавршеније творнице лажи - поп-културе.

Поглавље „Народ и рат“ сакупља у себи наше ратно искуствои на примјеру

наше историје универзализује проблем рата. Др Јован Мирић тумачи одговор који је на питање рата дала усмена епска поезија косовског циклуса, а други приређивач, Радош М. Младеновић анализира три национална концепта: романски, германски и словенски.

Говорећи о словенском, он истиче да се ту нација везује за појмове месијанизма и спасења, придржујући се ријечима митрополита Амфилохија из уводног текста о односу Светог Петра Цетињског и рата и завршне његове ријечи о рату на гумњу Цетињског манастира, да је истинско мјерило праведности рата - светост и литургијско памћење.

Свијет око нас полако се претварају лаж, и та лаж је наш истински непријатељ, као да закључује ова обимом и значајем велика књига о рату, – а љубав и истина су наше право оружје против ње. „Ако најбољи од свих светова“, понавља он за Достојевским, „као жртву тражи сузуну једног детета, не пристајем у њему да живим“.

Весна Кривчевић

УЛОГА ЖЕНЕ У ХРИШЋАНСКОМ ЖИВОТУ

Бог не прави разлике између човека и жене. Благодат Његова подједнако се излива на све. Отворите календар. Тамо ћете прочитати поред хиљада имена светих људи и хиљаде имена светих жена. Отворите житија светих. Бићете поражени подвигима жена мученица и равноапостолки. Тамо ћете прочитати, како је жена, мајка, сагоревајући у љубави и вери, вршила неустрошive подвиге.

Шта може да учини жена данас за свој град и свој народ? За своју домовину? За Христа? За човечанство?

Преко свете Ђеве Марије дошао је човечанству Спаситељ - Господ Исус Христос.

Марија Магдалина - грешница - је прва проповедница Христовог вакрсења.

Самарјанка, која је поверовала у Христа, отишла је, позвала своје суграђане Христу и проповедала Христа Спаситеља.

Моника је обратила свога мужа многобожца и васпитала у хришћанству свога сина блаженог Августина.

Сви величани људске историје рођени су од жене, васпитавани и упућени од мајки и сестара.

Рећи ћемо: Ми смо прости и грешни. Ми нисмо способни ма шта да урадимо. Далеко смо од тих великих жена, равноапостолских подвигница.

Ништа нас не оправдава. И најпростија жена може да буде проповедник. Ако никаде на другом месту, онобар у своме дому. Жена може да спасе свога мужа, да поврати сина, да одгаји хришћанску кћер. Како ово могу жене да учине?

Да ли модом? Да ли избегавањем материнства? Да ли играњем, баловима и посетама?

Не! Тиме се гаси и последња искра, која одржава хришћански живот. Тражи се висока свест примазвања. Захтева се неминовна сагласност са истинским догмама Христовог закона и потпуна сагласност живота и рада са учњем Христовим.

Самарјанка је била грешница. Али је она пред Христом заборавила на жеље и прохтеве жене и повела разговор о духовном и вечном. У разговору она је познала и признала Христа. И одмах је Христу привела читав град.

- „Ходите да видите човјека који ми каза све шта сам учинила: да није то Христос“? Тако је грешница спасла свој град од греха.

И данас жене могу да учине много за спасење свога града. Свуда у земљи извршују се данас хришћанске дужности. Оснивају се добротворна друштва. У томе послу највећи удео има баш жена. Жена на томе послу налази место свога apostolstva.

За све жене има тамо послла. И просте и учене могу да допринесу успјеху хришћанског дела. Свака жена може да придобије поједну душу за царство Божије. У својој породици, међу сусједима, у своме селу, у своме граду, примером и радом свака жена може да утиче. Најзад, жена може да удахне искру своје вере у млађе, која ће се касније разбуктати у велики огањ хришћанске вере.

П. Христов

ХОДОЧАШЋЕ СВЕТОМ САВИ

Свијетли смоква коју су йосадио
Оне Ноћи на ћири звијезде са анђелима
Корењем мјесечине у Хиландарској вароши
Да одријемо руке
Кад су нам срца залеђена
А ноће нам камење
Што ћиши мало хљеба благословом.
У овом мраку кука и омчи
Сијеку на комаде и браћа
Који браћу мири, да не ћиши ћишије.
Јер све што крвљу дође,
Баволом оде у ћаму ћирихом.
У овој мајли и невидјелици
Док сви сабирају и скупљају за зиму
Ми и крв расипамо ал горећи
Онима што не створише нишија
Златом купујући душе црнојезика и црнодуша
Тјешћи се да је добро ако не буде горе
Да је боље имати, него вјеровати.
Јер ево вучијим корацима долазе ловци
Да нас ћиријебе да нас ни за јеме не остане.
Бј Помози Боже, да се сви скупимо
Око Твоје варош свеће, ко ћише смрени и блаѓи
Милосћ Сина Божијег излиј на наше душе грешине
И ОПРОСТИ НАМ.

Радомир Јајодин
Вођаша - Рудо

ДОКАЗИ ДА БОГ ПОСТОЈИ

Да Бог постоји, у ово не сумњамо они који пријемају Свето писмо, то јест Стари и Нови завет, исто као и многи од Грка, многобожаца; јер, знање да Бог постоји од природе нам је усађено. Али злоба лукавога тако је завладала људском природом, и неке је свалила у такав ужасни и гори од свих зала бездан погибли, да су почели говорити, као да нема Бога. Изобличавајући њихово безумље, тајновидац Давид, рекао је: „Рече безумник у срцу своме; нема Бога“ (Псал. 14, 1). Али ученици апостоли Господа нашега, умудрени свесветим Духом и Његовом силом и благодаћу чинећи бођанске знаке, мрежом чудеса својих извлачили су такве људе из дубине незнања на светлост Богопознања. На сличан начин и пријемници њихове благодати и чина, пастири и учитељи, примивши просвећујућу благодат Духа, и силом чуда, и речју благодати просвећивали су помрачене и обраћали заблуделе...

Сва бића су или створена, или нестворена. Ако су створена, она су, несумњиво, и изменива; јер чије је постојање почело променом, оно неопходно подлеже промени, било трулећи, било изменујући се по својој вољи. А ако нису створена, онда по самој логици разумног закључивања, разуме се, и неизменива су; јер чије је постојање супротно, и начин његовог постојања је супротан, то јест његова својства. А ко се неће сагласити да сва бића, не само која подлежу нашем чулу, него и анђели, мењају се, и многолико преображавају; тако, на пример, духовна бића, то јест анђели, душе и духови, по својој вољи више или мање напредују у добру и удаљавају се од добра; а друга бића, изменујући се и по своме рођењу, и по нестајању, и по увећању и умањењу, по измени својства и ме-

сном кретању? А оно што се изменује, јесте, разуме се, и створено, а што је створено, то је, без сумње, створено од неког, и тако даље, док не дођемо до нечег нествореног. Отуда Творац, будући нестворен, без сумње је неизменив; а ко је то, ако не Бог?

Ко је то по извесним mestима распоредио све оно што је на небу и што је на земљи, што је у ваздуху и што је у води, и што претходи свему томе: небо и земљу, ваздух и природу, како огањ, тако и воде? Ко је све то сједињио и разделио? Ко им је дао покрет и стремљење непрестано и без препрека? Није ли творац њихов, који је свима стварима усadio закон, по коме се све збива и све управља? А ко је уметник и творац тога? Није ли то онај који је све створио и привео у постојање? Ми такву моћ не можемо приписати слепом случају, јер и да је то произашло од случаја; али ко је све

привео у такав поредак? Препустимо и то случају, ако је по вољи; али ко одражава и чува по дотичним законима, по којима је све раније створено? Неко други, разуме се, а не слепи случај. Али ко је тај други, ако не Бог?

Према томе, очигледно је да Бог постоји. Али шта је Он у суштини и природи – то је потпуно непојмиво и непознато. Да је Он бестелесан – то је јасно. Јер како може бити телом оно што је бескрајно и безгранично, нема облик, не подлеже писању, невидљиво, просто и несложено?

Свети Јован Дамаскин

СРБИЈО

Србијо велика душа ти је мала
Ниси ни знала због свејских будала
Не постављај ћранице преко наших леђа
Доста нам је боњачких и хрватских међа
Ту ћраница не смије и не може бити
Јер браћа браћа у невољи мора да зашићи
Помози нам Србијо да се браћа сијоје
Не дозволи да будемо ми насторче твоје
У задрљај прими нас наше Светој Саве
И на престол постави мудре српске главе
Жеља ми је велика да доживим и ја
Република Српска да буде Србија
А и Србе из Крајине ти Србијо сијаси
Цијели свијет нека види мајка наша да си
Славна Црна Горо не буди по сирани
Сјећи се Његоша па нас и ти брани
Србијо Јожури времена је мало
Душа ти је Српска до нас јој је сијало
Ако незнаш како ћеш вјеруј незнам ни ја
По гледајмо како ради европска браћија

Цвијо Медић
ЈАИ

Ми само називамо Господа Богом, док у ствари имамо своје богољубе, јер вољу Божију не творимо, већ вољу свога тела и својих замисли, вољу свога срца и својих страсти.

о. Јован Кронштадски

О ДУШИ: ОДАКЛЕ ЈЕ; ШТА ЈЕ; КАКВА ИЗГЛЕДА

Једном Епифаније замоли блаженога Андреја да му објасни, одакле је душа човекова, шта је, и каква изгледа. Блажени му овако објасни: Душа је живот и сила, и тако је Бог. Души је Бог дао силу: да оживљује тело, да управља њиме, да га загрева и окрепљује, јер је тело без душе блато и пепео и прах. Суштина душе је разумни дух, који је лак, мудар, разборит, дивотан, благ, сладак, тих, кротак, прелеп и пријатан, такмичи се с Анђелима. У почетку душа свакога човека блиста јаче од сунца; али уколико човек расте и пролази године, душа се његова мења према делима његовим и све више личи на дела његова; и каква су дела његова, такав је и изглед душе његове. Ако се човек труди у еванђелским врлинама, душа му постаје чиста и светла; ако пак живи у гресима, душа му постаје мрачна и тамна. Но они који живе у врлинама, душе им нису истога сјаја: јер свакоме душа сија према труду који он улаже подвизавајући се у божанским врлинама. Неке душе сијају јаче од сунца, неке као сунце, неке као месец, неке као светлост, неке као муња, неке као ћилибар, неке као љубичица, неке као вуна, неке као чисто злато. Једном речју: како се ко подвизава, онако и сија. Уколико се кроз подвиге приближава Богу, утолико јаче и сија, и постаје Бог по благодати заједничарењем у Светоме Духу. Уколико неко трпи невоље и муке ради Господа, утолико постаје ближе Богу. Као што црно гвожђе, када се метне у огањ, сија и сво постаје огањ, тако и људи. Дух Свети је огањ, а мисмо црно гвожђе. Уколико упражњавамо пост, бдење, свеноћно стајање, молитву, уздржавање – врлине, прописане нам од Духа Светога, утолико ће-мо сијати очишћени, просветљени, озарени. – Тако исто, само у обратном правцу, треба расуђавати и о онима

који душе своје прљају гресима. Јер у почетку Бог, створивши човека, дуне му у лице дух животни, и поста човек душа жива (ш Мојс. 2, 7). Тако су душе људске створене чисте, чистије од светlostи. И деца док су у утробимајчиној, душе су им чисте. А касније, у животу, када почну чи-нити греш, душе им се помрачују; и уколико дубље залазе у греш, утолико мрачније и постају. Многе душе, када се разлуче од тела изгледају изранављене; неке изгледају изгладнеле и као у рите обучене; неке су скроз губаве; неке црне као катран; неке испечене као црни ћумур, душе злопамтила су као демони; душе кривоверника као најдубљи мрак; душе мужеложника и идолопо-клоника су црне од најцрњег мрака.

Епифаније упита преподобног Андреја: Јесу ли ћаволи слични анђелима или нису? – Преподобни одговори: Чедо, нису. Они су створени исти по суштини, али су помрачени. Међутим, свети анђели су неоскврњени и чисти, те сијају јаче од сунца.

Из житија
Пређ. Андреја Јуродивог

КЛЕВЕТА

Био један побожан свештеник, мудар и добар пастир.

Он је био срамно оклеветан од петорице парохијана. Ствар је отишla тако далеко, да је био стављен под суд од стране надлежног епископа. Пред судом је била доказана његова невиност. Међутим злобна клеветничка борба против њега толико му је нанела бола, да је пао у душевно расстројство, осетно вену и приближао се смрти. – Тада су се клеветници уплашили. Испуњени покајањем и страхом, похитали су своме духовном пастиру и на коленима га молили да им опрости, пошто су изразили спремност да повуку своје срамне и ниске лажи, да би му повратили част и добро име. Међутим, болесни свештеник је рекао: „Добри људи, од срца вам праштам, али ви моју част више не можете уздићи“.

„Али и поред свега тога, ми хоћемо и можемо да учинимо ово. Речите нам само шта треба да радимо.“ Тада је свештеник рекао:

„Узмите овај перјани јастук, попните се на звоник и истресите перје из њега, а после га опет сакупите“. А они му рекоше:

„Али оче, ово је немогућно!“ Тада је свештеник наставио:

„Исто тако је немогућно моју част опрати. Клевета, коју сте ви раширили против мене, је као перје – она је на све стране отишla. Ви више ништа не можете да поправите. Ја вам оправштам и Бог ће вам опрости, али други пут не клеветајте!“ Неколико дана иза тога свештеник је умро.

ГРАНИЦА

Граница између хришћана и безбожника готово је збисана. Сви се називају хришћанима, међутим, сви се не придржавају хришћанских начела, а још је мање оних, који тој вери са ображавају свој живот. Ово се дuguје пре свега чињеници да и данас многи од нас верују да је зло моћније од добра и сматрају, да је уносније да чине зло, него да се боре за правду и добро. Многи трговци, на пример, убеђени су, да ће њихова трговина пропасти, ако се не служе преварама. Данас политичари јавно исповедају, да њихова политика неће успети, ако се не служе надмудривањем и насиљем. Сви

они верују, да зло, превара, насиље, владају у свету и да стоје под барјаком зла. А присвему томе, и они се називају хришћанима. Ово је недоследност с њихове стране. Христос је објавио моћ и победу добра над злом, живота над смрћу. Сваки прави хришћанин треба чврсто и непоколебљиво да верује, да је Бог моћнији од ћавола, да су безброни анђели силнији од духовна злобе, да је рај победилац пакла. Сваки хришћанин треба да остане под знамењем Христовим, под крстом Христовим, који означава победу љубави над мржњом, добра над злом и живота над смрћу.

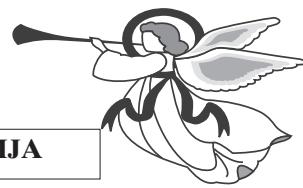
ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ШТРБАЧКА ПАРОХИЈА

1. **Ранко (Никола) Станишић**
рођен 1967.
из Прибоја
погинуо 3. 10. 1992.
ТРБОСИЉЕ

2. **Драган (Рајка) Долаш**
рођен 1973.
из Прибоја
погинуо 18. 8. 1992.
БЈЕЉЕВИНЕ

13. **Момир (Драгољуб) Симић**
рођен 1947.
из Увца
погинуо 15. 7. 1995.
КОПАЧИ

3. **Станко (Милана) Мартић**
рођен 1964.
из Плема
погинуо 13. 11. 1993.
БАКОВИЋИ

8. **Миодраг (Славољуба) Пајевић**
рођен 1969.
из Прибоја
погинуо 29. 10. 1992.
ГРАБОВИК

14. **Đубомир (Слобија) Новаковић**
рођен 1970.
из Мокронога
погинуо 11. 10. 1995.
ТРЕСКАВИЦА

4. **Томислав (Павла) Митровић**
рођен 1972.
из
погинуо 3. 6. 1995.
ВЕЛИКА БИСЕРНА

9. **Драгиша (Ранка) Станишић**
рођен 1965.
из Увца
погинуо 30. 10. 1992.
ТРБОСИЉЕ

10. **Миодраг (Милоша) Стикић**
рођен 1972.
из Крстца
погинуо 2. 10. 1992.
ТРБОСИЉЕ

5. **Радоје (Остоје) Бандовић**
рођен 1958.
из Плема
погинуо 11. 11. 1992.
СТРМИЦА

11. **Милован (Миломира) Станишић**
рођен 1955
из Ђелушина
погинуо 21. 1. 1993.
СТРМИЦА

6. **Сретен (Петра) Митровић**
рођен 1965.
из Бојановића
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

12. **Миланко (Млађена) Новаковић**
рођен 1966.
из Мокронога
погинуо 3. 10. 1992.
ТРБОСИЉЕ

15. **Радован Савић**
рођен 1971. из Мокронога
погинуо 14. 6. 1992., САРАЈЕВО

16. **Радомир Богдановић**
рођен 1971. из Мокронога
погинуо 18. 8. 1992., ВЈЕТРЕНИК

17. **Радоје Каркалић**
рођен 1960 из Плема
погинуо 24. 9. 1992., ТРБОСИЉЕ

18. **Василије Крстовић**
рођен 1968. из Плема
погинуо 24. 9. 1992., ТРБОСИЉЕ

19. **Миланко Соковић**
рођен 1966. из Мокронога
погинуо 3. 10. 1992., ТРБОСИЉЕ

20. **Ђорђе Николић**
рођен 1957. из Књегиња
погинуо 14. 10. 1992., СЕТИХОВО

21. **Милосав Стикић**
рођен 1937. из Плема
погинуо 28. 11. 1994., ТРЕСКАВИЦА

22. **Драгомир Никитовић**
рођен 1949. из Мокронога
погинуо 28. 5. 1995., КОПАЧИ

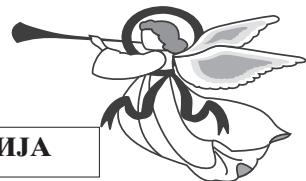
ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

И РУЂАНСКА ПАРОХИЈА

1. **Мирко** (Василија) **Новаковић**
рођен 1966.
из Пребидола
погинуо 1992.
БЈЕЉЕВИНЕ

7. **Драгољуб** (Јова) **Барбарез**
рођен 1941.
из Златара
погинуо 1993.
ОМАРИНА

14. **Миленко** (Момира) **Арсић**
рођен 1963.
из Гојаве
погинео ранама
31. 7. 1995, Београд

2. **Др Стојана** (Милоша) **Јојевић**
рођена 1960.
из Рудог
погинула 1992.
БРОДАР

8. **Сретен** (Петра) **Митровић**
рођен 1965.
из Борановића
погинуо 1993.
ОМАРИНА

15. **Миломир** (Раденка) **Дробњак**
рођен 1954.
из Ресића
погинуо 1995.
РУДО

3. **Љубица** (Миладина) **Кастратовић**
рођена 19
из Рудог
погинула 1992.
БРОДАР

9. **Петар** (Миладина) **Бијелић**
рођен 1963.
из Цикотског поља
погинуо 1994.
ТРЕБЕШКО БРДО

16. **Љубан** (Душана) **Драгичевић**
рођен 1965.
из Трбосиља
погинуо 2. 6. 1992.
ТРБОСИЉЕ

4. **Милош** (Станоја) **Пејовић**
рођен 1943.
из Ђеговића
погинуо 1992.
СТУП - Сарајево

10. **Ненад** (Љубомира) **Грабовчић**
рођен 1974.
из Међуречја
погинуо 1995.
ГОРАЖДЕ

17. **Александар** (Драгомира) **Макљеновић**
рођен 1957.
из Сарајева
погинуо 1992.
ХАЦИЋИ

5. **Душко** () **Танасковић**
рођен 1960.
из Шахгана
погинуо 1993.
ВЈЕТРЕНИК

11. **Миленко** (Чедомира) **Симић**
рођен 1938.
из Миоча
погинуо 1995.
ГОРАЖДЕ

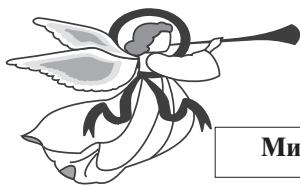

6. **Милован** (Будимира) **Бугарин**
рођен 1951.
из Цикота
погинуо 1993.
ПРЕБИДОЛИ

12. **Славиша** (Ђорђа) **Мићевић**
рођен 1963. из Равних Њива
погинуо 1993., **ТРЕБЕШКО БРДО**

13. **Вукашин Ђерић**
рођен 1958. из Зaborка
погинуо 1993., **ДОЛОВИ**

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

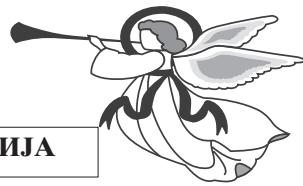

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ПРУЂАНСКА ПАРОХИЈА

1. **Звонко (Мила) Илић**
рођен 1972.
из Рудог
погинуо 19. 6. 1992.
БЈЕЉЕВИНЕ

7. **Видоје (Неђа) Јагајић**
рођен 1973.
из Паста, Паштак Брдо
погинуо 9. 9. 1992.
БРОДАР

13. **Славенко (Тикомира) Ђуровић**
рођен 1957.
из Рудог
погинуо 21. 1. 1993.
РАВНО СЕТИХОВО

2. **Саво (Стојана) Ласица**
рођен 1932.
из Трбосиља
погинуо 3. 8. 1992.
ШАХДАНИ

8. **Милан (Милка) Киричић**
рођен 1942.
из Паста, Паштак Брдо
погинуо 9. 10. 1992.
КАЗИНА РАВАН

14. **Миломир (Уроша) Мијушковић**
рођен 1963.
из Рудог
погинуо 25. 9. 1993.
ОБРВЕНА

3. **Зоран (Илије) Живковић**
рођен 1969.
из Рудог
погинуо 9. 8. 1992.
ВЈЕТРЕНИК

9. **Раденко (Бранка) Павловић**
рођен 1952.
из Рудог
погинуо 11. 10. 1992.
СЕТИХОВО

15. **Недељко (Вељка) Лазовић**
рођен 1956.
из Ресића, Рудо
погинуо 26. 4. 1994.
ГОСТУН

4. **Милосав (Милисава) Зарић**
рођен 1939.
са Биљега
погинуо 5. 9. 1992.
БРОДАР

10. **Душко (Мила) Зарић**
рођен 1968.
са Биљега
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШТЕ

16. **Славенко (Димитрија) Токовић**
рођен 1971.
из Рудог
погинуо 29. 10. 1994.
ТРЕСКАВИЦА

5. **Боривоје (Милете) Мићевић**
рођен 1957.
са Ораха, Паштак Брдо
погинуо 9. 9. 1992.
БРОДАР

11. **Остоја (Милоја) Рађен**
рођен 1947.
из Мрсова
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

17. **Раде (Ђорђа) Спахић**
рођен 1945.
из Гаочића
погинуо 11. 6. 1995.
КОПАЧИ

6. **Петроније (Петра) Туба**
рођен 1959.
из Паста, Паштак Брдо
погинуо 9. 9. 1992.
БРОДАР

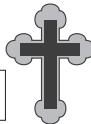
12. **Слободан (Раденка) Жилић**
рођен 1954.
из Рудог
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

18. **Млађен (Влада) Драгићевић**
рођен 1952.
из Горажда
неслио 16. 8. 1992.
КРИВА ДРАГА

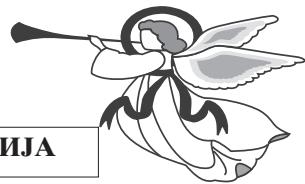
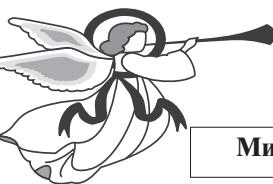
ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

II РУЂАНСКА ПАРОХИЈА

погинули борци чији су сродници доселили из Сарајева и околине у Рудо 1996. год.

1. **Бошко (Миздрак)**
рођен 1952.
из Вогошће
погинуо 8. 6. 1992.
ЖУЧ

2. **Јово (Риста) Владушић**
рођ. 1920., из Граховишта, Вогошћа
погинуо 8. 6. 1992., ГРАХОВИШТЕ

3. **Рајко (Јова) Јагодић**
рођен 1928., из Вогошће
погинуо 8. 6. 1992., ГОРЊИ ХОТАЊ

4. **Неђо (Тодора) Сикиша**
рођен 1927.
Граховиште, Вогошћа
погинуо 11. 6. 1992.
ГРАХОВИШТЕ

5. **Војо (Марка) Голубић**
рођен 1972.
из Сарајева
погинуо 27. 9. 1992.
ИЛИВИЦА код
Кујева

6. **Божидар (Радише) Ђоковић**
рођен 1965.
из Сарајева
погинуо 10. 10. 1992.
РАЈЛОВАЦ

7. **Петар (Сава) Ђорда**
рођен 1942., из Сарајева
погинуо 15. 3. 1993., САРАЈЕВО

8. **Стоја Мијатовић**
рођена 1925., из Забрђа, Рајловац
погинула 12. 6. 1993., ЗАБРЂЕ

9. **Душан (Косте) Бабић**
рођен 1944. из Вогошће
несећао 1994.

10. **Тихомир (Божа) Мојсиловић**
рођен 1958.
из Љубнића, Илијаш
погинуо 24. 6. 1995.
МИСОЧА, Илијаш

11. **Радивоје (Јова) Пртвар**
рођен 1946. из Љубнића, Илијаш
погинуо 17. 6. 1995.,
ПЛЕСАК КОСА, Високо

НА ГРОБУ БРАТА

И овог је дана, на гробу јунака,
Дошла сеја брату, мало прије мрака,
Да олакша душу сузама што крећу,
И за свога брата да прислужи свећу.

И овог је дана уз кишу што пада,
Дошла сеја брату покопаних нада,
Још је груди боле од прошлога дана,
Кад заспа на гробу болом сва скрхана.

И овог је дана причала о свему,
Како дома живе, надају се њему,
Отац се придигжио, мати јоште није,
Непрекидно плаче, старо лице крије.

У соби на зиду, где си Бога звао,
Молитву пред крстом побожно пјевао,
Под иконом Славе стоји слика твоја,
Нек те Она чува до вјечног покоја.

У селу је туга, мало среће има,
И теже ће бити, јер долази зима,
Тек понеки зрачак с младићима сине,
Кроз њих тебе виде, па их жеља мине.

И овог је дана изашла по мраку,
Утјешена сестра, као и ноћ сваку,
И док гробом баца свјетла свјетлост јаку,
Изгуби се сестра, оде по сокаку.

j. J. Г.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПРИЧА О МАЛОМ РАЈУ

**Упокојио се у Господу
наш повереник из Пљевља**

Богольуб се родио, и би неизвјесност велика. Молио си Бога ко зна како и колико, и деси се дивна ствар, оста Богольуб, слава Богу.

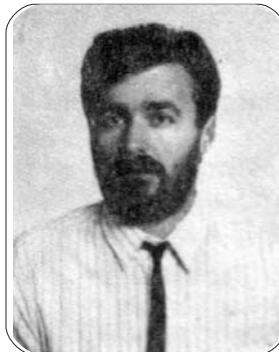
Минуше дани срдачних и топлих разговора у домаћој цркви-породици. Обузети срећом и радошћу због долaska Богольуба, живот је постао толико сладак да је све личило и одисало „малим рајем“.

Небо се облачало, било је јако хладно; киша, снијег, страшно лоше време, а у срцима вашим би ведро и сунчано. Бог кроз Богольуба зрачио је и изливао мир и љубав.

И дође 25. новембар кад „мали рај“ обузе тама и туга јер ти оде ка Господу. Какав гром одјекну у срцу „малог раја“. Зашто Господе? Да ли је могуће? Шта се то десило?, да ово можда није сан, ружан сан? Небисан, твој одлазак би стварност.

Анђелу који дође по твоју душу би жао да остави Богольуба од шездесет дана без тате, без заштите, да остане сироче, да не запамти оца. И заплака Анђео, јер му би жао „малих раја“ а бјеше сав у Богу. Питао се: како спаси „мали рај“, да опстане, али и вјечно да живи? Да ли да мали Богольуб мало тугује, или много да се радује? И чу твоју топлу молитву поново исту, којом си Бога молио и захваљивао. „О Боже, како си благ и добар. Како сам срећан и испуњен. Не постоји ништа љепше од овог што си ми Ти даровао: Жељку, Јелену и Богольуба. У њима видим Тебе Боже, Твоју љубав. У мом породичном кутку не могу да се надивим Твом савршенству и љепоти. Како ли је тек у Твом рају кад ми је у породичној цркви тако лијепо. Хвала Ти за све што

Раденко Рацо Аранитовић

рођен је 1957. године у Пљевљима од оца Милорада и мајке Душанке. Након завршење основне и средње школе запослио се у Термоелектрани Пљевља где је и изгубио трагично живот у својој 39. години. Иза себе је оставио супругу Жељку и двоје деце. Јелену одесет година и Богольуба од шездесет дана.

Сахрањен је на Градском гробљу у Пљевљима уз пратњу више свештеника и великог броја родбине и пријатеља.

Опраштајући се од покојног Раденка, отац Драгиша је истакао да се разстајемо од великог Хришћанина и једног од најплеменитијих у Пљевљима, те да са одласком покојног Раденка и Православна црква губи оданог и ревносног вјерника.

Свима нам је тешко пао растанакса Рацом, баш због тога што је био тако лаког живота. Никог никад није ничим оптеретио, а његов благ осмјех уливао је свима мир и наду, прави унук Светог Саве, Немањићке крви и духа.

Узвиши на себе бреме повереника, помагајо је и учествовао у оживљавању манастира Успења Пресвете Богородице у Добрину и до задњег дана ревновао за њега и за православље уопште. Онај ко га је познавао желио је да га свугдје сртне, а онај ко га није знао, имао је прилику да упозна правогунука Немањића.

Са молитвом да му Господ прими душу у рајско насеље, Управа и братство манастира Добрине захвални су му за све што је учинио за Православље и српски народ.

Бог да душу прости брату Раденку, а срећа нек остане при остатку и Богольубу.

си ми дао и молим Те понизно да овако живимо што дуже, да Ти будеш са нама и миса Тобом. Волио бих да овако живимо вјечно и после овог кратког живота на земљи...“ И Анђео се утјеши, јер видје да ти срце и душа и „мали рај“ живи вјечношћу, сав стреши ка Небу.

И ти оде, оста туга и плач неутјешни у твом дому - „малом рају“. Дани свију и смркавају се и свуда сузе. Нигдје твога лика да се утјеше у тузи глемој.

Знам да Бог чини оно што је најбоље за све нас, за тебе, за „мали рај“, ипак твој лик нам, још мио, лебди у сузним очима, баш као и душа ти. Знам да си био близу нас у тузи, и да-нас си. Знам да си опет у свом „малом рају“ да милујеш Богольуба и Јелену и тјешиш Жељку и ближње. Све то знам, јер душа је вјечна, али туге мора бити - јер плакао је и Христос за својим пријатељем Лазаром, плакала је и Марија - Богородица за својим сином Христом, оплакивали су Апостоли одлазак свог учитеља - Христа. Па знам да Бог неће замјерити што и ми тебе оплакујемо и сузимо. Опрости нам и ти ако те гушимо сузама, јер их увјек прате и топле молитве.

Мали Богольуб расте и када сам га видио био је благо насијан. Спавао је, у лицу му нека радост - изненађујућа радост. Ко зна како је Богольуб остао у животу. Како си се и колико молио. Можда је требао он да оде, али ти си у молитви молио и рекао: „Боже, остави њега да живи, да се крсти, да се игра, а мене уместо њега позови, јер кад будем близу Тебе, и њима - „малом рају“ моћи ћу помоћи да задобију Вјечни мали рај. То је моя жеља Боже, - остави Богольуба, а мене узми...“

Бог даде, Бог узе, нека је благословено име Господње.

Јеромонах Јован

МИЛИВОЈЕ МИЛЕ БАТИНИЋ

рођен 1926.,
упокојио се 25. новембра 1996. год.
У предвечерје, након што је дошао са
вечерње службе, упокојио се чика Миле -
Миливоје Батинић из Сарајева - Мале
Шумадије.

Чика Миле је био свима познат по
свом великом милосрђу и побожности.
Помагао је свакога за кога је чуо да је
угрожен, а сам је живио доста скромно.
Сав живот је провео обилазећи болне и
дјелећи милостињу, тајно - „да не зна
лјевака шта чини десница“.

У Сарајеву је био омиљен код свих
узрасла. Живећи на Враџама (Мала
Шумадија) имао је много посетилаца и
са својом сестром Радом - Радмилом
радовао се сваком госту да га угости и
услужи и понајвише дјеци.

Ратне године провео је у свом дому из
ког је на крају морао иселити и живот
скончати код братића на Соколцу.

Бог да прости нашег покојног чика
Мила и подари му Царство Небеско.

ј. Ј. Г.

①
ЉУБАВ

Кад чујеш да ће последњи бити први, и први последњи (Мат. 19, 30), то разуми да се
ово односи на оне који имају добродетељ, и оне који имају љубав, мада је љубав по
поретку последња међу добродетељима, али је по достојанству прва међу свима, и иза
себе оставља све које су се пре ње родиле (Марко Подвижник).

По речима апостола Павла (1 Кор. 13, 13), љубав је највећа добродетељ, зато што
је она Бог (1 Јов. 4, 16).

Без љубави ништа не користи, ни девичанство, ни пост, ни молитва, ни милостиња,
ни зидање цркава. Све ово, без љубави, ни у шта се не рачуна пред Богом...

Ни на небу ни на земљи нема ничег драгоценјег од љубави. Она је глава
добродетељи, узрочник свих блага, со добродетељи, крај закона (Јефрем Сирин).

②

МИР

Мир није ништа друго до
расположење испуњено
љубављу према ближњима
(Григорије Ниски).

Мир је избављење од
страга, које се не може наћи
без сарадње Духа Светога
(Марко Подвижник).

Неки брат запитао аву
Пимена Великог: „Шта да
чиним: ћутим у својој ћелији,
али не могу да стекнем
спокојство?“

Старац му одговори: „Не
укоравај никога, не осуђуј, не
оговарај никога, и Бог ће ти
дати душевни мир“.

Стекни мир у себи и с
тобом ће бити у миру и небо и
земља (ава Исаак Сирин).

③

ЖИВОТ

Како је топло прострујао
неки нови живот кроз нас: кад
смо предавали себе Богу, кад
смо отварали срце своје, кад
смо се с љубавима и поверењем
односили према некоме,
кад смо волели, кад смо чинили
добро, кад смо праштвали и
кад смо давали и жртвовали
нешто од себе. Како нам је у
тим моментима био близак
Бог, како смо га дубоко осећали,
како смо му се топло
молили! Како је из душе све
нешто певало и певало са
свим бићима и свим светови-
ма Богу великом!

Браћо моја, нема веће
радости него осетити Христа
и његову љубав у срцу свом и
нема веће среће него усрећи-
ти другог. Ко живи а то не
осети и не доживи, тај слобод-
но нека не броји свој живот у
животу. А они који то доживљавају и из те повезаности с
Христом и људима прве сна-
гу, ти стварно живе и ствара-
ју.

Епископ Хризостом

④

СРЕЋА

Срећа овог света заједничка је безбожним и побожним, али више
безбожним...

Али духовна срећа својствена је једино хришћанима. Имај истинску побожност унутра у себи, тада ћеш имати и срећу унутра у себи, коју ти нико не може одузети и неупоредиво бољу од светске (Тихон Задонски).

Нико неће успети да нас
начини несрећним, ако то не
учинимо сами; исто тако нико
нас не може учинити срећним,
ако то ми сами, помогнути
благодату Божјом, не
учинимо (Јован Златоуст).

Сама чежња за срећом и
сама идеја о срећи садрже у
себи елементе и претензије
које сведоче да је срећа за
време краткотрајног живота
на земљи недостижна, да она
треба да прескочи гроб, да
победи ужас смрти и да траје
у вечности, да се претвори у
вечно блаженство.

ПРИЛОЖНИЦИ

Никола Кусовац

Београд 100 DM

Жарко Глоговац 20 DM

Народ Херцеговине, 100 USD

Коњица и околине Српски Православни вјерници

из Штутгартра, Немачка 300 DM

Ц.О. Чајниче 100 DM

За покој душе мајке

**Ружице Ристовић
(1910 - 1996)**

кћерке Дивна и Милена из
Београда прилажу 50 DM

Христов целокупни рад састојао се у томе:
да проповеда и ствара мир, јер је Он учио људе
братској љубави и узајамној помоћи. Као бо-
жанствени Мирољубац и Миротворац Он је
обично поздрављао људе са „мир вам“ (Јов.
20,19; 21, 26). Овај је поздрав Он предао и Својим
ученицима (Лука 10, 5; Мат. 10, 11). Нико
није подстицао и не подстиче тако људе миро-
творству као Христос. Целокупна Његова наука
васпитава према миру и цео Његов живот је
највиши и надахнујући пример божанственог
миротворства.

Од нас хришћана се тражи да чврсто стојимо на својој животној стражи и да кроз рад и стваралаштво испуњавамо своју дужност, чврсто верујући да нас Бог никада неће оставити, да неће престати да нас помаже и да нас неће
лишити Својих привремених и вечних блага. Бог је љубав (1 Јов. 4, 8; 16) и Његов промисао је свеблаг. Он само добро жели и подешава све у природи, у историји и у нашем животу према нашем успеху, срећи и спасењу „Бог жели да будемо срећни и за успевање у томе послу Бог тражи само нашу љубав. Према томе, наша једина мисао треба да буде да волимо Бога... Он нам пружа срећне тренутке и случајеве које је за нас приредио. Ако Бога волимо, онда је велико дело извршено. Његова је доброта неограничена и Његова љубав бескрајна. Ономе који Га воли, све иде на руку ка добру. Исто тако се и највећи неуспех пора Његовим руководством претвара у средство спасења. Преко горке чаше Он често прогони нашу болест или је разбија. Срећан је човек који се мирно пове-
рава небеском Лекару и који не одваја своје усне од спасоносне чаше коју нам Он нуди.

Блажени Августин

СРПСКИ БОРАЦ

... Сав сам се претворио у напету пушку. И сан, и јело, и пиће, и дисање, све је некако добило неку напетост, очито је да сам преморен. Морам наћи мало одмора.

... У аутобусу сам. Одмакли смо дубоко у унутрашњост Р. Српске и приближавамо се граници. - Како граници? У мислима сам себе прекорих, али одговора не нађох, већ пређох преко тога; намрштен и љут.

... Сјећам се другога, који остале на линији, њихових уморних лица. Очи ми засушиле, жао ми је што сам их оставио. Како сам се срдио са тим људима, драги су ми као и браћа. Тешко ми је, али тешим себе брзо ћу се вратити.

... Очи су упрте у Србију, земљу мајку. Како се одмах ту у Њој осјећам растерен, све ми изгледа као у рају; људи, куће, поља, дрвеће, сав сам озарен. Али слика браће са линије ми лебди пред очима; насмејани, уплакани, прашњави, замазани, утучени, крвави и такви, али ипак мили и волјени. Сав се искључим кад размишљам о њима.

... Изашао сам из аутобуса. Одмор је. Јоћу у кафанду да се окрјепим. На вратима ме сачекаше очи многих који гледају у мене. Сједох за сто по навици прекрстих се и попих щљиву и загледах у сто размишљајући. Наједном се осу галама: „Ви сте нама криви за ово, ми вама хљеб, а ви нама лакат, све сте ви криви. - Чујеш ли војниче, четниче“. Подигох главу, сви су гледали у мене. Махинално се насмејах и почех се окретати око себе. Сви ударише у смјех. „Да, да, теби говорим, четници су криви за све. Оће на наш рачун да створе државу, а ми живимо ко бједа“.

Све се око мене окренуло. У исто врјеме обузе ме стид, бјес, јед, туга, Срби, Србија. У мени све узавре. Сам себе смиривах, полако уморан си, пу-

сти све, изађи. Устадох приђох столу за којим је сједила групица људи који су добацивали пређох погледом по њима нагнух се на сто и рекох:

„Хвала вам браћо за помоћ, за све, за сав труд, недај Боже да вам икада вратимо. Нек вас ова наша чаша мимојће“, па додадох у стиховима:

„Ко крваве није ране видо,
И у болу своје срце кидо,
Не зна како је, у рату бити
и синове земљом покривати“.

Изађох из кафанде с болом у грудима, сви нагрнуше за мном, уђох у аутобус, сједох, покрих рукама лице и заплаках. Кроз плач ми се оте - „Боже зашто нас сви mrзе...“

- Брате погрешио си аутобус, тргну ме глас возача који је држао руку на мом рамену, па додаде - Ми идемо за Пале. Ја га погледах, бришући сузе са лица, те ми његове рјечи бијају као мелем на рану. По мом срцу нешта се проли умилно и топло и проговорих:

- Нисам погрешио, Бог ме води где треба да идем. Оно тамо је погрешан аутобус, а овај је мој.

... Пожелех родну груду, тако брзо, рањава, прљава, а унутра сва сунчана. Трчим у сусрет мојој браћи - борцима да заједно за Крст војујемо.

Ј. Ј. Г.

Спонзор:

УНИОНИНВЕСТ

Српско Сарајево

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредници:
Јеромонах Јован (Гардовић)
Мирољуб Радуловић

Редакција:
протонам. Богдан Станишић,
протонам. Рајко Ћвјетковић,
протонам. Милосав Видаковић,
протонам. Момир Васиљевић,
Миомир Боровић, Саша Савојић (фото)

Сарадници:
Желько Радовић, Теодора Пајић,
Ратко Боловић, Миљан Попић,
Виолета Глушчевић, Дејан Пузовић,
Слободанка Арамбашић, Живко Илић

Уредништво
и администрација:
МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрин, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрин
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Штампа:
НИП Туристичка штампа
Београд

Комјунарска притома:
Мирољуб Радуловић и

Пријепоље

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице у Добрину
под називом „Дабар“ је уписан у

Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.